

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om stöd för byggande av bredband

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om stöd för byggande av bredband och att lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden upphävs. Den föreslagna lagen gör det möjligt att stödja byggande av bredband med statens medel. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om förutsättningarna för beviljande och utbetalning av stöd samt om den behöriga stödmyndigheten och dess uppgifter.

Propositionen hänför sig till den strategiska helheten Ett livskraftigt Finland i programmet för statsminister Sanna Marins regering. Enligt regeringsprogrammet ska stödprogrammet för bredband fortsätta. Stödordningen gäller områden där det inte är aktuellt med kommersiellt bredband före 2025, och det ska även ta hänsyn till problemen i tätorterna.

Enligt planen för de offentliga finanserna avdelas fem miljoner euro för bredbandsstöd år 2021. Syftet med det föreslagna stödet är att cirka 10 000 nya hushåll ska få snabbt bredband.

Byggande av bredband ska med hjälp av stödet möjliggöras i områden där det inte finns kommersiellt utbud av snabbt bredband. Stöd kan beviljas för byggande av snabba bredbandsförbindelser som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet även under normal högtrafik. Stödberättigande är anslutningar till permanenta bostäder och fritidsbostäder samt till företagens och den offentliga förvaltningens verksamhetsställen. Innan det offentliga ansökningsförfarandet för statligt stöd inleds ska det göras en kartläggning av de bredbandsförbindelser som är kommersiellt tillgängliga och planerna på att bygga dem. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund till och beredning av ärendet.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Målsättningar	8
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	10
4.1 De viktigaste förslagen.....	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	11
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	11
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	15
4.2.3 Konsekvenser för miljön.....	15
4.2.4 Andra samhällsliga konsekvenser.....	17
5 Alternativa handlingsvägar.....	19
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	19
5.1.1 Kommunens betalningsandel	19
5.1.2 Kriterier för stödberättigande bredbandsförbindelser	19
5.1.3 Slopande av statligt stöd för byggande av bredband.....	20
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	21
6 Remissvar	23
7 Specialmotivering.....	24
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	46
9 Ikraftträdande.....	47
10 Förhållande till andra propositioner.....	47
10.1 Samband med andra propositioner.....	47
10.2 Förhållande till budgetpropositionen	47
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	47
11.1 Inledning	47
11.2 Kommunal självstyrelse	48
11.3 Näringsfrihet	49
11.4 Skydd för privatlivet och personuppgifter	50
11.5 Bemyndigande att utfärda normer.....	51
11.6 Bedömning av lagstiftningsordningen	52
LAGFÖRSLAG	53
Lag om stöd för byggande av bredband.....	53
UTKAST TILL FÖRORDNING.....	63
Statsrådets förordning om kommunens betalningsandel och minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse i bredbandsprojekt	63
BILAGA TILL FÖRORDNINGEN	65

MOTIVERING

1 Bakgrund till och beredning av ärendet

1.1 Bakgrund

Enligt kommunikationsministeriets strategi för digital infrastruktur strävar Finland efter att utveckla kommunikationsförbindelserna åtminstone i enlighet med Europeiska kommissionens mål, enligt vilka alla hushåll 2025 ska ha tillgång till förbindelser på minst 100 Mbit/s. Hastigheten ska kunna höjas till 1 Gbit per sekund. Statsminister Sanna Marins regering förbinder sig i regeringsprogrammet till det målet.

Enligt regeringsprogrammet ska snabba förbindelser i första hand byggas på marknadsvillkor och först i andra hand med stöd av offentlig finansiering. Det är till exempel på grund av få abonnenter och långa avstånd inte lönsamt att på marknadsvillkor investera i snabba förbindelser överallt i Finland.

I Finland har utbyggnaden av bredband fått offentligt stöd från ingången av 2010, då lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (1186/2009) trädde i kraft. Fram till juli 2017 riktades det statliga stödprogrammet (nedan stödordningen) till glesbygdsområden, varefter stöd har kunnat fås också i andra områden där det inte är marknadsmässigt lönsamt att investera i ett snabbt nät. Den sista dagen för stödansökan till Transport- och kommunikationsverket var enligt 7 § 3 mom. i lagen den 31 december 2018, vilket innebär att nya bredbandsprojekt inte längre kan startas inom ordningen.

I sitt program säger regeringen att investeringsskulden för bredbandet ska avvecklas genom att genomförandet av bredbandsprogrammet fortsätter. Enligt regeringsprogrammet är syftet att ta fram en bättre styrd lag om stöd för byggande av bredband. Lagen ska även ta hänsyn till problemen i tätorterna. Stödordningen ska gälla områden där kommersiellt bredband inte planeras förrän 2025.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Beredningen av regeringspropositionen inleddes den 16 januari 2020, i enlighet med beslutet om lagstiftningsprojektet. Beredningen har varit öppen. Handlingar och annat material, däribland videoupptagningar, som hänför sig till beredningen samt uppgifter om beredningens faser finns offentligt tillgängliga i statsrådets projektportal¹. En hearing om propositionen ordnades den 14 maj 2020 och remissbehandlingen pågick mellan den 30 april och den 12 juni 2020. Begäran om utlåtande skickades till sammanlagt 174 instanser. Sammanlagt lämnades 114 utlåtanden. Begäran om utlåtande publicerades i tjänsten utlåtande.fi². Utlåtandena finns offentligt tillgängliga i tjänsten utlåtande.fi och i statsrådets projektportal.

Delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning (Kuthanek) behandlade propositionen den 29 september 2020.

¹ [<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM043:00/2019>].

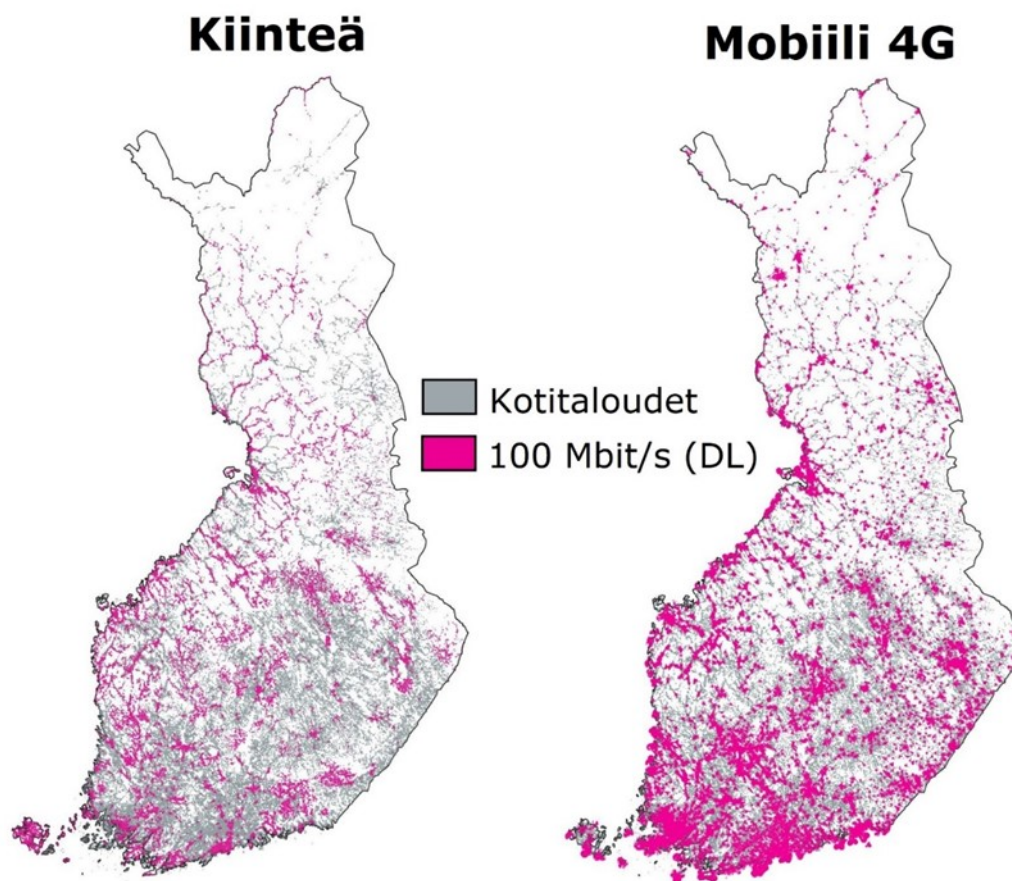
² <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=6596e792-7cd4-4dca-8ff2-95b576cbfe76>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I slutet av 2019 hade 64 procent av hushållen i Finland tillgång till fast bredband med en nedladdningshastighet på minst 100 megabit per sekund. De regionala skillnaderna är dock stora både på landskaps- och kommunnivå. I slutet av 2019 står knappt en miljon hushåll utom räckhåll för snabba fasta kommunikationsförbindelser.³ Skillnaderna är betydande, särskilt mellan urbana och landsbygdsliknande områden: i slutet av 2019 hade 71 procent av hushållen i de urbana områdena tillgång till snabba fasta förbindelser, medan siffran var endast 27 procent för hushållen i glest befolkade landsbygdsområden. Skillnaderna mellan olika regioner framgår också av att nästan 70 procent av hushållen i de största städerna har fast bredband, medan siffran är endast drygt 40 procent i landsbygdsliknande kommuner. Av alla hushåll i Finland hade 40 procent en anslutning via mobilnätet som enda nätförbindelse.⁴

³ Transport- och kommunikationsverket: Tillgång till fasta nätet. Uppdaterat 17.6.2020 [<https://www.traficom.fi/fi/tilastot/kiintean-verkon-laajakaistasaatavuus>].

⁴ Transport- och kommunikationsverket: Viestintäpalvelujen kuluttajatutkimus (konsumentundersökning angående kommunikationstjänster), 2019. Publicerad 29.5.2019. [<https://www.traficom.fi/fi/traficomin-julkaisut?aihe=initial&julkaisuntyyppi=initial&limit=20&offset=0&query=kuluttajatutkimus&sort=created>].

Kuva 1 Hushåll i områden med snabba fasta och mobila bredbandsförbindelser och hushåll som ligger utanför täckningsområdet. I fråga om mobiltelenätet återspeglar nedladdningshastigheten 100 Mbit/s hastigheten under ideala förhållanden. Situationen 31.12.2019.

Bland de nordiska länderna är tillgången till snabba fasta förbindelser svagast i Finland. I slutet av 2018 var situation näst sämst i Island, där tillgången var 78 procent, och bäst i Danmark, där 92 procent av hushållen omfattas av snabba fasta förbindelser.⁵

Dagens fasta förbindelser i Finland bygger antingen på fiberoptisk teknik eller kabel-tv-teknik. I kopparnät kan man inte uppnå hastigheter på 100 Mbit/s. De kopparnät som hittills använts kommer att fasas ut, vilket leder till att mängden kopparanslutningar sjunker med över 15 procent per år.

⁵ Transport- och kommunikationsverket: Telecommunications in the Nordic and Baltic countries. Publicerad 5.9.2019. [<https://www.traficom.fi/fi/traficomin-julkaisut?aihe=initial&julkaisutyyppi=initial&limit=20&offset=0&query=nordic&sort=created>].

Den nationella stödordningen Bredband för alla 2015 inleddes 2010, då lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden trädde i kraft. Utöver lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden tillämpas också statsunderstödslagen (688/2001) på beviljandet av stöd. På stödprojekt som har inletts före den 15 juli 2017 tillämpas dessutom Europeiska kommissionens beslut K(2010) 3062 i ärendet Statligt stöd N 62/2010 – Finland, Stöd till utbyggnad av höghastighetsbredband i glesbygdsområden i Finland⁶, och på projekt som har inletts efter den 15 juli 2017 även kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (*allmänna gruppundantagsförordningen*). Bestämmelser om kommunvis betalningsandel och viktcoefficients finns i statsrådets förordning om kommunens betalningsandel i bredbandsprojekt (240/2010). Statsbidragsmyndighet för stödordningen är Transport- och kommunikationsverket.

Syftet med stödordningen var att med hjälp av offentligt stöd göra bredband tillgängligt för 130 000 hushåll och verksamhetsställen för företag. År 2015 ändrades namnet på stödordningen till Snabbt bredband. Ansökningstiden för stödordningen Snabbt bredband löpte ut 2018, men utbetalningen av stöd fortsätter fram till 2022. Om de projekt som ännu pågår genomförs enligt planerna kan det mål för tillgänglighet som uppställts för projektet nås. Fram till utgången av 2019 hade det inom stödordningen byggts sammanlagt cirka 25 000 kilometer fiberkablenät, vilket gjort snabba förbindelser tillgängliga för närmare 100 000 hushåll och företag. Utbyggnaden genomfördes i cirka 190 separata projekt, av vilka cirka 50 ännu inte hade slutförts vid utgången av 2019. Dessutom har utbyggnaden av optisk fiber i Finland understötts inom ramen för Europeiska unionens program för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland.

I och med den tidigare stödordningen Snabbt bredband bildades det över 30 nya teleföretag i landet. Inom stödordningen Snabbt bredband har det noterats att många organisationer som deltagit i ett projekt har bildats i syfte att genomföra en nätinvestering. De här aktörerna har ofta varit kommunernas egna bolag eller lokala andelslag. Trots de utmanande förhållandena har över hälften av stödmottagarna haft en bra eller tillfredsställande ekonomi efter det att kommunikationsnätet har färdigställts. De privatägda aktörerna har överlag haft en god ekonomisk ställning.⁷

I en kommunenkät från 2019 noterades det att hälften av de kommuner som besvarade enkäten upplevde att stödordningen hade väsentliga konsekvenser för kommunens ekonomi. Dessa kommuner hade finansierat stödmottagaren också på något annat sätt än genom den kommunandel som förutsätts i lagen. Hälften av de kommuner som besvarade enkäten upplevde inte att stödordningen påverkat kommunens ekonomiska situation. Över hälften av de kommuner som besvarade kommunenkäten upplevde att projektet också hade positiva effekter för kommuninvånarna, näringslivet och servicen. Det konstaterades att de snabba förbindelserna hade ökat kommunens livskraft, bidragit till en jämlik behandling av invånarna och lett till en utveckling av kommunens egna datanätssystem.⁸

I fortsättningen kommer hushållen att behöva allt driftsäkrare, tryggare och snabbare datakommunikationsförbindelser. Utbudet av utrustning som kopplas till datanätet (IoT, dvs. sakernas

⁶ Beslutet gavs 6.5.2010 och kan hittas via följande länk: [http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/235159/235159_1112802_30_2.pdf].

⁷ Utredning från Transport- och kommunikationsverket till Statens revisionsverk 11/2019 för efterkontroll av granskningen av stödet för byggande av bredband.

⁸ Utredning från Transport- och kommunikationsverket till Statens revisionsverk 11/2019 för efterkontroll av granskningen av stödet för byggande av bredband.

internet) ökar fortgående. När många tillämpningar och anordningar som utvecklats för olika användningsändamål samtidigt delar samma dataanslutning i hemmet, ökar också efterfrågan på snabba förbindelser. Utöver smarttelefoner och datorer är de vanligaste s.k. IoT-apparaterna smarta teveapparater och spelkonsoler. På motsvarande sätt kommer intelligenta lösningar i anslutning till hemteknik och hushållsmaskiner att öka inom den närmaste framtiden. Det har t.ex. uppskattats att 57–82 procent av hushållen år 2025 behöver obegränsade förbindelser på över 300 Mbit/s, vilket med nuvarande teknik i praktiken förutsätter fast bredband.⁹

Driftsäkra förbindelser behövs också för till exempel distansarbete och distansstudier. Över 50 procent av finländarna utnyttjar hemmets internetanslutning för arbete, studier eller förtroendeuppdrag. För nästan 80 procent av dem är anslutningen nödvändig för att uppgifterna ska kunna utföras hemma.¹⁰ Även i fritidsbostäder blir goda dataförbindelser ständigt alltmer behövliga. När bildkvaliteten ständigt förbättras blir snabba förbindelser med stor kapacitet allt nödvändigare, och till exempel videokonferenser kräver också en driftsäker anslutning med snabb uppladdningshastighet. Behovet av snabba förbindelser som också tillåter högre uppladdningshastighet bedöms öka i framtiden, när mängden tjänster som kräver dessa egenskaper ökar. Behovet bedöms öka stadigt i hela landet.

Kostnaderna per hushåll för utbyggnaden av fast bredband ökar snabbt när befolkningstätheten i området sjunker till en alltför låg nivå.¹¹ Eftersom efterfrågan vanligen inte ökar i samma förhållande i glest bebyggda områden leder de högre byggkostnaderna i praktiken till att det inte finns tillgång till snabba fasta förbindelser på marknadsvillkor i glest bebyggda områden. Det kan antas att offentligt stöd krävs för att hela landet ska få tillgång till fast bredband.

Mobiltelenäten löser i viss mån bristerna i tillgången till fast bredband. Mobiltelenäten i Finland är mycket avancerade i internationell jämförelse. I juni 2019 hade 93 procent av de finländska hushållen en nedladdningshastighet på 100 Mbit/s inom täckningsområdet.¹² De hastigheter som uppnås i mobilnätet varierar dock tidvis mycket, och minimihastigheten inom det variationsintervall som anges i abonnemangsavtalen kan vara betydligt lägre än den maximala hastigheten. Mobilförbindelsernas hastighet varierar t.ex. beroende på antalet andra användare, förhållandena inomhus, väderförhållanden, naturhinder och konstruktioner, varför mobiltelenätet erbjuder osäkrare förbindelser än en fast anslutning. Enligt materialet från en applikation som mäter överföringshastigheter i mobilnätet är mobilabonnemangens hastighet som högst mycket tidigt på morgonen och som lägst under den populäraste användningstiden, dvs. på kvällen. Den genomsnittliga hastigheten kan likväl också när den är som högst vara endast kring 45 Mbit/s.¹³

⁹ WIK-Consult: The benefits of ultrafast broadband deployment. Ofcom, Storbritannien. 20.2.2018, s. 38–40 och 50–51. [https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0016/111481/WIK-Consult-report-The-Benefits-of-Ultrafast-Broadband-Deployment.pdf]. Uppskattningen gäller Storbritannien, men den kan bedömas återspegla situationen också i Finland.

¹⁰ Transport- och kommunikationsverket: Viestintäpalvelujen kuluttajatutkimus (konsumentundersökning angående kommunikationstjänster), 2019. Publicerad 29.5.2019. [<https://www.traficom.fi/fi/viestintapalvelujen-kuluttajatutkimus>].

¹¹ Pyykönen, M. & Lehtonen, O.: Tietoliikenneyhteyksien merkitys maatalojen ja kuntien kehityksessä. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 56/2016, s. 16. [<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-304-8>]

¹² Transport- och kommunikationsverket: Täckningsområden för bredbandstjänster i mobilnät. Uppdaterat 3.10.2019 [<https://www.traficom.fi/sv/statistik/tackningsomraden-bredbandstjanster-i-mobilnat>]

¹³ Transport- och kommunikationsverket: Mobiiliverkosta eniten iloa pienessä porukassa. Publicerad 7.11.2018. [<https://www.traficom.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/blogit/mobiiliverkosta-eniten-iloa-pienessa-porukassa>].

Det finns regionala skillnader också i täckningen för mobiltelenätet. I huvudstadsregionen har alla hushåll en teoretisk maximihastighet på 100 Mbit/s i mobilnätet, medan endast mindre än hälften av hushållen i vissa mindre kommuner hade tillgång till ett så snabbt nät i slutet av juni 2019. I dessa kommuner finns det färre invånare och därmed färre potentiella abonnenter än i huvudstadsregionen, vilket innebär att invånarna de facto kan ha snabbare mobilförbindelser än i huvudstadsregionen, där många måste dela på bandbredden. När det gäller fasta förbindelser är det, oberoende av boningsort och antalet användare, lättare att nå visshet om vilken hastighet som kan nås.

De riksomfattande teleoperatörerna (DNA, Elisa, Telia) håller för närvarande på att bygga 5G-nät. I nuläget har nät byggts på över 50 orter i Finland; i de största städerna, vid knutpunkterna i trafiken och på vissa centrala turistmål. Byggandet av ett riksomfattande 5G-nät förutsätter dock också att man använder lägre frekvenser som inte uppnå de högsta hastigheter som de högre frekvenserna möjliggör. För att den geografiska tillgången till mycket snabba 5G-förbindelser på högre frekvenser ska kunna utvidgas krävs det i många regioner också att det fiberbaserade stamnätet förbättras.

Med stöd av 5G-tekniken är det också möjligt att bygga så kallat fast trådlöst bredband (Fixed Wireless Access/FWA). För närvarande står det inte klart i vilken utsträckning FWA-förbindelserna kommer att byggas kommersiellt och i vilka regioner det förekommer marknadsbrister. Man vet inte heller ännu vilka de faktiska uppladdnings- och nedladdningshastigheterna för dessa anslutningar kommer att vara i framtiden. Operatörerna anser att FWA-tekniken åtminstone inte på ett kostnadseffektivt sätt kan erbjuda symmetriska förbindelser, dvs. en uppladdningshastighet som motsvarar nedladdningshastigheten, på samma sätt som fiberförbindelser. I fråga om de FWA-anslutningar i 5G-nät som de riksomfattande operatörerna erbjuder konsumenterna utlovas en minsta uppladdningshastighet på 3–100 Mbit/s.

För närvarande fungerar 5G FWA-anslutningar som erbjuds konsumenterna i huvudsak som andra mobila anslutningar i höghastighetsklass, och det finns inga separata kapacitetsreserveringar för FWA-anslutningar som säkerställer en jämn överföringshastighet på det sätt fasta anslutningar gör. Det är dock tekniskt möjligt att säkerställa tillräcklig kapacitet för FWA-anslutningen (t.ex. 100/100 Mbps eller 1 000/100 Mbps) och därmed erbjuda anslutningar med en kvalitet som i högre grad motsvarar en fast nätanslutning. Detta kräver klart större investeringar än den sedvanliga utbyggnaden av mobiltelenätet, om det finns många användare i samma område.

3 Målsättningar

Finland har som minimimål att utvecklingen av den digitala infrastrukturen ska följa EU:s bredbandsmål. I enlighet med kommissionens mål för 2025 bör de europeiska hushållen, både i städerna och på landsbygden, ha tillgång till förbindelser med en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s, och hastigheten ska kunna höjas till 1 Gbit/s. Alla viktiga socioekonomiska drivkrafter, såsom skolor, universitet, forskningscentra och transportknutpunkter samt alla som tillhandahåller offentliga tjänster, t.ex. sjukhus och förvaltningar, bör ha tillgång till förbindelser med mycket hög kapacitet som gör det möjligt att överföra data med en hastighet på 1 Gbit/s. Dessutom borde det enligt EU-målet ha funnits 5G-pilotnät i varje EU-medlemsstat före utgången av 2018. I varje medlemsstat bör det före utgången av 2020 finnas minst en stor stad där 5G kan tas i bruk. De största städerna och deras viktigaste trafikleder bör ha 5G-täckning före utgången av 2025.

Det finns fortfarande många medborgare som varken har tillgång till marknadsfinansierat snabbt bredband eller till snabbt bredband som byggts genom den tidigare stödordningen. Också dessa medborgare bör få tillgång till avancerade kommunikationsförbindelser. Avsaknaden av

snabba och funktionssäkra förbindelser ökar den redan existerande digitala ojämlikheten mellan regionerna, eftersom dessa områden inte får del av den teknik som utvecklas och de tjänster som tekniken möjliggör, såsom e-studier, distansarbete och utveckling av smarta städer. Syftet med propositionen är att svara särskilt på dessa regionala skillnader och därigenom främja uppnåendet av EU:s mål om ett europeiskt gigabitsamhälle 2025, vilket regeringen har förbundit sig till i regeringsprogrammet och i kommunikationsministeriets strategi för digital infrastruktur.¹⁴ Genom den föreslagna lagen kan offentligt stöd beviljas för byggande av snabba bredbandsförbindelser i områden där sådana inte byggs på marknadsvillkor. Målsättningen är att cirka 10 000 nya hushåll ska få möjlighet till snabbt bredband.

Finland har för avsikt att främja finansieringen av utvecklingen av avancerade kommunikationsförbindelser också ur EU:s återhämtningspaket (recovery and resilience facility, RRF). RRF är en central del av EU:s mer omfattande återhämtningsinstrument (Next Generation EU), som medlemsstaterna och EU kom överens om vid Europeiska rådets möte i juli 2020. Syftet med RRF är att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i unionen, förbättra medlemsstaternas bärkraft, minska de sociala och ekonomiska konsekvenserna av coronakrisen och stödja en grön och digital omställning.

Finlands regering beslutade den 16 september 2020 att utarbeta ett program för hållbar tillväxt i Finland, genom vilket målen för RRF-finansieringen genomförs. I den fortsatta beredningen, som samordnas av en arbetsgrupp som tillsattes den 4 september 2020, riktas programmets medel till sex prioriteringsområden som ger snabba effekter. En av prioriteringarna är att stärka satsningarna på hållbar infrastruktur och digitalisering. Med tanke på återhämtningsåtgärdernas effektivitet är det dock viktigt att återhämtningspengarna inte åsidosätter kommersiella investeringar och påverkar kommunikationsmarknaden negativt.

Avsikten är att det preliminära programmet för hållbar tillväxt i Finland ska sändas till EU-kommissionen i slutet av 2020, och programmet ska vara klart senast vid utgången av april 2021.

Utöver behövliga stödåtgärder har kommunikationsministeriet i samarbete med teleföretagen berett ett åtagande som syftar till att utveckla den digitala infrastrukturen i hela landet. Enligt åtagandet förbinder sig teleföretagen att utveckla den digitala infrastrukturen så att det i hela Finland finns tillgång till bredband som möjliggör en tillräcklig nedladdnings- och uppladdningshastighet. Samtidigt förbättras tillgången till och kapaciteten för bredband i fritidsbostäder.

I förbindelsen konstateras det att kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket årligen tillsammans med teleföretagen ska granska utvecklingen av höghastighetsförbindelserna. I samband med det ska teleföretagen utreda åtgärder för att förbättra tillgången till förbindelser.

¹⁴ Statsrådet: Regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering 10.12.2019. Ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Statsrådets publikationer 2019:32 [<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-810-6>]; Kommunikationsministeriet: Finland – ett ledande land inom datakommunikationsnät – Strategi för digital infrastruktur 2025 Kommunikationsministeriets publikationer 10/2018 [<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-556-9>].

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det kan antas att offentligt stöd krävs för att hela landet ska få tillgång till snabbt bredband. I synnerhet i glesbygden är efterfrågan inte tillräckligt stor för en marknadsfinansierad utbyggnad i önskad omfattning. Tidigare stödordningar har inte heller räckt till för att garantera snabbt bredband i hela landet. Nästa generations 5G-mobilnät kommer i första hand att byggas i städerna, vilket innebär att inte heller den mobiltekniska utvecklingen främjar att de uppställda målen nås för glesbygdens del. Snabba förbindelser bedöms dock ha positiva externa effekter som också motiverar byggandet av företagsekonomiskt olönsamma nät.¹⁵ Därför föreslås det att stödordningen för snabba förbindelser förlängs.

Syftet med den nya stödordning som nu är under beredning är att från ingången av 2021 fortsätta att stödja byggandet av bredband i områden där det inte finns snabba kommersiella förbindelser och där det inte heller finns planer för det före 2025.

I planen för de offentliga finanserna har fem miljoner euro reserverats för statligt stöd för byggande av bredband 2021.

Villkoren i stödordningen motsvarar i huvudsak villkoren i den tidigare ordningen Snabbt bredband, som grundade sig på lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden.

I stödordningen förblir klassificeringen av kommunerna i fråga om betalningsandel i huvudsak oförändrad. Indelningen av kommunerna i avgiftsklasser görs dock på nytt för att den ska motsvara syftet med klassificeringen av kommunernas betalningsandelar.

Den sammanlagda offentliga finansiering som beviljas av kommunen och staten med stöd av den föreslagna lagen får enligt den nya stödordningen uppgå till 66 procent av projektets stödberättigande kostnader, dvs. som i den tidigare ordningen. Beroende på kommunens ekonomiska bärkraft och befolkningstäthet är kommunens betalningsandel 8, 22 eller 33 procent, och det statliga stödets andel av finansieringen är då 58, 44 eller 33 procent, beroende på kommunens betalningsandelsklass.

Villkoren i stödordningen ska ändras så att symmetri i nedladdnings- och uppladdningshastigheten inte längre krävs för en stödberättigad snabb bredbandsförbindelse. Bredbandsförbindelser som får stöd måste dock fortsatt vara avancerade och av jämn kvalitet även under högtrafik. Villkoren ska dessutom ändras så att stödordningen omfattar alla orter där användarna är bosatta eller placerade, oberoende av om de är stadigvarande. Med hjälp av stödet kan således också bredbandet t.ex. i fritidsbostäder förbättras.

Statsbidragsmyndighet för stödordningen är Transport- och kommunikationsverket, som hittills har skött motsvarande uppgifter med stöd av lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden. Det föreslås inga betydande ändringar i statsbidragsmyndighetens uppgifter, utan till dem hör fortfarande beviljande, övervakning av användningen och eventuellt återkrav av stödet. Vid sidan av beviljandet och övervakningen av stödet ska Transport- och kommuni-

¹⁵ Briglauer, W. & Gugler, K.: The deployment and penetration of high-speed fiber networks and services: Why are EU member states lagging behind? Telecommunications Policy 37, 2013, s. 819–835. [<http://dx.doi.org/10.1016/j.telpol.2013.05.003>].

kationsverket bl.a. ge landskapsförbund och kommuner rådgivning i planeringen av bredbandsprojekt samt svara för ansökningsförfarandet. Verket ska också ge teleföretagen råd i anslutning till ansökan om och utbetalning av stöd. Transport- och kommunikationsverket ska också sköta bokföringen av fullmakter enligt lagen om statsbudgeten (423/1988) och förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och meddela fullmakterna och användningen av dem till Statskontoret.

Landskapsförbunden ska tillsammans med kommunerna fastställa vilka områden som lämpar sig för stödprojekt och inleda anbudsförfaranden för projekten. De företag som utses genom anbudsförfarandet kan hos Transport- och kommunikationsverket ansöka om statligt stöd för det planerade kommunikationsnätet. När landskapsförbunden och kommunerna har utsett vissa projektområden för anbudsförfarande är det av vikt att den kommun där området ligger har intresse av och tillräckliga ekonomiska resurser för att genomföra projektet.

På stödordningen tillämpas på samma sätt som på den tidigare ordningen Snabbt bredband den allmänna gruppundantagsförordningen. Det innebär att villkoren för stödet och beviljandet av stödet ska uppfylla alla villkor enligt den allmänna gruppundantagsförordningen. Europeiska kommissionen har genom förordning (EU) 2020/972 av den 2 juli 2020 förlängt den allmänna gruppundantagsförordningens giltighetstid med tre år fram till den 31 december 2023. Inom ramen för stödordningen kan alltså offentligt stöd beviljas fram till utgången av 2023.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för hushållen

Propositionen påverkar inte direkt konsumenternas ställning annat än genom att öka tillgången till mycket snabba förbindelser i områden där bredband inte kommer att byggas på marknadsvillkor under de närmaste åren. Det genomsnittliga anskaffningspriset för abonnemang inom stödordningen Snabbt bredband var cirka 1 700 euro, och månadspriset för abonnemang med en hastighet på 100 Mbit/s cirka 50 euro.

Propositionen kan förväntas öka utbudet på fasta förbindelser och FWA-förbindelser i synnerhet i glesbygden. Genom det stöd som nu föreslås kommer uppskattningsvis cirka 10 000 nya hushåll att få tillgång till snabbt bredband¹⁶.

Bättre förbindelser torde öka konsumtionen av produkter och tjänster som är beroende av snabba förbindelser, dvs. nästan alla tjänster som förmedlar eller spelar upp bild.¹⁷ Globalt har det uppskattats att cirka 78 procent av all nättrafik år 2020 utgörs av nedladdning och sändning av videomaterial, och andelen beräknas öka till 82 procent fram till 2022. Siffran inkluderar inte videospel, vars andel beräknas vara 4 procent om två år.¹⁸ De ökande videotjänsterna och den

¹⁶ Uppskattningen baserar sig på hur många nya hushåll som fick tillgång till snabbt bredband genom den tidigare stödordningen. Tillsammans med den tidigare ordningen uppgår stödet till cirka 66 miljoner euro, vilket kommer att ge uppskattningsvis 130 000 nya hushåll tillgång till snabbt bredband. Varje stödmiljon ger alltså cirka 2 000 hushåll tillgång till snabbt bredband. Med motsvarande förhållande ger ett stöd på fem miljoner euro cirka 10 000 nya hushåll tillgång till snabbt bredband.

¹⁷ Se WIK-Consult 2018, s. 27, där det beskrivs vilka nätegenskaper olika funktioner förutsätter.

¹⁸ Cisco (2018): Cisco Visual Networking Index (VNI) Complete Forecast update, 2017–2022. December 2018. Läst 20.3.2020. URL: https://www.cisco.com/c/dam/m/en_us/network-intelligence/service-provider/digital-transformation/knowledge-network-webinars/pdfs/1213-business-services-ckn.pdf.

ständigt allt skarpare bildåtergivningen kräver snabba och driftsäkra nät med hög kapacitet för att videomaterialet ska kunna sändas och ses utan störningar. Konsumenternas fritidsmöjligheter ökar i och med att förbindelserna blir snabbare. Redan nu ser 75 procent av de finländska konsumenterna videoklipp, filmer och serier via internet minst en gång i veckan, och 22 procent spelar spel som kräver nätuppkoppling hemma. Fyrtio procent av finländarna använder telefoni- och videotelefoni-tjänster över internet varje vecka. Användningen av alla dessa tjänster är vanligare i tätare befolkade områden.¹⁹

Goda dataförbindelser gör det också möjligt att distansarbete effektivt. Distansarbetet kan öka i de hushåll som har möjlighet till och skaffar bättre bredband till antingen den stadigvarande bostaden eller fritidsbostaden. Det kan å sin sida minska rörligheten mellan arbetsplatsen och hemmet och därigenom medföra besparingar i resekostnaderna. Om t.ex. tio procent av de selsatta i de hushåll som får bättre förbindelser arbetar 20 procent mer på distans, kan hushållens mobilitetskostnader minska med cirka 0,7 miljoner euro per år.²⁰ Uppskattningen av antalet personer som ökar distansarbetet kan vara optimistisk, eftersom de områden som får stöd sannolikt redan i dagsläget har trådlösa förbindelser som relativt väl möjliggör distansarbete. Dessutom bör det beaktas att distansarbete ökar t.ex. hushållens elförbrukning, vilket i sin tur ger merkostnader.

Konsekvenser för företagen

På basis av erfarenheterna från den tidigare stödordningen Snabbt bredband kan det antas att stödet i huvudsak söks av andra än de stora teleföretagen. I det tidigare stödprogrammet ansökte främst små företag och andelslag om stöd. En betydande del av de aktörer som fick stöd var kommunägda. De större teleföretagens intresse för stödet kan i viss mån öka genom att det framöver är möjligt att genomföra stödberättigande bredbandsförbindelser också med hjälp av 5G-teknik och FWA-anlutningar.

Stödet riktas till områden där det enligt planerna inte kommer att byggas nät som möjliggör snabba förbindelser före 2025. Syftet med det är att minimera eventuella störningar på kommunikationsmarknaden och maximera antalet medborgare och företag som får tillgång till snabba förbindelser.

En bättre tillgång till snabba förbindelser av jämn kvalitet skulle rent allmänt vara till nytta för företagsverksamheten i regionen. Även om Finland har tämligen väl täckande trådlösa mobilnät, kan överföringshastigheterna i dem reduceras av antalet andra samtidiga användare, avståndet till basstationen, väderleksförhållanden och terränghinder. Företagen behöver snabba och stabila förbindelser vardagar under dagtid, då ett stort antal andra användare delar på mobilnätets

¹⁹ Transport- och kommunikationsverket: Viestintäpalvelujen kuluttajatutkimus (konsumentundersökning angående kommunikationstjänster), 2019. Publicerad 29.5.2019. [<https://www.traficom.fi/fi/viestintäpalvelujen-kuluttajatutkimus>].

²⁰ I exemplet har följande antaganden använts för beräkning av inbesparingarna: Propositionen leder till att 10 000 hushåll får möjlighet till bättre förbindelser. I varje hushåll bor det i genomsnitt en arbetande person. Av alla som arbetar ökar 10 procent distansarbetet med i genomsnitt 20 procent. Antalet arbetsdagar per år är 210, varvid en ökning av distansarbetet med 20 procent minskar antalet enkelresor mellan hemmet och arbetsplatsen med cirka 85 per år. Den genomsnittliga arbetsresan på landsbygden är 24 kilometer, och 90 procent av resorna görs med personbil. De genomsnittliga kostnaderna för personbilsresor är 0,43 euro/km, vilket motsvarar det maximibelopp för skattefri kilometerersättning som Skatteförvaltningen fastställt för år 2020. Uppskattningen av genomsnittlig längd på arbetsresan baserar sig på Transport- och kommunikationsverkets persontrafikundersökning 2016.

gemensamma kapacitet. Hastigheten i mobilnätet kan minska väsentligt under högtrafiktid. Fiberoptiska nät erbjuder en snabbare och jämnare anslutning till många användares centrala tjänster. Ett nät som byggts med fiberoptisk teknik kan till rimliga kostnader uppdateras till hastigheter som är tillräckliga för alla nuvarande och framtida tjänster. Fibernät behövs dessutom för mobilnätens basstationer.

Snabba förbindelser ger företagen möjlighet att införa resurssnåla och effektiva system. De möjliggör också t.ex. användning av molntjänster, vilket innebär att företaget inte behöver investera i underhåll och utveckling av egen IT-infrastruktur. Det kan i sin tur medföra kostnadsbesparingar. Undersökningar visar att snabba förbindelser ökar företagets produktivitet och innovativitet.²¹ För företag i glesbygden och även i städer möjliggör snabba dataförbindelser som täcker hela landet en smidig elektronisk kommunikation mellan verksamhetsställen, samarbetspartners och kunder, oberoende av var de finns fysiskt. För företagen innebär ökat distansarbete ett minskat behov av lokaler, ett bredare rekryteringsfält och resursbesparingar, bland annat minskad elförbrukning i lokalerna.²²

Informationstekniken kan utnyttjas bl.a. till stöd för husdjursproduktion och jordbruk. I takt med att plattformstekniken utvecklas kan utnyttjandet av inhämtad data och användningen av robotteknik effektivisera gårdarnas verksamhet och sänka kostnaderna. Med hjälp av digitalisering kan man till exempel automatisera olika arbetsmoment och på så sätt minska producentens börda. Data som genereras i nätverken av maskiner och anordningar kan utnyttjas som ett effektivt stöd för beslutsfattandet när produktionen effektiviseras. Den informationsteknik som används i produktionen förutsätter störningsfria och driftsäkra förbindelser, och därför kan snabba bredbandsförbindelser vara särskilt nödvändiga just inom jordbruket. Pyykönen och Lehtonen (2016) noterade att gårdsbruksenheter som utnyttjar fast bredband har utvecklats bättre än gårdsbruksenheter som inte utnyttjar snabba förbindelser. Författarna är dock osäkra på vad som är orsak och vad som är verkan.²³ Det är alltså möjligt att en positiv utveckling leder till ökad användning av bredband, i stället för att ökat utnyttjande av bredband leder till en positiv utveckling.

Konsekvenser för de offentliga finanserna

För den stödordning som inleds 2021 används sammanlagt fem miljoner euro ur statsbudgeten.

Propositionen berör kommuner som är villiga att stödja att det byggs nät på deras område och som är kapabla att ekonomiskt delta med den kommunala betalningsandelen. Lagförslaget medför således inga obligatoriska utgifter för kommunerna. Kommunernas kostnader blir sammanlagt 0,7–5 miljoner euro, beroende på hur projekten fördelar sig mellan olika betalningsandelsklasser.

I samband med det tidigare bredbandsprogrammet visade det sig att flera kommuner har deltagit i finansieringen av projekten även på annat sätt än genom de lagfästa kommunandelarna. Bredbandsprojekten inom den tidigare stödordningen fick betydande ekonomiska konsekvenser för flera kommuner bland annat genom borgensansvar, när projekten inte genomfördes i enlighet

²¹ WIK-Consult 2018; Gal, P., Nicoletti, G., Renault, T., Sorbe, S. & Timiliotis, C.: Digitalisation and productivity: In search of the holy grail – Firm-level empirical evidence from EU countries. OECD Economics Department Working Papers No. 1533.

²² SQW: UK Broadband Impact Study. Impact report. 14.11.2013 [<https://www.gov.uk/government/publications/uk-broadband-impact-study--2>].

²³ Pyykönen & Lehtonen 2016, s. 37.

med den ursprungliga finansieringsplanen.²⁴ Det är möjligt att kommunerna deltar i bredbandsprojekt med en större andel än den lagfästa kommunandelen också under den nya stödordningen. I och med sådana eventuella tilläggsstöd kan kommunernas kostnader för bredbandsprojekt bli större än det ovan beskrivna beloppet på 0,7–5 miljoner euro. Det är dock omöjligt att i förväg uppskatta storleken på sådana eventuella merkostnader, eftersom beviljandet av tilläggsstöd beror på hur den ekonomiska lönsamheten för projekten slutligen utformas och vilka beslut kommunerna senare fattar.

Konsekvenser för samhällsekonomin

Snabba förbindelser möjliggör snabb och kostnadseffektiv dataöverföring samt utveckling av nya produktionssätt och affärsmodeller. Undersökningar visar att bättre tillgång till bredband och snabbare förbindelser ökar den ekonomiska tillväxten.²⁵ Effekten verkar vara positiv i synnerhet när nätet är tillräckligt täckande.²⁶ Snabba förbindelser verkar också ha en positiv inverkan på sysselsättningen.²⁷ Det är dock oklart i vilken utsträckning motsvarande fördelar kan uppnås genom en ytterligare ökning av förbindelsens hastighet. Det är möjligt att de största effekterna på produktiviteten och sysselsättningen redan har uppnåtts med de nuvarande hastigheterna.²⁸

Även om tillgången till bredbandstjänster kan förväntas ha positiva effekter på den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen, är det föreslagna bredbandsstödet så begränsat till omfattningen att det inte bedöms ha några konsekvenser på samhällsekonomisk nivå.

²⁴ Se närmare utredning från Transport- och kommunikationsverket till Statens revisionsverk 11/2019 för efterkontroll av granskningen av stödet för byggande av bredband, samt Statens revisionsverk: Uppföljningsrapport: Stöd för byggande av bredband. 24.1.2020 [<https://www.vtv.fi/julkaisut/jalkiseurantaraportti-laajakaistarakentamisen-tukeminen/>].

²⁵ T.ex. Koutroumpis, P.: The economic impact of broadband on growth: A simultaneous approach. *Telecommunications Policy* 33, 2009, s. 471–485 [<https://doi.org/10.1016/j.telpol.2009.07.004>]; Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T. & Woessmann, L.: Broadband Infrastructure and Economic Growth. *The Economic Journal* 121, 2011, s. 505–532 [<https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2011.02420.x>]. Se även LECG: Economic Impact of Broadband: An Empirical Study. 2009 [http://www.itu.int/net/wsis/stock-taking/docs/activities/1286203195/Report_BroadbandStudy_LECG_March6%5B1%5D.pdf].

²⁶ Se Koutroumpis 2009, enligt vilken fördelarna med bredband är störst i länder där bredbandstjänster är allmänt tillgängliga.

²⁷ Crandall, R., Lehr, W. & Litan, R.: The Effects of Broadband Deployment on Output and Employment: A Cross-sectional Analysis of U.S. Data. 2007. [<https://www.researchgate.net/publication/237644428>].

²⁸ Ford (2018) noterade att det vid hastigheterna 10 Mbit/s respektive 25 Mbit/s inte kunde påvisas någon skillnad i påverkan på den ekonomiska tillväxten. Dessutom konstaterade Bai (2017) att förbindelser över 100 Mbit/s inte hade någon större positiv effekt på sysselsättningen än förbindelser som var långsammare än så. En senare granskning (Bai 2018) visade dock att observationen inte var statistiskt signifikant. Ford, G.: Is faster better? Quantifying the relationship between broadband speed and economic growth. *Telecommunications Policy* 42(9), 2018, s. 766–777 [<https://doi.org/10.1016/j.telpol.2018.05.006>]. Bai, Y.: The faster, the better? The impact of internet speed on employment. *Information Economics and Policy* (40), 2017, s. 21–25 [<https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2017.06.004>]; Bai, Y.: Corrigendum to “The faster, the better? The impact of internet speed on employment”. *Information Economics and Policy* (44), 2018, s. 61 [<https://doi-org/10.1016/j.infoecopol.2018.05.002>].

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Genom propositionen ändras inte Transport- och kommunikationsverkets uppgifter i någon betydande grad. År 2020 har tre årsverken vid verket reserverats för projektet Snabbt bredband. Den nya stödordningen medför ett tilläggsbehov på 2–3 årsverken för 2021–2022 på grund av överlappningen mellan de två olika ordningarna.

Genom propositionen ges varken landskapsförbunden eller kommunerna nya uppgifter. Landskapsförbunden har också hittills ordnat konkurrensutsättningen av projektområdena och valt stödmottagare. Aktivering av projekt i området och konkurrensutsättning av projektområden är i huvudsak sedvanliga planerings- och samordningsuppgifter för landskapsförbunden, men kan i vissa landskap medföra behov av tilläggsresurser eller ytterligare expertis.

Positivt inställda kommuner kunde förväntas delta i finansieringen av stödordningen, men detta ökar i praktiken inte kommunens sedvanliga myndighetsuppgifter. De bredbandsprojekt som genomförs medför sannolikt olika tillstånds- och planeringsuppgifter för kommunen, men dessa hör till kommunens normala uppgifter. Uppgifterna ökar således inte kommunens behov av personalresurser.

4.2.3 Konsekvenser för miljön

Bygandet av bredbandsinfrastrukturen orsakar störningar och olägenheter för miljön. Bygandet och underhållet av infrastrukturen ger upphov till buller, försämrad luftkvalitet och utsläpp från byggutrustning samt ökad trafik. Störningarna kan dock minimeras genom god planering. Vid nedgrävning av kablar och rör i marken måste erosion och eventuella förändringar i marken beaktas, så att stora olägenheter kan undvikas. När bygget avslutats bör dessutom byggområdena återställas så nära det ursprungliga tillståndet som möjligt.²⁹ Markens hårdhet påverkar i hög grad hur kraftig utrustning som krävs för att markbearbetningen. I berggrund krävs kraftigare utrustning, och bygandet omformar miljön mer än till exempel i ett område med lerjord.

Utöver marken måste också byggnadsområdets vattenreserver beaktas. Nätinfrastrukturen och bygandet av den kan skada grundvatten eller våtmarker eller störa omgivningens bindning av svämvatten. Dessutom kan infrastrukturen, om den är felaktigt placerad, bryta ned ekosystemen både på land och i vatten. I samband med bygandet måste dessutom naturens mångfald beaktas, så att t.ex. livsmiljöer för hotade eller skyddade djur och växter inte bryts ned. Bevarandet av arter kan främjas redan genom att bygandet sker under en tid av året som är gynnsam med tanke på arterna.³⁰ Om det på ett byggområde är aktuellt att genomföra t.ex. projekt för vatten-, el- eller väginfrastruktur, är det ändamålsenligt att samordna dem med bredbandsprojektet och därmed minimera störningarna för marken, vattendragen och den övriga infrastrukturen.

²⁹ Connecticut Department of Information Technology/Fuss & O'Neill EnviroScience (2011): NEPA Environmental Assessment. Broadband Technology Opportunities Program Statewide Fiber Optic Network. Executive summary. Läst 7.2.2020. URL: https://www2.ntia.doc.gov/files/grantee/7356_ct_dept_of_it_final_ea_executive_summary.pdf.

³⁰ Connecticut Department of Information Technology/Fuss & O'Neill EnviroScience (2011): NEPA Environmental Assessment. Broadband Technology Opportunities Program Statewide Fiber Optic Network. Executive summary. Läst 7.2.2020. URL: https://www2.ntia.doc.gov/files/grantee/7356_ct_dept_of_it_final_ea_executive_summary.pdf.

De olägenheter som uppstår under byggandet kan återkomma när nätet underhålls och så småningom när det rivs. Det bör noteras att tillverkning, förpackning, transport och slutligen förstöring av nätdelar också ger upphov till utsläpp.

Vilken teknik som används för datanätet har betydelse med tanke på miljökonsekvenserna. Det har vid granskning av olika nätverkstekniker konstaterats att mobilnät kräver mer energi, särskilt när konsumenternas krav på hastighet ökar. I fasta nät ökar energibehovet först när det är frågan om betydligt högre överföringshastigheter. I fråga om fibernät har det också konstaterats att största delen av accessnätets energibehov hänför sig till slutkundens modem, vars energieffektivitet det är enklare att förbättra. I mobilnät står effektförstärkare för det största energibehovet, och det är mer utmanande att förbättra deras energieffektivitet.³¹ Nättekniken utvecklas dock snabbt när det gäller såväl fasta som mobila nät. Kalkylerna föråldras därför snabbt, och alla element som påverkar energieffektiviteten har inte nödvändigtvis kunnat beaktas i dessa bedömningar.

Miljökonsekvenserna vid utbyggnad av bredband kan också vara kulturella. Vid grävning av mark kan man stöta på arkeologiska fynd, för vilka det ska finnas en handlingsplan. Den behövliga infrastrukturen – vägar, IT-utrymmen och motsvarande – kan i sin tur medföra visuell olägenhet för landskapet, vilket bör undvikas i möjligaste mån.³² Nät som läggs i marken har dock visuellt sett mindre olägenheter än t.ex. basstationer som byggs ovan jord. Den olägenhet för landskapet som basstationerna medför mångdubblas ju högre frekvenser som används, eftersom antalet basstationer som behövs ökar med frekvenserna.³³³⁴

Goda dataförbindelser gör det möjligt att distansarbete effektivt. Distansarbetet kan öka i de hushåll som har möjlighet till och skaffar bättre bredband till antingen den stadigvarande bostaden eller fritidsbostaden. Detta kan å sin sida minska rörligheten mellan arbetsplatsen och hemmet och därigenom sänka utsläppen från trafiken och reducera rusningstrafiken. Det finns veterligen inga forskningsrön om hur snabba förbindelser påverkar förekomsten av distansarbete. Propositionens inverkan på utsläppen från trafiken kan i vilket fall som helst förväntas bli liten. Om t.ex. tio procent av de sysselsatta i de hushåll som får tillgång till bättre förbindelser ökar sitt distansarbete med 20 procent, kan detta uppskattas minska CO₂-utsläppen från trafiken med cirka 300 ton per år, vilket motsvarar cirka 0,002 procent av de CO₂-utsläpp som trafiken i Finland orsakar.³⁵

³¹ Baliga, Jayant ja Robert Ayre (2011): Energy Consumption in Wired and Wireless Access Networks. IEEE Communications Magazine 49:6, 70–77.

³² Connecticut Department of Information Technology/Fuss & O'Neill EnviroScience (2011): NEPA Environmental Assessment. Broadband Technology Opportunities Program Statewide Fiber Optic Network. Executive summary. Läst 7.2.2020. URL: https://www2.ntia.doc.gov/files/grantee/7356_ct_dept_of_it_final_ea_executive_summary.pdf.

³³ Ministry of Business, Innovation and Employment of New / Jacobs SKM (2014): Environmental Effects of Implementing Ultra-Fast Broadband and Mobile Infrastructure. Läst 15.1.2020. URL: <https://www.mfe.govt.nz/sites/default/files/media/RMA/environmental-effects-of-ufb-and-mobile-infrastructure-final.pdf>.

³⁴ GSMA (2009): Environmental impact of mobile communications networks. Läst 15.1.2020. URL: <https://www.gsma.com/publicpolicy/wp-content/uploads/2012/04/envirobilnetworks.pdf>.

³⁵ I exemplet har följande antaganden använts för beräkning av utsläppsminskningen: I och med propositionen kommer 10 000 hushåll att ha möjlighet till bättre förbindelser. I varje hushåll bor det i genomsnitt en arbetande person. Av alla som arbetar ökar 10 procent distansarbetet med i genomsnitt 20 procent.

Uppskattningen av antalet personer som ökar distansarbetet kan vara optimistisk, eftersom de områden som får stöd sannolikt redan i dagsläget har trådlösa förbindelser som relativt väl möjliggör distansarbete. Det bör också beaktas att trafikprestationerna på fritiden kan öka i och med distansarbetet, eftersom den tid som sparats in på arbetsresor kan användas t.ex. för en längre inköpsresa.³⁶ Dessutom bör det beaktas att ökad hemmavaro också innebär bland annat ökad elförbrukning och annan energianvändning i hemmet.³⁷ Det finns inga entydiga uppgifter om hur stor klimat- och miljöpåverkan distansarbetet har och kommer att ha.

Med hjälp av snabba förbindelser kan man i området till exempel ta i bruk ett intelligent elnät som effektiviserar både hushållens och företagens elförbrukning och medför både ekonomiska besparingar och sparar klimatet och miljön. Också till exempel större affärer kan dra stor nytta av IKT-lösningar som främjar energieffektiviteten. Sannolikt kommer det att utvecklas många klimatvänliga digitala lösningar i framtiden, och alla dessa förutsätter att det finns snabba förbindelser. Det bör dock noteras att snabbare förbindelser gör det möjligt att använda allt tyngre tjänster med massiv dataöverföring, vilket i sin tur ökar energiförbrukningen.

Andra möjliga miljökonsekvenser av snabba förbindelser är bl.a. att antalet terminalutrustningar i hushållen ökar i och med bättre förbindelser; tillverkningen, användningen och förstöringen av dem ger upphov till klimat- och miljöutsläpp. Det finns dock inga exakta uppgifter om hur miljökonsekvenserna av den konsumtion som gäller terminalutrustning förhåller sig till miljökonsekvenserna av den övriga konsumtionen.

4.2.4 Andra samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för medborgarnas ställning och medborgarsamhällets funktion

Med hjälp av snabba förbindelser kan människorna bättre än för närvarande ta i bruk digitala offentliga tjänster och till exempel utöva medborgarinflytande.

Sociala konsekvenser och konsekvenser för hälsan

En utvidgning av tillgången till snabba kommunikationsförbindelser har positiva konsekvenser för ibruktagandet av olika elektroniska konsumenttjänster. Elektroniska tjänster inom exempelvis social- och hälsovården gagnar i synnerhet äldre och personer på landsbygden, där avstånden kan vara långa och möjligheten att uppsöka enheter som tillhandahåller hälso- och sjukvård är begränsad.

Konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet

cent. Antalet arbetsdagar per år är 210, varvid en ökning av distansarbetet med 20 procent minskar antalet enkelresor mellan hemmet och arbetsplatsen med cirka 85 per år. Den genomsnittliga arbetsresan på landsbygden är 24 kilometer, och 90 procent av resorna görs med personbil. Det genomsnittliga koldioxidutsläppet från personbilar i trafik 2019 var 155 g/km, enligt Transport- och kommunikationsverkets statistik [<https://www.liikennefakta.fi/ymparisto/henkiloautot/hiilidioksidipaastot>]. Uppskattningen av genomsnittlig längd på arbetsresan baserar sig på Transport- och kommunikationsverkets persontrafikundersökning 2016. I andra kommuner än städer görs enligt samma persontrafikundersökning 88 procent av resorna med personbil.

³⁶ Moeckel, R.: Working from home: modeling the impact of telework on transportation and land use. Transportation Research Procedia 26, 2017, s. 207–214 [<https://doi.org/10.1016/j.trpro.2017.07.021>].

³⁷ SQW 2013.

Det distansarbete som snabba dataförbindelser möjliggör underlättar samordningen av arbete och fritid, eftersom arbetet inte längre nödvändigtvis är bundet till en viss tid eller plats, utan kan utföras också utanför hemmet, exempelvis i fritidsbostaden. Behovet av att röra sig mellan hemmet och arbetsplatsen minskar. Även utbudet av elektroniska utbildningstjänster har ökat och allt större studieblock kan avläggas som webbstudier. Det har konstaterats att det ökade distansarbetet ökar både den tid som läggs på arbetet och individens fritid, eftersom den tid som går åt till arbetsresan i varierande utsträckning används till någondera av dessa.³⁸

Konsekvenser för den regionala utvecklingen

Det föreslagna stödet kan genom ekonomiskt väl planerade projekt stödja kommunernas livskraft och utvecklingsförmåga. Heltäckande tillgång till snabba förbindelser är en förutsättning för att digitala tjänster och nyttigheter ska kunna nå alla på lika villkor.

Snabba förbindelser verkar ha ett samband med regionens livskraft samt med bildande och geografisk placering av företag. Pyykönen och Lehtonen (2016) samt Lehtonen, Pyykönen och Luoto (2019) har noterat att god tillgång till fast bredband i kommunerna i Finland är förenat med hög sysselsättningsgrad och positiv utveckling av sysselsättningen.³⁹ Nästan en femtedel av företagen bedömer enligt en utredning vid Östra Finlands universitet att kommunikationsnätet bidrog till bildandet av företaget, och en fjärdedel uppger att nätet påverkade valet av placeringssort för företaget.⁴⁰

Liknande observationer har gjorts också i andra länder. Exempelvis i en undersökning i Förenta staterna konstaterades det att snabba förbindelser har en positiv inverkan på regionens inkomstnivå och sysselsättningsläge och att brist på snabba förbindelser är kopplat till en minskning av antalet företag i regionen.⁴¹ I Frankrike verkar tillgången till snabba förbindelser på över 100 Mbit/s ha ökat antalet företag i regionen.⁴² Även andra undersökningar visar på ett positivt samband mellan tillgången till snabba förbindelser och sysselsättningsläget i regionen⁴³. Det finns

³⁸ SQW 2013.

³⁹ Pyykönen & Lehtonen 2016; Lehtonen, O., Pyykönen, M. & Luoto, I.: Nostavatko nopeat tietoliikenneyhteydet kuntien työllisyysastetta? Maaseudun uusi aika 1/2019. [<http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2019/05/Lehtonen-Pyyk%C3%B6nen-Luoto.pdf>]

⁴⁰ Kurvinen, A., Jolkkonen, A. & Lemponen, V.: Verkosta vauhtia – Valokuituverkot ja digitalisaatio työn, yritystoiminnan ja opiskelun mahdollistajina maaseudulla. Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia, Raportteja 2/2018 [http://www.uef.fi/documents/684392/830971/Rapo_2_2018.pdf/978170bb-4a72-4435-8e0d-b2c6ec0d0d1d].

⁴¹ Whitacre, B., Callardo, R. & Stover, S: Broadband's contribution to economic growth in rural areas: Moving towards a causal relationship. Telecommunications Policy 38 (2014), s. 1011–1023. [<http://dx.doi.org/10.1016/j.telpol.2014.05.005>]

⁴² Hasbi, M.: Impact of Very High-Speed Broadband on Local Economic Growth: Empirical Evidence. 14th International Telecommunications Society (ITS) Asia-Pacific Regional Conference, Kyoto, Japan. 2017. [<http://hdl.handle.net/10419/168484>]

⁴³ Se t.ex. Kolko, J. Broadband and local growth. Journal of Urban Economics 71 (2012), s. 100–113. [<http://dx.doi.org/10.1016/j.jue.2011.07.004>] Mölleryd, B.: Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks, OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, No. 26, OECD Publishing, Paris 2015. [<https://doi.org/10.1787/5jrql7rvns3-en>]; Singer, H., Caves, K. & Koyfman, A.: Economists Incorporated: The Empirical Link Between Fibre-to-the-Premises Deployment and Employment: A case study in Canada. Petition to Vary TRP 2015-326, Bell Canada 2015

dock också undersökningar som inte påvisar något sådant samband.⁴⁴ Det finns veterligen inga övertygande bevis för att det finns ett orsakssamband mellan tillgången till bredband och sysselsättningsgraden i regionen.

I ljuset av den tidigare forskningen är det möjligt att det föreslagna bredbandsstödet i någon mån ökar den ekonomiska aktiviteten i de områden för vilka stöd beviljas. Snabba kommunikationsförbindelser i fritidsbostäderna förbättrar landsbygds- och skärgårdskommunernas livskraft.

Konsekvenser för informationssamhället

Propositionen ökar tillgången till mycket snabba förbindelser i glesbygden. Med det stöd som nu föreslås kommer uppskattningsvis ytterligare cirka 10 000 hushåll och företag att få tillgång till snabbt bredband.

Många företag är för sin verksamhet beroende av krävande IKT-lösningar, och det är av kritisk vikt att lösningarna är funktionssäkra.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Kommunens betalningsandel

En alternativ modell för stödet för byggande av bredband vore att genomföra projekten utan krav på kommunal medverkan med en betalningsandel (8, 22 eller 33 procent) enligt 8 § i den föreslagna lagen. En fördel med det alternativet är att det skulle ge jämlik möjlighet att genomföra statligt understödda bredbandsprojekt överallt där det inte byggs marknadsfinansierat snabbt bredband. Då skulle också de som bor i kommuner där kommunen t.ex. av ekonomiska orsaker inte kan eller vill delta i kostnaderna för bredbandsprojektet kunna få tillgång till bredband som delvis byggs med statligt stöd.

Syftet med den nu föreslagna stödmodellen är att cirka 10 000 nya hushåll ska få snabbt bredband. Om kommunens betalningsandel slopas, men målet om 10 000 nya hushåll står kvar, måste det totala beloppet av statligt stöd höjas i motsvarande grad. Om stödordningens totala belopp inte höjs från föreslagna 5 miljoner euro, kan man med offentligt stöd bygga upp färre förbindelser än på det sätt som nu föreslås, där kommunen deltar i kostnaderna. Med tanke på de kommunikationspolitiska målen för främjande av tillgången till snabbt bredband är således ett alternativ som baserar sig enbart på statligt stöd sämre än den föreslagna modellen som förutsätter att kommunen bidrar med en betalningsandel. Kommunens betalningsandel kan också anses effektivt sporra kommunen att främja projektet och att säkerställa förutsättningarna för genomförandet av projektet, exempelvis i fråga om behövliga tillstånd.

5.1.2 Kriterier för stödberättigande bredbandsförbindelser

Syftet med den föreslagna lagen är att främja byggandet av snabba bredbandsförbindelser. Det statliga stödet är bundet till kostnaderna för byggandet av det kommunikationsnät som behövs

[[https://www.ic.gc.ca/eic/site/smt-gst.nsf/vwapj/TRP-CRTC-2015-326-Bell-Canada-Attachment3.pdf/\\$file/TRP-CRTC-2015-326-Bell-Canada-Attachment3.pdf](https://www.ic.gc.ca/eic/site/smt-gst.nsf/vwapj/TRP-CRTC-2015-326-Bell-Canada-Attachment3.pdf/$file/TRP-CRTC-2015-326-Bell-Canada-Attachment3.pdf)].

⁴⁴ Se t.ex. Bai 2018.

för tillhandahållande av snabbt bredband. Enligt den föreslagna definitionen avser snabb bredbandsförbindelse en förbindelse som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet under normal högtrafik. För att säkerställa att anslutningen är avancerad och av jämn kvalitet utfärdas bestämmelser om minimihastigheten för snabbt bredband genom förordning av statsrådet. För närvarande innebär en anslutning enligt definitionen en nedladdningshastighet på minst 100 Mbit/s och en uppladdningshastighet som är klart högre än basbredband och som garanterar att förbindelsen fungerar tillförlitligt även under högtrafiktid. Definitionen är teknikneutral, men för att en förbindelsehastighet av jämn kvalitet ska nås krävs det med nuvarande teknik i praktiken ett fast nät eller FWA-anslutning i ett 5G-nät. I en alternativ definition av stödberättigande förbindelse kunde stödberättigandet i stället för till det tekniska hastighetskravet bindas till vissa kvalitativa kriterier, t.ex. till att förbindelsen måste trygga förutsättningarna för multilokalt arbete. Då kunde också byggande av förbindelser som är långsammare, asymmetriska eller mer störningsbenägna än det nu föreslagna alternativet vara stödberättigande.

Om man skulle pruta på de krav som ställs på förbindelsen, skulle det med det offentliga stödet kunna byggas nät för fler än de nu eftersträvade 10 000 nya abonnenterna. Som tidigare konstaterats är dock tillgången till t.ex. snabba mobilnät mycket god i Finland. I juni 2019 hade 93 procent av de finländska hushållen en nedladdningshastighet på 100 Mbit/s inom täckningsområdet. Den skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) tryggar dessutom i sista hand att alla kan få kommunikationsförbindelser med vissa minimikrav på den plats där de bor. Det är inte ändamålsenligt att rikta offentligt stöd till byggande av bredband i områden där det redan finns eller inom en nära framtid kommer att finnas bredband på marknadsvillkor eller där bredband säkrats på annat sätt.

Att pruta på hastighetskravet främjar inte heller uppnåendet av Finlands bredbandsmål. Syftet med den föreslagna stödmodellen är å sin sida att i enlighet med regeringsprogrammet främja målet att alla hushåll ska ha tillgång till förbindelser på minst 100 Mbit/s, och hastigheten ska kunna ökas till 1 Gbit/s. Stödet till byggande av snabba förbindelser är motiverat också med tanke på beredskapen inför framtida kommunikationsbehov. Kravet på en förbindelse på 100 Mbit/s och av jämn kvalitet är således ett motiverat alternativ jämfört med att definiera stödberättigande förbindelse enbart utifrån kvalitativa kriterier. Det senare alternativet skulle i praktiken innebära en sänkning av kravet på kvalitet och hastighet för en stödberättigande förbindelse.

5.1.3 Slopande av statligt stöd för byggande av bredband

Ett alternativ till den modell för stöd för byggande av bredband som nu föreslås är också att inte alls stödja byggande av bredband, dvs. det s.k. nollalternativet. Detta skulle innebära att när projekten inom det nuvarande programmet för snabbt bredband har slutförts i enlighet med regeringsprogrammet, skulle nytt statligt stöd inte längre beviljas. Detta alternativ innebär att man enbart stöder sig på marknaden när det gäller att bygga snabbt bredband. Alternativet kan motiveras med att t.ex. snabba mobilförbindelser redan finns tillgängliga för en mycket stor del av finländarna. I enlighet med vad som föreslås i avsnittet om konsekvensbedömning finns det inte heller entydiga forskningsresultat om att t.ex. distansarbete eller användning av nuvarande kommunikationstjänster förutsätter en symmetrisk förbindelse på 100 Mbit/s. Ur ett totalekonomiskt perspektiv kunde det därför vara mer motiverat att rikta offentliga medel till andra ändamål än till byggande av snabbt bredband.

Som det klargjordes i avsnittet om konsekvensbedömning står det klart att i synnerhet i glest bebyggda områden i Finland kan snabba fasta förbindelser inte tillhandahållas på marknadsvillkor, och det kan inte antas att hela landet får tillgång till bredbandsförbindelser av jämn kvalitet på 100 Mbit/s utan offentligt stöd. Det mål som skrivits in i regeringsprogrammet är dock att

varje hushåll ska ha möjlighet till förbindelser på minst 100 Mbit/s. Utan offentligt stöd torde detta mål inte kunna nås. I fråga om stödet för byggande av bredband måste man utöver de nuvarande behoven också beakta framtida behov. Det är mycket motiverat att anta att t.ex. de nuvarande mobilnätens prestanda i glesbygden inte kommer att räcka till för de framtida kommunikationsbehoven. Därför bör offentligt stöd anslås för byggande av förbindelser där de inte byggs på marknadsvillkor.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Åtskilliga europeiska länder främjar utbyggnaden av bredband genom offentligt stöd beviljat på nationell eller regional nivå eller av EU. I det här avsnittet redogörs i synnerhet för de lösningar som de nordiska länderna valt.

Sverige

I Sverige har det allmänna i betydande grad stött utbyggnaden av bredband sedan år 2000⁴⁵. I och med den senaste stödåtgärden utlovade Sveriges regering 650 miljoner svenska kronor för åren 2020–2022.⁴⁶ Sverige har som mål att satsa på bredband i hela landet. Särskilda offentliga insatser görs i mer glest befolkade områden.

I budgeten för 2018 uppgick satsningen *Hela Sverige*, inklusive tjänster, till 1,2 miljarder svenska kronor (ca 124 miljoner euro). Den svenska regeringens beslut⁴⁷ innebar ett nationellt bidrag på 1 miljard kronor (ca 100 miljoner euro) till landsbygdsprogrammet, som huvudsakligen finansierar bredbandsutbyggnaden. Av dessa medel riktades 150 miljoner kronor (ca 15 miljoner euro) till byggande av bredband i glesbygden.⁴⁸

Enligt strategin *Sverige helt uppkopplat 2025*, som publicerades 2017, har Sverige som mål att 98 procent bör ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s i hemmet och på arbetet, resterande 1,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 0,1 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s. Enligt en rapport från Post- och telestyrelsens ökar fiberbredbandets andel av fast bredband fortgående. Cirka 77 procent av alla hushåll hade tillgång till fiber i oktober 2018. Det innebar en ökning med knappt fem procentenheter på ett år.⁴⁹ Vid utgången av 2018 hade 2,9 miljoner kunder tillgång till bredband på över 100 Mbit/s.

I Sverige har kommunerna en större roll i byggandet av fast bredband än i Finland. År 2015 lät kommunikationsministeriet göra en utredning om elnätsbolagens investeringar i optisk fiber i

⁴⁵ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264302259-4-en.pdf?expires=1585134326&id=id&acc-name=oid048242&checksum=58EB2B7A4301DBCF3F832DAF5611275D>.

⁴⁶ https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/trafikinfrastruktur/bredbanddigitalinfrastruktur/bredbandsutbyggnad.27356.html?utm_source=nyhetsbrev&utm_medium=email&utm_term=&utm_content=&utm_campaign=Ny+SKR-mall.

⁴⁷ A Completely Connected Sweden by 2025 – a Broadband Strategy. <https://www.government.se/information-material/2017/03/a-completely-connected-sweden-by-2025--a-broadband-strategy/>.

⁴⁸ Regeringsbeslut N2017/06717/HL, 2.11.2017, Uppdrag att förbereda inriktning för bredbandsstöd inom landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

⁴⁹ Rapport om situationen år 2018 <https://www.pts.se/en/news/press-releases/2019/eight-out-of-ten-households-and-companies-have-access-to-fast-broadband/> Hela rapporten på svenska (s. 7) <https://www.pts.se/globalassets/startpage/dokument/icke-legala-dokument/rapporter/2019/internet/bredbandskartlaggning/pts-mobiltacknings---och-bredbandskartlaggning-2018.pdf>

RP 221/2020 rd

Sverige. Enligt utredningen tillhandahålls merparten av fiberanslutningarna i Sverige av kommunala bolag, varav ungefär hälften är dotterbolag till något elbolag. På grund av de olikartade förhållandena kan marknaderna för fibernät i Sverige och Finland inte jämföras.

Norge

Norges bredbandspolitik baserar sig på marknadsfinansiering. Det är dock inte ekonomiskt lönsamt att bygga snabbt bredband i alla regioner, så det bedöms vara nödvändigt att bevilja offentligt stöd även i fortsättningen.

Norges digitala agenda (Meld. St. 27 (2015–2016))⁵⁰ uppställde som mål att 90 procent av hushållen ska ha tillgång till en bredbandsuppkoppling på minst 100 Mbit/s senast 2020. Det långsiktiga målet är att alla hushåll ska ha tillgång till snabbt bredband. Enligt en rapport från *Nasjonale kommunikasjonsmyndighet* 2018 hade 82 procent av hushållen tillgång till uppkoppling på 100 Mbit/s.⁵¹

Norge beviljade 150 miljoner norska kronor 2018 och 250 miljoner norska kronor 2019 för kommunernas stödordning för bredbandsnätet. Medlen fördelas till kommuner som kan bevilja stöd till områden som inte har tillräcklig bredbandsservice på marknadsvillkor. I första hand går pengarna till de kommuner som har flest invånare men inget eller endast mycket begränsad utbud av bredband.⁵² År 2019 avsattes 50 miljoner norska kronor av medlen för bredbandsinfrastruktur till att ersätta kopparnät med mer avancerad teknik. Kommunerna ansvarar för fördelningen också av detta stöd.⁵³

Under perioden 2006–2013 bidrog norska staten med mer än en miljard norska kronor till utbyggnaden av bredband i områden utan kommersiellt bredband. Med hjälp av stödet byggdes uppskattningsvis cirka 100 000 anslutningspunkter för bredband.⁵⁴

Norge och Sverige drev också under åren 2007–2013 ett gemensamt projekt, *Krutfjällslänken*, för att få till stånd ett fibernät i glesbygden och fjälltrakterna. Projektets budget var sammanlagt 656 340 euro, varav Europeiska regionala utvecklingsfonden bidrog med 328 172 euro.⁵⁵

Danmark

Danmark har som mål att alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband på 100 Mbit/s senast 2020. År 2018 var täckningen för bredband på 100 Mbit/s nästan 86 procent.⁵⁶

⁵⁰ https://www.regjeringen.no/contentassets/07b212c03fee4d0a94234b101c5b8ef0/en-gb/pdfs/digital_agenda_for_norway_in_brief.pdf

⁵¹ https://www.nkom.no/aktuelt/nyheter/_attachment/36433?_ts=16610bddb12

⁵² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/har-fordelt-200-millioner-kroner-til-bredband/id2638995/>

⁵³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/bredband-i-distriktene-regjeringen-forenkler-stotteordning/id2591642/>

⁵⁴ <https://www.regjeringen.no/contentassets/4339bb2154bd4b829f1d147bb2b26da8/en-gb/pdfs/stm201220130023000engpdfs.pdf> s. 33

⁵⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/sweden/a-new-fibre-optic-broadband-link-on-the-swedish-norwegian-border

⁵⁶ Digital Economy and Society Index (DESI) 2019 Country Report Denmark, s.3 https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-20/dk-desi_2018-country-profile_eng_B43FFE87-A06F-13B2-F83FA1414BC85328_52220.pdf

I Danmark inleddes stödet för byggande av bredband 2013 med ett regionalt stöd som senare utvecklades till en landsomfattande stödordning (*Bredbåndspuljen*). Denna stödordning syftar till att sammanföra lokala aktörer och deras stödbehov. Stödmyndighet för *Bredbåndspuljen* är Danmarks energiverk. Budgeten för stödet för åren 2016–2020 var sammanlagt 420 miljoner danska kronor.⁵⁷

Tyskland

Enligt rapporten Digital Economy and Society Index 2019 är täckningen för bredband på 100 Mbit/s 66 procent i Tyskland.⁵⁸

Delstaterna i Tyskland stöder bredbandsutvecklingen i Tyskland med olika ekonomiska medel. I enlighet med 2018 års koalitionsavtal (*Koalitionsvertrag*) beviljas 10–12 miljarder euro i offentlig finansiering för byggande av fiber under innevarande period.⁵⁹

Den statliga stödordningen (*Förderprogramm zum Breitbandausbau*) stödde nätutbyggnaden med sammanlagt fyra miljarder euro från 2016 till utgången av 2019. Stöd beviljades för byggande av förbindelser på minst 50 Mbit/s. Maximibeloppet för stödet är 15 miljoner euro med en självriskandel på 50 procent. Andra stöd, t.ex. stöd som delstaterna beviljar, kan användas för att täcka de resterande kostnaderna.⁶⁰ År 2018 höjdes stödbeloppet till 30 miljoner euro.

6 Remissvar

Sammanlagt lämnades 114 utlåtanden genom remissförfarandet. Utkastet till proposition fanns tillgängligt på webbplatsen utlåtande.fi, så alla intresserade har haft möjlighet att yttra sig. De inkomna utlåtandena finns tillgängliga i utlåtandetjänsten och på statsrådets projektsida⁶¹.

I detta kapitel presenteras kortfattat de viktigaste och i flera utlåtanden framförda synpunkterna och frågorna. Utlåtandena har presenterats närmare i ett sammandrag som finns offentligt tillgängligt på statsrådets projektsida.

I princip understöddes förslaget om att förlänga bredbandsprogrammet. I de flesta utlåtanden ansågs det anslag på 5 miljoner euro som i planen för de offentliga finanserna reserverats för stödordningen vara otillräckligt i förhållande till stödbehovet. I utlåtandena föreslogs olika anslag som enligt remissinstanserna bättre lämpar sig för propositionens mål. De föreslagna beloppen var i regel 10–15 gånger större än det anslag som föreslås i planen för de offentliga finanserna.

I synnerhet flera kommuner och landskapsförbund uttalade sig om de föreslagna betalningsandelarna för kommuner, som i flera utlåtanden föreslogs bli slojade. Alternativt föreslogs det att kommunernas betalningsandelar minskas särskilt i fråga om de kommuner som efter lagändringen övergår till en högre betalningsandelsklass. Dessutom föreslogs det i utlåtandena t.ex. att

⁵⁷ <https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/faktaark-bredbaand2019pdf.pdf> ja <https://ens.dk/ansvar-somraader/bredbaand/bredbaandspuljen>

⁵⁸ Digital Economy and Society Index (DESI) 2019 Country Report Germany s. 5.

⁵⁹ <https://www.deutschland.de/en/topic/politics/coalition-agreement-europe-foreign-policy-and-migration> s. 12.

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/country-information-germany>

⁶¹ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=6596e792-7cd4-4dca-8ff2-95b576cbfe76> och <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM043:00/2019>.

kommunernas betalningsandel för alla kommuners del ska förenhetligas till den lägsta betalningsandelssklassen på åtta procent. Landsbygdspolitiska rådets sekretariat föreslog att en ny nollklass tas in i lagförslaget.

I en betydande del av utlåtandena föreslogs att det statliga stödet skulle höjas till 70 procent av de stödberättigande kostnaderna; i en del utlåtanden ansågs en lämplig stödprocent vara 80–90 procent.

De ståndpunkter som framfördes i utlåtandena om landskapsförbundens roll i stödprocessen varierade. En del landskapsförbund ansåg att landskapsförbunden bör ges en samordnande roll i stödordningen, medan en del förbund och kommuner ansåg att landskapsförbunden inte bör ges en sådan uppgift, utan att den bör ges till Transport- och kommunikationsverket, som är statsbidragsmyndighet.

Också åsikterna om att binda stödberättigandet till symmetrin hos den förbindelse som stöds varierade i utlåtandena. Å andra sidan understödde remissinstanserna kravet på symmetri enligt propositionsutkastet, men i flera remissyttranden ansågs det att kravet på symmetri hotar stödordningens teknikneutralitet. Propositionen har utifrån remissyttrandena ändrats så att kravet på symmetri för stödberättigade förbindelser har slopats. En förbindelse som stöds ska dock vara avancerad och av jämn kvalitet också under högtrafik, och för att säkerställa detta föreslås det att bestämmelser om minimihastigheterna för nedladdning och uppladdning vid snabbt bredband utfärdas genom förordning av statsrådet.

I flera utlåtanden föreslogs det att utöver permanenta bostäder ska också fritidsbostäder omfattas av de stödberättigande kostnaderna. Trådlösa förbindelser som byggs med hjälp av det föreslagna stödet behandlar dock fritidsbostäder på samma villkor som permanenta bostäder.

I flera utlåtanden framfördes att propositionen bör lindra de kriterier som motiverar den begäran om en marknadsanalys som enligt den föreslagna 4 § ska framställas till Transport- och kommunikationsverket. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att minska den administrativa bördan hos myndigheter och teleföretag genom att förhindra fullständigt onödiga marknadsanalyser. Syftet med bestämmelsen är dock inte att i onödan försvåra framställningen av en begäran. Motiveringen till bestämmelsen har ändrats så att det i dem konstateras att grunderna hänför sig till lokalkännedom om området i stället för t.ex. teknisk genomförbarhet. Enligt motiveringen till den föreslagna bestämmelsen kan sådana begäranden anses vara ogrundade om det inte finns någon verklig vilja eller möjlighet att delta i ett stödprojekt med den betalningsandel som förutsätts i den föreslagna lagen.

Utifrån remissvaren har propositionen preciserats och kompletterats i fråga om bestämmelserna om behandling av personuppgifter. Dessutom har små och tekniska ändringar gjorts i propositionen, och bestämmelser som överlappar den allmänna lagstiftningen har strukits.

På basis av remissvaren har konsekvensbedömningen av lagförslaget kompletterats i fråga om konsekvenserna för kommunernas ekonomi och för myndigheterna. Dessutom har avsnittet om lagförslagets förhållande till grundlagen kompletterats med en bedömning av den föreslagna regleringens förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter.

7 Specialmotivering

1 §. Syfte. I paragrafen föreskrivs om lagens syften. Syftet med lagen är att främja byggande av snabba bredbandsförbindelser och på det sättet trygga mångsidiga kommunikationstjänster i hela Finland.

2 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. ska lagen tillämpas när stöd för bredbandsprojekt beviljas ur ett anslag i statsbudgeten. På statligt stöd som beviljas för byggande av bredband tillämpas också bestämmelserna i statsunderstödslagen. De ska dock tillämpas endast till den del som bestämmelserna i den föreslagna lagen inte avviker från dem; enligt 3 § 1 mom. i statsunderstödslagen ska nämligen bestämmelser som avviker från statsunderstödslagen iakttas i stället för statsunderstödslagen.

Dessutom ska den allmänna gruppundantagsförordningen tillämpas på det statliga stödet för byggande av bredband. Enligt artikel 3 i den allmänna gruppundantagsförordningen ska stödordningar, individuellt stöd som beviljas enligt stödordningar och stöd för särskilda ändamål anses vara förenliga med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.2 eller 107.3 i fördraget och ska undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i fördraget under förutsättning att sådant stöd uppfyller samtliga villkor i kapitel I i denna förordning och de särskilda villkor för den relevanta stödkategorin som anges i kapitel III i förordningen. Särskilda villkor för offentligt stöd till bredbandsinfrastruktur fastställs i artikel 52 i förordningen.

Enligt föreslagna 2 mom. ska lagen tillämpas också på planeringen av bredbandsprojekt i landskap och på det offentliga utlysningförfarandet för det statliga stödet i landskapets område. I föreslagna 4–6 § åläggs landskapsförbunden vissa uppgifter; bl.a. ska de utlysa stödet och bland de sökande välja den som ska genomföra bredbandsprojektet. Dessutom kan Transport- och kommunikationsverket göra en sådan marknadsanalys som avses i föreslagna 4 § endast om landskapsförbundet framställer en motiverad begäran om det.

I landskapet Åland ska enligt det föreslagna 3 mom. de uppgifter som i lagen åläggs landskapsförbundet skötas av Statens ämbetsverk på Åland, som är statlig myndighet i landskapet. Avsikten är dock att de uppgifter som anvisas Statens ämbetsverk på Åland ska överföras till Ålands landskapsregering. Bestämmelser om överföringen av behörighet mellan riket och landskapet ska till dessa delar utfärdas särskilt genom en överenskommelseförordning enligt 32 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Till övriga delar ska förfarandet för beviljande av stöd i landskapet Åland vara det samma som i de övriga landskapen.

3 §. Definitioner. I föreslagna 3 § finns definitionsbestämmelser.

Med *offentligt* stöd avses understöd, lån och annan finansiering, räntestöd, borgen, betalningslättnad och andra med dessa jämförbara ekonomiska förmåner som ges av staten, en kommun eller något annat offentligt samfund eller en offentligrättslig inrättning eller stiftelse eller betalas av dess medel samt stöd som beviljas av Europeiska gemenskapens medel eller av andra medel från EU, dock inte stöd som ges via skattesystemet. Definitionen motsvarar definitionen i 4 § i statsunderstödslagen.

Med stöd av den föreslagna lagen kan offentligt stöd beviljas av statens eller kommunens medel. I föreslagna 9 § föreskrivs det om maximibeloppet för offentligt stöd. Det totala beloppet av offentligt stöd har således betydelse när beviljande av statligt stöd och dess belopp prövas. Vid bedömningen är det nödvändigt att veta vad som räknas som offentligt stöd.

Med *snabb bredbandsförbindelse* avses en bredbandsförbindelse som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet under normal högtrafik.

Med att bredbandsförbindelsen är avancerad avses att den är driftsäker och att dess teknik räcker till för kommande behov långt in i framtiden. Hur avancerat bredbandet är bedöms då stödet beviljas. Vilka kommunikationstjänster som kan anses avancerade varierar med tiden och ut-

vecklingen av tekniken. För närvarande bör minimikraven för avancerat bredband vara en nedladdningshastighet på 100 Mbit/s och en uppladdningshastighet som är betydligt högre än basbredband. Bestämmelser om minimihastigheter utfärdas med stöd av 12 § 4 mom. genom förordning av statsrådet.

Med en jämn kvalitet under normal högtrafik avses att näten producerar tjänster med mycket hög hastighet per abonnent, oberoende av antalet samtidiga användare. Därmed motsvarar exempelvis abonnemang i mobilnät, vars hastigheter tidvis varierar mycket och där minimihastigheten för de angivna intervallerna kan vara betydligt lägre än den högsta hastigheten, inte definitionen av snabb bredbandsanslutning.

Definitionen är teknikneutral, vilket innebär att förbindelsen enligt definitionen kan göras fast eller trådlös, förutsatt att den uppfyller kvalitetskravet i definitionen. I nuläget bygger de avancerade bredbandsförbindelserna av jämn kvalitet i Finland antingen på fiberoptisk teknik eller kabel-tv-teknik. En förbindelse enligt definitionen är möjlig också genom fast trådlöst bredband som baserar sig på 5G-teknik.

Med *abonnent* avses en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Definitionen motsvarar definitionen av abonnent i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Beställaren kan således vara till exempel en enskild som skaffar en internetanslutning för eget eller någon annans bruk. Väsentligt med tanke på definitionen är att det råder ett avtalsförhållande mellan beställaren och tjänsteleverantören. Avtalsförhållandet kan förutsätta en regelbunden avgift eller engångsavgift för den tjänst som erbjuds eller tillhandahålls. Avtalsförhållandet kan också vara vederlagsfritt.

Med *statligt stöd* avses ett penningunderstöd som med stöd av den föreslagna lagen betalas för stödberättigande kostnader för ett bredbandsprojekt. Stöd som beviljas med stöd av den föreslagna lagen inkluderar inte andra stöd från staten som beviljas i form av exempelvis lån eller borgen,

Med *nättjänst* avses en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag för att ett kommunikationsnät som det äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för överföring och distribution av meddelanden, Definitionen motsvarar definitionen av nättjänst i 3 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Med teleföretag avses i lagförslaget teleföretag enligt definitionen i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Med *kommunikationstjänst* avses en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av meddelanden i kommunikationsnät samt överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät. Definitionen motsvarar definitionen av nättjänst i 3 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

4 §. Transport- och kommunikationsverkets marknadsanalys. I 4 § föreskrivs om förfarandet när Transport- och kommunikationsverket ska göra en marknadsanalys. Enligt 12 § 2 mom. 3 punkten i lagförslaget är stödberättigande kostnader inte kostnader i områden som sträcker sig hundra meter från en sådan anslutningspunkt där det kan tillhandahållas snabbt bredband. Eftersom stöd kan beviljas endast i områden där det inte finns eller inte planeras snabbt bredband under de följande tre åren, ska Transport- och kommunikationsverket i sin analys bedöma om det inom det planerade projektområdet redan finns kommersiella kommunikationsnät som byggts som ett led i teleföretagens normala affärsverksamhet samt bedöma vilken betydelse sådana nät har för de planerade bredbandsprojekten.

Enligt 1 mom. ska Transport- och kommunikationsverket göra en marknadsanalys av ett projektområde, om landskapsförbundet framställer en motiverad begäran om det och begäran beretts i samråd med myndigheterna i den kommun där projektområdet är beläget. Begäran kan anses motiverad, om bredbandsprojektet kan anses vara genomförbart. Exempelvis kan ett bredbandsprojekt som inte bedöms uppfylla lagens grundläggande krav för beviljande av stöd inte anses motivera en begäran om marknadsanalys. Vid en bedömning av huruvida begäran är motiverad ligger fokus inte på tekniskt kunnande i fråga om kommunikationsnät, utan snarare på lokalkännedom om landskapets område. En begäran kan inte heller anses motiverad om kommunen inte har ett faktiskt intresse av att delta i bredbandsprojektet med en betalningsandel enligt föreslagna 8 §. Initiativ till begäran kan komma antingen från landskapsförbundet eller från en kommunal myndighet.

I föreslagna 1 mom. föreskrivs dessutom om förutsättningarna för sådana bredbandsprojekt för vilka landskapsförbundet med stöd av 1 mom. kan begära att Transport- och kommunikationsverket gör en marknadsanalys. Bredbandsprojektet ska vara ekonomiskt ändamålsenligt och främja användarnas fördel på kommunikationsmarknaden. Projekten ska dessutom sammanföras så att de kan genomföras på det sätt som ekonomiskt är fördelaktigast. Med bredbandsprojektets ekonomiska ändamålsenlighet avses att projektet ska vara så omfattande att det redan i byggnadsskedet förefaller kunna vara livskraftigt också på längre sikt. För att projektet ska främja abonnenternas intressen på kommunikationsmarknaden ska de tjänster som tillhandahålls vara tekniskt utvecklade, hålla god kvalitet, vara driftsäkra och trygga samt förmånliga på det sätt som avses i 1 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. En koncentration av bredbandsprojekten så att de kan genomföras på det ekonomiskt mest fördelaktiga sättet innebär att de bredbandsprojekt som stöds bör vara tillräckligt omfattande för att vara livskraftiga och tekniskt ändamålsenliga. Dessutom ska man inom projekten utreda möjligheterna till sambyggnad i anslutning till installering av andra ledningar och konstruktioner som tjänar samhället.

För utarbetandet av marknadsanalysen ska Transport- och kommunikationsverket ordna ett offentligt samråd om nätverken inom projektområdet. Enligt föreslagna 2 mom. ska Transport- och kommunikationsverket bereda teleföretagen på marknaden tillfälle att informera om sina befintliga nät och om kommersiella investeringsprojekt som de planerat för de följande tre åren. I samband med det offentliga samrådet ber Transport- och kommunikationsverket teleföretagen lämna en utredning om investeringsplanerna inom den närmaste framtiden, dvs. de följande tre åren, i fråga om snabbt bredband i projektområdet samt om vilka konsekvenser det statliga stödet kan ha för konkurrensen i projektområdet och för tidigare investeringar i området. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets rätt att få information som behövs för att göra en marknadsanalys finns i föreslagna 15 §.

Vid det offentliga hörandet ber Transport- och kommunikationsverket alla teleföretag lämna ett skriftligt utlåtande om de projektområden som är föremål för remissbehandling. Dessutom ska uppgift om vilka projektområden som är föremål för remissbehandling och begäran om utlåtande om dem vara offentligt tillgängliga på Transport- och kommunikationsverkets webbplats.

Enligt 3 mom. ska Transport- och kommunikationsverket vid uppgörandet av marknadsanalysen beakta resultaten av den geografiska kartläggning och den prognos som avses i 51 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Den kartläggning som Transport- och kommunikationsverket gör ska innehålla uppgifter om den regionala tillgången till bredband. Enligt 51 a § 4 mom. i lagen om elektroniska kommunikationstjänster ska myndigheterna beakta resultaten av den geografiska kartläggningen och prognosen när de beviljar offentligt stöd för byggande av bredbandsnät.

Enligt föreslagna 4 mom. fastställer Transport- och kommunikationsverket i marknadsanalysen de stödberättigande områdena i projektområdet. Efter det offentliga samrådet ska Transport- och kommunikationsverket göra en marknadsanalys för varje enskilt projektområde. I analysen avgränsas projektområdets stödberättigande på föreslaget sätt. Kommunikationsverket ska i marknadsanalysen också ta ställning till om det inom området redan finns kommersiella kommunikationsnät som har byggts som ett led i teleföretagens normala affärsverksamhet och bedöma vilken betydelse dessa nät har för de planerade bredbandsprojekten. Marknadsanalysen och resultatet av hörandet ska lämnas till landskapsförbundet, så att förbundet har tillgång till närmare uppgifter om projektområdet och de stödberättigande kostnaderna för projektet innan det i enlighet med 5 § utlyser stödet. Marknadsanalysen är inte ett självständigt förvaltningsbeslut utan ett förberedande skede av beslutet om stöd.

5 §. Offentligt ansökningsförfarande för statligt stöd. Enligt föreslagna 1 mom. ska landskapsförbundet utlysa bredbandsstödet efter det att Transport- och kommunikationsverket har gjort en marknadsanalys av bredbandsprojektet i enlighet med 4 §. Ansökningsförfarandet ska vara öppet för alla, objektivt och icke-diskriminerande. Med öppet ansökningsförfarande avses att det offentliga stödet ska utlysas på ett tillräckligt synligt sätt så att alla intresserade får vetskap om att stödet kan sökas. Landskapsförbundet kan t.ex. lägga ut utlysningstexten på sin webbplats eller publicera den i tidningar som utkommer inom landskapet.

Med objektivitet avses att de kriterier som prioriteras vid ansökningsförfarandet ska vara objektivt motiverade och mätbara och inte får gynna vissa sökanden. Jämförelsekriterierna ska meddelas tydligt i utlysningstexten och alla som vill ska kunna ansöka om stödet.

Med icke-diskriminering avses i denna paragraf att det inte får ställas sådana krav som diskriminerar vissa sökanden, t.ex. på grund av sökandens nationalitet eller etableringsort. Kravet är centralt speciellt med hänsyn till EU-lagstiftningen om statligt stöd. Enligt artikel 1.5 i den allmänna gruppundantagsförordningen ska förordningen inte tillämpas på stödåtgärder där ett villkor för beviljande av stöd är att stödmottagaren har sitt huvudkontor i en viss medlemsstat, att stödmottagaren till övervägande del är etablerad i en viss medlemsstat eller att stödmottagaren använder nationellt producerade varor eller nationella tjänster. Villkoren i stödordningen får inte heller påverka stödmottagarens möjligheter att utnyttja resultaten från forskning, utveckling och innovation i andra medlemsstater.

Ansökningsförfarandet kan vara diskriminerande också t.ex. då ansökningskriterierna i praktiken gynnar teleföretag som redan tidigare verkar inom området eller t.ex. företag som bildats av kommunen. När ett nätföretag som kommunen eller kommunen har bildat ansöker om statligt stöd ska det fästas särskild uppmärksamhet vid att förfarandet är objektivt och icke-diskriminerande. En sådan sökande ska behandlas på samma sätt som andra sökande och tjänsteleverantörer.

I lagen ställs inte heller några allmänna villkor för stödmottagaren. Stödmottagaren behöver inte vara t.ex. ett teleföretag, utan det kan vara ett annat företag, en sammanslutning, en stiftelse eller en företagssammanslutning av dessa som har förutsättningar att på ett ekonomiskt ändamålsenligt sätt erbjuda tjänster som främjar abonnenternas intressen. Stödmottagaren kan sålunda vara t.ex. ett andelslag som flera företag har bildat eller en kommun eller ett nätföretag som kommunen har bildat. Genast när stödmottagaren börjar tillhandahålla nät- eller kommunikationstjänster blir den dock ett sådant teleföretag som avses i 3 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Ansökningsförfarandet kan också anses vara diskriminerande om ansökningskriterierna i praktiken favoriserar en viss teknik. Ansökningskriterierna bör vara så teknikneutrala som möjligt.

Enligt artikel 52.4 i den allmänna gruppundantagsförordningen ska stödet tilldelas på grundval av en öppen, transparent, icke-diskriminerande och konkurrensutsatt urvalsprocess, där principen om teknikneutralitet iakttas.

Enligt föreslagna 1 mom. ska ansökningstiden vara skäligen. Skäligheten bedöms utifrån bredbandsprojektets omfattning, men ansökningstiden ska alltid vara minst fyra veckor.

I 2 mom. finns en förteckning över omständigheter som den som deltar i ansökningsförfarandet åtminstone ska lämna uppgifter åtminstone om. Förteckningen är inte uttömmande, så landskapsförbundet kan begära att den som deltar i ansökningsförfarandet lämnar också andra uppgifter. Enligt den föreslagna 2 mom. 1 punkten ska i stödansökan uppges namnet på den som ansöker om stöd. Enligt 2 punkten ska antalet anställda hos sökanden, dess årsomsättning och dess balansomslutning uppges. Uppgifterna behövs eftersom företagets storlek enligt bilaga 1 till den allmänna gruppundantagsförordningen påverkar huruvida ett företag ska anses vara ett företag i svårigheter enligt 3 §. Definitionen av företag i svårigheter är å sin sida av betydelse för beviljandet av stöd, eftersom det i 10 § föreskrivs att stöd inte kan beviljas företag i svårigheter.

Enligt den föreslagna 3 punkten ska ansökan innehålla uppgifter om den sökandes ägarförhållanden, såsom uppgifter om eventuellt offentligt ägande och dess andel. Det offentliga ägandets andel är en viktig uppgift vid fastställandet av om sökanden är ett företag i svårigheter. Enligt artikel 2 i den allmänna gruppundantagsförordningen påverkas avgörandet av huruvida ett företag är i svårigheter av om företaget är ett litet eller medelstort företag. Enligt artikel 3.4 i bilaga I till förordningen kan ett företag inte anses höra till SMF-kategorin, om 25 procent eller mer av dess kapital eller dess röstandel direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ, individuellt eller gemensamt.

Enligt 4 punkten ska ansökan inkludera byggnadsplanen för kommunikationsnätet och eventuella villkor som begränsar genomförandet, såsom villkor angående antalet abonnenter. Av byggnadsplanen ska åtminstone framgå kommunikationsnätets geografiska läge samt en allmän beskrivning av dess grundläggande tekniska lösningar. Normalt preciseras byggnadsplanerna närmare när stöd söks hos Transport- och kommunikationsverket. Det är dock motiverat att redan i detta skede till ansökan foga uppgifter om eventuella villkor som begränsar byggandet eller genomförandet av bredbandsprojektet, såsom uppgift om huruvida genomförandet av bredbandsprojektet förutsätter ett visst antal abonnenter. Dessutom ska ansökan i denna fas kunna göras villkorligt så att den sökande meddelar att den förbinder sig till bredbandsprojektet under förutsättning att statligt stöd beviljas för projektet.

Enligt den föreslagna 5 punkten ska ansökan innehålla en utredning om de kostnader som hänförs till projektet. I ansökan ska de stödberättigande kostnaderna och de icke stödberättigande kostnaderna specificeras. Enligt den föreslagna 10 § kan stöd inte beviljas för bredbandsprojekt vars totala kostnader överstiger 70 miljoner euro.

Enligt 6 punkten ska maximibeloppet för det statliga stöd som söks anges i ansökan. Av ansökan ska framgå de totala kostnaderna för det planliga nätet, maximibeloppet av de stödberättigande kostnaderna samt de icke stödberättigande kostnaderna. Maximibeloppet av det statliga stöd som söks ska anges genom att den andel av de stödberättigande kostnaderna som motsvarar statens betalningsandelsprocent beräknas. Dessa uppgifter behövs för att landskapsförbundet vid valet av stödmottagare ska kunna bedöma urvalskriterierna enligt 6 §. Vid valet beaktas bland annat beloppet av det statliga stöd som söks och projektets totalekonomiska lönsamhet.

Enligt den föreslagna 7 punkten ska ansökan dessutom innehålla uppgift om antalet abonnemang som kommer att tillhandahållas och priset och övriga villkor på vilka kommunikationstjänster enligt planerna ska tillhandahållas abonnenterna på den plats där de är bosatta eller verksamma. Den sökande ska alltså i ansökan uppge antalet hushåll och verksamhetsställen för företag och offentliga förvaltningsenheter inom bredbandsprojektets område. De uppgifter som lämnats har betydelse vid valet av bredbandsprojekt som beviljas stöd, eftersom avsikten är att välja ett projekt som leder till att kommunikationstjänster kan tillhandahållas på detaljmarknaden för så många abonnenter och till ett så förmånligt pris som möjligt samt till rimliga villkor också i övrigt. Termen abonnent används också i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och med det avses i paragrafen såväl konsumenter som hushåll och företag.

Enligt 8 punkten ska projektets tidsplan uppges i ansökan. I ansökan ska det åtminstone anges när den sökande avser inleda och avsluta projektet. Enligt 9 punkten ska det lämnas uppgifter om eventuell sambyggnad i anslutning till installering av andra ledningar och konstruktioner som tjänar samhället. Ledningar och konstruktioner som tjänar samhället är t.ex. vatten-, avlopps- och elledningar samt konstruktioner som hänför sig till dem. Det bör i ansökningsförfarandet uppmuntras till gemensamt byggande, dock med beaktande av att det inte alltid är möjligt eller ändamålsenligt t.ex. på grund av ökade kostnader.

Enligt den föreslagna 10 punkten ska till ansökan fogas den sökandes verksamhetsplan eller någon annan beskrivning av företagets verksamhet samt en likviditets- och lönsamhetskalkyl. I synnerhet de sökande vars verksamhet börjar i och med projektet ska till sin ansökan foga en affärsplan samt en likviditets- och lönsamhetskalkyl. Teleföretag som redan är verksamma kan lämna motsvarande uppgifter genom att till ansökan foga t.ex. årsredovisningen för föregående räkenskapsperiod.

Enligt den föreslagna 11 punkten ska det till ansökan fogas en analys av de operativa och ekonomiska riskerna och övriga risker som är förknippade med projektet samt en plan för att hantera dem. I många bredbandsprojekt är de som genomför projekten nya aktörer inom branschen, vilket innebär att planeringen av ett projekt från det att stödansökan utarbetas till byggnadsskedet oftast görs för första gången. Den sökande måste alltså bedöma de ekonomiska riskerna i anknytning till projektet t.ex. i en situation där det allmänna ekonomiska läget försvagas, räntenivån höjs eller det sker ändringar i finansieringsplanen eller den övriga verksamheten. Syftet med riskanalysen är att den som genomför ett bredbandsprojekt ska analysera situationer i anslutning till olika ekonomiska risker och hur bredbandsprojektet kan genomföras om en risk realiserar. Analysen ska också lämnas till Transport- och kommunikationsverket när den som valts genom ansökningsförfarandet ansöker om statligt stöd hos verket.

6 §. Jämförelsegrunder för ansökningsförfarandet. I föreslagna 6 § föreskrivs på vilka grunder landskapsförbundet utser den som ska genomföra projektet. Enligt 1 mom. är det landskapsförbundets uppgift att bland dem som ansökt om stöd välja den sökande som totalekonomiskt sett genomför projektet mest fördelaktigt enligt de jämförelsegrunder som nämns i utlysningstexten. Avsikten med ansökningsförfarandet är att konkurrensutsätta stödberättigande bredbandsprojekt inom ett landskap så effektivt som möjligt med tanke på användningen av offentliga medel. Vid bedömningen av huruvida ett bredbandsprojekt är totalekonomiskt fördelaktigt kan man beakta t.ex. beloppet av det statliga stöd som söks, de totala kostnaderna för bredbandsprojektet, den tid som den sökande förbinder sig att tillhandahålla tjänster i sitt nät, prissättningen av tjänsterna samt andra relevanta omständigheter.

Enligt 1 mom. ska vid valet av stödmottagare åtminstone det sökta statliga stödbeloppet användas som jämförelsegrund. Syftet med lagen är att det offentliga stöd som beviljas stödmottagarna ska vara så litet som möjligt för att stödet inte ska orsaka mer än ringa inverkan på konkurrensen.

Enligt 2 mom. kan som jämförelsegrund dessutom användas de avgifter som tas ut av abonnenterna, dvs. t.ex. anslutningsavgifter av engångsnatur och avgifter som grundar sig på användningen. Som jämförelsegrund kan också användas den tid utöver tio år som teleföretaget för binder sig att tillhandahålla abonnenterna tjänster. Enligt 10 § 1 mom. ska stödmottagaren tillhandahålla nät- och kommunikationstjänster i minst tio års tid från det att den sista stödposten har betalats ut. Som jämförelsegrund kan också andra motsvarande tekniska, ekonomiska, kvalitativa eller funktionella omständigheter tillämpas. För att landskapsförbundet ska ha handlingsutrymme i fråga om jämförelsegrunderna och deras relativa viktning är förteckningen över jämförelsegrunder inte uttömmande. Jämförelsegrunderna ska dock alltid vara teknikneutrala och också i övrigt motsvara de övriga krav på öppenhet, objektivitet och icke-diskriminering som ställs på ansökningsförfarandet. Jämförelsegrunderna och deras inbördes viktning ska enligt 3 mom. ingå i utlysningstexten för stödet.

Enligt paragrafens 4 mom. ska ett landskapsförbund kunna samarbeta med ett annat landskapsförbund när det sköter uppgifter som nämns i 5 och 6 §. Om bredbandsprojektet överskrider landskapets gränser, kan det offentliga stödet utlysas i två eller flera landskap.

Enligt 143 § i kommunallagen (410/2015) får ett beslut av landskapsförbundet verkställas innan det har vunnit laga kraft. Enligt paragrafen får ett beslut dock inte börja verkställas, om begäran om omprövning eller anförande av besvär skulle bli meningslöst till följd av verkställigheten eller om det organ som behandlar begäran om omprövning eller besvärmyndigheten förbjuder verkställigheten.

7 §. Stödansökan till Transport- och kommunikationsverket. I föreslagna 7 § föreskrivs vilka uppgifter den som ansöker om stöd ska lämna till Transport- och kommunikationsverket i sin stödansökan. Transport- och kommunikationsverket är den statsbidragsmyndighet som avses i statsunderstödslagen. Den som blivit vald i ansökningsförfarandet enligt 5 och 6 § ska skriftligen ansöka om stöd hos Transport- och kommunikationsverket. Ansökan ska innehålla de uppgifter och utredningar som avses i 5 § 2 mom. och som lämnats till landskapsförbundet. Stödansökan ska således innehålla en byggnadsplan för kommunikationsnätet, av vilken framgår nätets geografiska läge och det tekniska genomförandet av de tjänster som tillhandahålls i kommunikationsnätet, såsom uppgift om vald teknik och behövliga nätkomponenter. Byggnadsplanen ska vara mer detaljerad än när den lämnas in till landskapsförbundet. Med stöd av den föreslagna hänvisningsbestämmelsen ska antalet abonnemang som kommer att tillhandahållas och priset och övriga villkor på vilka kommunikationstjänster ska tillhandahållas för abonnenterna och priset och övriga villkor på vilka kommunikationstjänster tillhandahålls. Uppgifterna ska med andra ord innehålla uppgifter om antalet hushåll samt verksamhetsställen för företag och offentliga förvaltningsenheter inom bredbandsprojektets område. I momentet finns också en förteckning i sex punkter över andra uppgifter som ska lämnas till Transport- och kommunikationsverket. Förteckningen är inte uttömmande, utan Transport- och kommunikationsverket kan vid behov be den sökande lämna andra utredningar, om det behövs för att avgöra frågan. I detta sammanhang tillämpas också 10 § i statsunderstödslagen, enligt vilken den som ansöker om statsunderstöd i samband med ansökan ska lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter om ändamålet med statsunderstödet samt om de andra omständigheter som statsbidragsmyndigheten behöver känna till för att avgöra ansökan.

Enligt den föreslagna 1 punkten ska den sökande lämna in en redogörelse för de nättjänster som tillhandahålls samt för priset och andra villkor på vilka nättjänster tillhandahålls. Som utredning över de tjänster som kommer att tillhandahållas räcker t.ex. en avsiktsförklaring eller någon annan motsvarande handling om det kommande samarbetet. Den sökande måste kunna presentera åtminstone en summarisk uppskattning av prisnivån på de tjänster som erbjuds abonnenterna. Uppskattningen kan gälla t.ex. prissättningen när tjänsterna börjar tillhandahållas samt utvecklingen för prisnivån under de följande fem åren. Planen för tjänsteutbudet ska åtminstone innehålla uppgifter om det minimiutbud av tjänster som kommer att tillhandahållas, genomförandet av och priset för accessnät, om de är tillgängliga, samt de mest centrala hyresprodukterna och deras priser. Om den sökande planerar att själv bara tillhandahålla nättjänster, ska projektplanen nämna minst ett serviceföretag som kommer att tillhandahålla kommunikationstjänster på nätet också för abonnenter.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska uppgift lämnas om projektets stödberättigande kostnader och om de betalningsandelar som avses i 8 § 1 mom. De stödberättigade kostnaderna ska specificeras i ansökan enligt närmare anvisningar från Transport- och kommunikationsverket.

Enligt den föreslagna 3 punkten ska stödansökan också innehålla uppgifter om de tekniska egenskaperna i det planerade kommunikationsnätet och om det tekniska genomförandet av kommunikationstjänsten. Som en sådan utredning kan betraktas t.ex. en nätplan. Utredningen behövs vid bedömningen av de stödberättigande kostnaderna. Nätets tekniska egenskaper ska också uppfylla de krav som ställs i Transport- och kommunikationsverkets tekniska föreskrifter.

Enligt 4 punkten ska stödansökan också innehålla uppgifter om samtrafiken med andra teleföretag genom sammankoppling av kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Begreppet samtrafik är känt på telemarknaden och motsvarar definitionen i 60 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, enligt vilken med samtrafik avses fysisk och logisk sammankoppling av olika kommunikationsnät för att säkerställa att användarna får tillgång till ett annat teleföretags kommunikationsnät och kommunikationstjänster. I stödansökan kan uppgifterna om samtrafik anges t.ex. i form av en avsiktsförklaring eller en motsvarande plan där det framgår att samtrafik vid behov kommer att bedrivas. Om det kommunikationsnät som byggts med stödets hjälp sammankopplas med ett annat kommunikationsnät som samma teleföretag äger, räcker det att detta nämns i stödansökan.

Enligt den föreslagna 5 punkten ska den som ansöker om stöd meddela finansieringsplanen för bredbandsprojektet finansieringsplan inklusive uppgifter om annat offentligt stöd som eventuellt beviljats samt villkoren för finansieringen. Uppgifterna om finansieringen av projektet behövs för att Transport- och kommunikationsverket på ett tillförlitligt sätt ska kunna utreda beloppet av annat offentligt stöd enligt 9 § och dess eventuella inverkan på beloppet av det statliga stöd som beviljas. Offentligt stöd kan utöver direkta understöd utgöras av t.ex. lån, annan finansiering och borgen som ett offentligt samfund beviljar.

Ansökan ska enligt 6 punkten innehålla kommunens beslut enligt vilket den i enlighet med 8 § förbinder sig att finansiera bredbandsprojektet med den del som motsvarar dess betalningsandel. När det gäller en kommuns betalningsandel räcker det t.ex. med ett beslut av kommunfullmäktige om deltagande i projektets byggnadskostnader med ett visst belopp eller en viss procentandel.

8 §. Betalningsandel av stödberättigande kostnader. I den föreslagna paragrafen fastställs vissa maximibelopp för statens och kommunens betalningsandelar. Enligt paragrafen får offentligt stöd beviljas till högst 66 procent av de stödberättigande kostnaderna. Utgångspunkten är således att stödmottagaren själv betalar minst 34 procent av de stödberättigande kostnaderna för

RP 221/2020 rd

bredbandsprojektet. Enligt 9 § 1 mom. kan ett bredbandsprojekt få offentligt stöd till högst hundra procent av projektets stödberättigande kostnader, vilket innebär att stödmottagaren kan täcka sin andel av de stödberättigande kostnaderna med annat offentligt stöd, förutsatt att det sammanlagda offentliga stödet inte överstiger det maximibelopp som avses i 9 §.

En förutsättning för beviljande av stöd är enligt 1 mom. att kommunen förbinder sig att finansiera projektet med det belopp som motsvarar dess betalningsandel. Det är dock frivilligt för kommunen att delta i bredbandsprojektet och därigenom i finansieringen av det.

Enligt det föreslagna 2 mom. är kommunens betalningsandel 33 procent av de stödberättigande kostnaderna. I momentet föreskrivs dessutom om de situationer där kommunens betalningsandel är lägre än detta. I kommuner för vilka finansieringen av ett bredbandsprojekt annars skulle bli en oskälig ekonomisk belastning med beaktande av kommunens ekonomiska bärkraft, folkmängd och tätortsgrad är kommunens betalningsandel enligt momentet 8 eller 22 procent. Det statliga stödet beviljas i dessa fall höjt på motsvarande sätt, dock till ett belopp av högst 58 procent av bredbandsprojektets stödberättigande kostnader om kommunens betalningsandel är 8 procent, och till högst 44 procent av de stödberättigande kostnaderna om kommunens betalningsandel är 22 procent.

Enligt föreslagna 3 mom. utfärdas bestämmelser om beräkningsgrunder och viktkoefficienter för de i 2 mom. nämnda kriterierna, som kommunernas betalningsandelar grundar sig på, genom förordning av statsrådet. Det ska i förordning av statsrådets föreskrivas om hur de i lagen avsedda jämförelsegrunderna förhåller sig till varandra och vilken betydelse de ges vid en bedömning av bredbandsprojektets skälighet och kommunens ekonomiska bärkraft.

9 §. Annat offentligt stöd. Ett bredbandsprojekt kan enligt 1 mom. i offentligt stöd få högst 100 procent av projektets stödberättigande kostnader. Det skulle innebära att stödordningens stödnivå är 100. Med *stödnivå* avses det offentliga stödets bruttobelopp uttryckt som en procentandel av de stödberättigande kostnaderna före avdrag för skatter eller andra avgifter. Vid beräkningen av stödnivån beaktas alla offentliga stöd, inte enbart statligt stöd som beviljats med stöd av den föreslagna lagen. Utifrån stödnivån fastställs maximibeloppet av det tillåtna offentliga stödet. Vid beräkning av stödnivå beaktas endast projektets stödberättigande kostnader. Med bruttobelopp avses att alla belopp som används vid fastställandet av stödbeloppet ska anges före avdrag för skatter eller andra avgifter.

Med stöd av den föreslagna lagen kan stöd till ett belopp av 66 procent av de stödberättigande kostnaderna beviljas, så i praktiken kan annat tillåtet offentligt stöd fås till ett belopp av 34 procent av de stödberättigande kostnaderna för bredbandsprojektet. Beloppet av det maximala offentliga stöd som är tillåtet för bredbandsprojektet ska ingå i stödvillkoren. Annat offentligt stöd som överskrider det tillåtna beloppet minskar enligt 1 mom. beloppet av det statliga stöd som beviljas med stöd av denna lag på så sätt att maximibeloppet för offentligt stöd inte överskrider. Överträdelse av stödvillkoren utgör således ett hinder för utbetalning av statligt stöd. Den högsta stödnivån motsvarar stödnivån enligt den allmänna gruppundantagsförordningen.

Statligt stöd beviljas enligt det föreslagna 2 mom. inte för kostnader för vilka det redan beviljats annat offentligt stöd. Annat offentligt stöd bör gälla olika identifierbara stödberättigande kostnader, och ackumulering av offentligt stöd till ett projekt får inte leda till att den högsta stödnivån eller det maximala stödet överskrider. Om projektet också får stöd av mindre betydelse, s.k. de minimis-stöd, beaktas också beloppet av dessa i stödnivån och i stödets maximibelopp.

10 §. Villkor för beviljande av stöd. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om villkoren för beviljande av stöd. Enligt 1 mom. 1 punkten kan det för ett bredbandsprojekt beviljas statligt

stöd bara om den sökande förbinder sig att tillhandahålla de i stödansökan nämnda nät- och kommunikationstjänster eller tjänster som motsvarar dem i minst tio år från utbetalningen av den sista stödposten. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att skyldigheten att upprätthålla service kringgås genom att servicenivån eller prissättningen ändras på ett sätt som är ofördelaktigt ur abonnenternas synvinkel. Enligt den föreslagna punkten ska tjänsterna dessutom vara förenliga med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och de föreskrifter som utfärdas med stöd av den, vilket bl.a. innebär att de ska vara tekniskt avancerade, driftsäkra och trygga. Tjänsterna ska således uppfylla till exempel kraven i 243 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och i tekniska föreskrifter som utfärdats av Transport- och kommunikationsverkets med stöd av 244 § i den nämnda lagen. I dessa bestämmelser och föreskrifter betonas att tjänsterna ska vara driftsäkra och trygga. Den sökande ska garantera att kommunikationsnätet och de tjänster som tillhandahålls där uppfyller dessa villkor.

Enligt 1 mom. 2 punkten är ett villkor för beviljande av stöd också att stödtagaren under sju år från det att den sista stödposten har betalats ut förbinder sig att till skäligt pris och på icke-diskriminerande villkor till andra teleföretag överlåta nyttjanderätt till det kommunikationsnät och nätelement som byggts med hjälp av stödet samt till nätets kapacitet.

Den skyldighet att överlåta nyttjanderätt som avses i paragrafen omfattar bl.a. stamnät, antennplatser i basstationsmaster och nätkapacitet som byggts med hjälp av stödet. Nyttjanderätten gäller inte bara delar av nätet utan också dess kapacitet. Nyttjanderätt måste överlåtas oberoende av vilket användningsändamål teleföretaget begär den för.

Överlåtandet av nyttjanderätt förutsätter i praktiken också att det företag eller den sammanslutning som ska överlåta rätten måste låta innehavaren av nyttjanderätten eller dennes representant komma in i företagets eller sammanslutningens egna utrustningsutrymmen. Tillgång till utrustningsutrymmena behövs t.ex. för installation av utrustning och kablar samt för service och underhåll av tjänsterna. Med nätelement avses t.ex. kabelkanaler.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar artikel 52.5 i den allmänna gruppundantagsförordningen, enligt vilken stödmottagaren ska erbjuda andra operatörer bredast möjliga aktiva och passiva tillträde i grossistledet enligt artikel 2.139 i förordningen på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, inklusive fysiskt tillträde till accessnätet. Tillträde i grossistledet ska beviljas för minst sju år.

Överlåtelseskyldighet föreligger enligt 1 mom. 2 punkten inte om föremålet för den önskade nyttjanderätten är i stödmottagarens eget bruk eller behövs för stödmottagarens eget rimliga framtida behov. Syftet med bestämmelsen är att skydda ägarens skäligen användningsbehov, och den uppfyller till denna del grundlagens krav på egendomsskydd.

Stödmottagaren måste i förekommande fall påvisa sitt eget skäligen behov. Användningsbehovet bör vara konkret; endast beredskap för eventuell framtida efterfrågan räcker inte som grund för att vägra överlåta nyttjanderätt. Behovet bör också vara genuint. Bestämmelsen innehåller ingen tidsgräns för det framtida behovet, eftersom bedömningen av skäligheten till denna del alltid förutsätter en helhetsprövning. Nyttjanderätten ska enligt den föreslagna punkten överlåtas på icke-diskriminerande villkor. Med icke-diskriminerande villkor avses villkor som berör teleföretag i samma situation på samma sätt. Om stödmottagaren t.ex. använder en viss tjänst själv eller erbjuder den till ett företag eller någon annan motsvarande aktör som hör till samma koncern på det sätt som avses i 6 § i bokföringslagen (1336/1997), ska stödmottagaren erbjuda motsvarande tjänst på motsvarande villkor också till konkurrerande teleföretag. Ett konkurrerande teleföretag får inte sättas i en annan ställning när det gäller villkor för tillhandahållandet av tjänster t.ex. i fråga om prissättning, leveranstid eller servicenivå.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska nyttjanderätten också lämnas ut till ett skäligt pris. Då ett skäligt pris fastställs ska man beakta att stödmottagaren endast har finansierat en del av bredbandsprojektets kostnader. Prisets skälighet ska bedömas ur både överlåtarens och mottagarens synvinkel. Det skäliga pris som avses i den föreslagna lagen kan i praktiken åtminstone inte vara högre än priset på en motsvarande produkt eller tjänst för vilken Transport- och kommunikationsverket genom beslut fattat med stöd av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ålagt skyldighet att till följd av betydande marknadsinflytande tillämpa kostnadsorienterad prissättning.

Ett villkor för beviljande av stöd är enligt 1 mom. 3 punkten dessutom att stödtagaren under sju år från det att den sista stödposten har betalats ut förbinder sig att offentliggöra uppgifter, såsom leveransvillkor för tjänsten, som är av betydelse med tanke på överlåtelseskyldigheten. Uppgifterna ska publiceras på stödmottagarens webbplats, där de är lätta att upptäcka och få tillgång till.

I vissa situationer kan Transport- och kommunikationsverket också behöva göra en bedömning av ett enskilt avtal mellan teleföretag om verkställandet av skyldigheten att överlåta nyttjanderätt. Enligt 15 § har teleföretag skyldighet att oberoende av företagshemligheter till Transport- och kommunikationsverket lämna uppgifter som behövs med hänsyn till bredbandsprojektet.

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller tidsfristen enligt 1 mom. 2 och 3 punkten dock inte kabelkanaler och stolpar som omfattas av stödet, eftersom skyldigheten att överlåta nyttjanderätt till dem inte är tidsbegränsad. Bestämmelsen motsvarar artikel 52.5 i den allmänna gruppundantagsförordningen, enligt vilken rätten till tillträde till kabelrör och stolpar inte får tidsbegränsas.

Bevisbördan för att prissättningen är skälig och villkoren icke-diskriminerande ligger enligt föreslagna 3 mom. på stödmottagaren. Utredningar om prissättning är ofta förknippade med företagshemligheter. Utredning av prissättningen kräver ofta förtrogenhet med teleföretagets interna kostnadsberäkning. Genom överföringen av bevisbördan till stödmottagaren kan ärendet behandlas snabbare, eftersom stödmottagaren har de bästa möjligheterna att påvisa hur prissättningen sker. Transport- och kommunikationsverket kan vid behov ge närmare anvisningar om vilken utredning teleföretaget ska företa och i vilken form.

Om samma egendom, såsom ett nätelement eller en kapacitet som är föremål för överlåtelseskyldigheten, också omfattas av en skyldighet att överlåta nyttjanderätt med stöd av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, t.ex. i anknytning till teleföretagets betydande marknadsinflytande eller skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, ska i första hand bestämmelserna i den föreslagna lagen tillämpas på prissättningen av överlåtelse av nyttjanderätt och på övriga villkor.

Valet är motiverat eftersom de övriga villkoren som gäller ifrågavarande pris och överlåtelse ska vara så förmånliga som möjligt för den som mottar överlåtelsen av nyttjanderätten och eftersom det gäller egendom för vars anskaffning teleföretaget har fått statligt stöd. Det statliga stödets påverkan på konkurrensituationen är då så liten som möjligt.

Kabelkanaler som hör till stödprojektet ska vara tillräckligt stora för att möjliggöra flera kabelnät och olika nättopologier. Det bör dock beaktas att tillämpningen av bestämmelsen inte får leda till extra kostnader. Enligt den föreslagna 12 § 1 mom. 3 punkten kan som stödberättigande kostnader endast betraktas de kostnader som är nödvändiga för att en kommunikationstjänst ska fungera. Bestämmelsen motsvarar artikel 52.5 i den allmänna gruppundantagsförordningen, där det i fråga om stöd till dragning av kabelrör sägs att rören ska vara tillräckligt stora för att möjliggöra flera kabelnät och olika nättopologier.

Enligt 5 mom. kan statligt stöd beviljas endast om beviljandet av stödet inte bedöms orsaka mer än ringa snedvridning av konkurrensen och verksamheten på marknaden. Bestämmelsen motsvarar till innehållet 7 § i statsunderstödslagen, men det är motiverat att ta in den i en speciallag. Villkoret är sedvanligt också i internationell jämförelse i fråga om bredbandsprojekt som får statligt stöd.

Det statliga stödet har troligen mer än ringa konsekvenser för konkurrensen, t.ex. när det inom samma geografiska område redan finns ett kommunikationsnät som kan tillhandahålla snabbt bredband enligt denna lag. Vid Transport- och kommunikationsverkets bedömning av de konkurrenseffekter som avses i paragrafen är alltså konkurrenssituationen på detaljmarknaden av central betydelse.

Ytterligare ett villkor är att stödet kan beviljas endast för områden där det saknas snabba bredbandsförbindelser och där sådana på sannolika grunder inte kommer att byggas på kommersiella grunder under de följande tre åren. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att beviljandet av stöd inte har mer än ringa konkurrenseffekter. Bestämmelsen har samband med den marknadsanalys som Transport- och kommunikationsverket ska göra enligt 4 §.

Enligt föreslagna 6 § får stöd beviljas endast för bredbandsprojekt vars totala kostnader är högst 70 miljoner euro. Begränsningen motsvarar artikel 4.1 y i den allmänna gruppundantagsförordningen, som gäller tröskelvärden för anmälan. Enligt bestämmelsen ska förordningen inte tillämpas på stöd till bredbandsinfrastrukturer vars totala kostnader överstiger 70 miljoner euro per projekt.

Stöd kan inte beviljas ett företag som enligt artikel 2 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget ska betraktas som företag i svårigheter. Bestämmelsen är förenlig med artikel 1.4 i den allmänna gruppundantagsförordningen, enligt vilken förordningen inte tillämpas på stöd till företag i svårigheter.

I artikel 2.18 i den allmänna gruppundantagsförordningen finns en förteckning i fem punkter över situationer där ett företag kan anses befinna sig i svårigheter.

För det första anses det vara frågan om ett företag i svårigheter om det är ett aktiebolag som hör till gruppen små och medelstora företag, dess ägare är begränsat ansvariga, det inte har funnits i mindre än tre år och över hälften av det tecknade aktiekapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster. Så anses vara fallet om avdrag för ackumulerade förluster från reserver och alla andra element som vanligtvis betraktas som en del av företagets egna medel leder till ett negativt ackumulerat belopp som överstiger hälften av det tecknade aktiekapitalet. I detta sammanhang avses med ”aktiebolag” särskilt de typer av företag som nämns i bilaga I till direktiv 2013/34/EU, och ”aktiekapital” omfattar överkurs om så är relevant.

Den andra grunden för att ett företag ska anses vara i svårigheter är att det är ett aktiebolag som hör till gruppen små och medelstora företag och att åtminstone några ägare har obegränsat ansvar för företagets skuld, det inte har funnits i mindre än tre år och över hälften av det bokförda egna kapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster. I detta sammanhang avses med ”ett företag där åtminstone några ägare har obegränsat ansvar för företagets skuld” särskilt de typer av företag som nämns i bilaga II till direktiv 2013/34/EU.

Ett företag kan vidare anses vara i svårigheter om det är föremål för ett kollektivt insolvensförfarande eller uppfyller kriterierna i nationell lagstiftning för att försättas i kollektiv insolvens på sina fordringsägares begäran.

RP 221/2020 rd

Den fjärde grunden är att företaget har fått undsättningsstöd och ännu inte har betalat tillbaka lånet eller avslutat garantin, eller har fått omstruktureringsstöd och fortfarande omfattas av en omstruktureringsplan.

Den femte och sista grunden avser ett företag som inte är ett litet eller medelstort företag, där, för de senaste två åren, företagets bokföringsmässiga skuldsättningsgrad har varit större än 7,5 och företagets rörelseresultat före räntor, skatter och avskrivningar, EBITDA, har legat under 1,0.

Med litet eller medelstort företag avses här ett företag som fyller kriterierna för små och medelstora företag i bilaga 1 till den allmänna gruppundantagsförordningen. Det bör dock noteras att enligt artikel 3.4 i bilaga I till den allmänna gruppundantagsförordningen kan ett företag inte anses höra till SMF-kategorin, om 25 procent eller mer av dess kapital eller dess röstandel direkt eller indirekt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ, individuellt eller gemensamt.

Definitionen av företag i svårigheter är av betydelse för beviljandet av stöd, eftersom det i 10 § föreskrivs att stöd inte kan beviljas företag i svårigheter.

11 §. Stödbeslut från Transport- och kommunikationsverket. I paragrafen föreskrivs om Transport- och kommunikationsverkets stödbeslut. Enligt föreslagna 1 mom. beviljar Transport- och kommunikationsverket ett bredbandsprojekt statligt stöd, om projektet fyller de krav för beviljande av stödet som nämns i lagen.

Statligt stöd beviljas på basis av projektets stödberättigande kostnader. Dessutom ska Transport- och kommunikationsverket besluta om maximibeloppet för stödet. I Transport- och kommunikationsverkets stödbeslut fastställs stödets maximibelopp både i procent och i euro. Det slutliga beloppet av statligt stöd kan inte vara större än det som fastställts i Transport- och kommunikationsverkets beslut. De stödberättigande kostnaderna beräknas enligt uppgivna kostnader exklusive mervärdesskatt.

Transport- och kommunikationsverket tar i stödbeslutet i första hand ställning till om projektet uppfyller villkoren för beviljande av stöd enligt 8 och 9 §, vilka av projektets byggnadskostnader som är stödberättigande och för hur stor del av projektets totala kostnader statligt stöd kan beviljas.

Av stödbeslutet ska dessutom alla uppgifter som räknas upp i 11 § i statsunderstödslagen framgå. Enligt 11 § 2 mom. i statsunderstödslagen ska åtminstone mottagaren, ändamålet samt beloppet eller beräkningsgrunden framgå av beslutet. Beslutet kan dessutom innehålla vissa villkor och begränsningar för användningen av statsunderstödet. Enligt 11 § 4 mom. i statsunderstödslagen ska beslutet dessutom innehålla uppgifter om de godtagbara kostnaderna för verksamheten eller projektet, statsunderstödet maximibelopp, inverkan av mottagarens inkomster av projektet på statsunderstödet belopp och användning, statsunderstödet användningstid samt andra villkor och begränsningar. Enligt 11 § 4 mom. ska beslutet också innehålla uppgifter om mottagarens skyldighet att lämna en utredning om användningen av statsunderstödet och tidpunkten för utredningen samt andra grunder för beviljandet och utbetalningen av statsunderstödet och för övervakningen av dess användning.

Om bredbandsprojektet inte uppfyller villkoren kan Transport- och kommunikationsverket avslå stödansökan. Transport- och kommunikationsverket kan dessutom godkänna endast en del av de föreslagna kostnaderna och ändra beloppet av det statliga stödet jämfört med vad sökanden har föreslagit.

Den som är missnöjd med Transport- och kommunikationsverkets stödbeslut kan begära omprövning hos verket i enlighet med 34 § 1 mom. i statsunderstödslagen. Enligt 34 § i statsunderstödslagen får beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (808/1996).

Beviljat statligt stöd kan betalas endast på basis av bredbandsprojektets faktiska stödberättigande kostnader. Det innebär att stödets maximibelopp anges i stödbeslutet, men inte stödets minimibelopp. Stödet ska beviljas på basis av faktiska stödberättigande kostnader, men dock högst till det maximibelopp som anges i stödbeslutet.

12 §. Stödberättigande kostnader. I paragrafen föreskrivs om de stödberättigande kostnaderna för bredbandsprojekt. Enligt 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen är endast kostnader som uppstått efter det att stödansökan har lämnats in stödberättigande.

Enligt 1 mom. 2 punkten är stödberättigande kostnader sådana som har uppstått vid byggandet av ett kommunikationsnät som behövs för att tillhandahålla snabba bredbandsförbindelser. Enligt definitionen i lagen avses med snabb bredbandsförbindelse en förbindelse som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet under normal högtrafik. Bestämmelser om minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse utfärdas genom förordning av statsrådet. Syftet med villkoret som gäller behövlighet är att begränsa de stödberättigande kostnaderna till sådana som faktisk behövs. Det skulle till exempel inte vara rationellt att bygga överlappande nät inom samma geografiska område.

Ett tredje viktigt kriterium för bedömningen av stödberättigande kostnader är enligt 1 mom. att kostnaderna är nödvändiga för att inom ett stödberättigande projektområde tillhandahålla abonnemang på den plats där användaren är bosatt eller placerad. Det krävs alltså att investeringarna är nödvändiga för att sätta i drift en avancerad kommunikationstjänst. Sådana nödvändiga kostnader är t.ex. de investeringskostnader som uppstår då det nät som byggs med stödet sammankopplas med ett allmänt kommunikationsnät.

Nödvändiga kostnader är förutom anskaffningskostnaderna för centrala nätelement, t.ex. kostnader för rör, konstruktioner, utrustningsutrymmen och stolpar samt arbetskostnader för byggandet av nätet. Nödvändiga är också kostnaderna för planering och övervakning av byggandet. Projektets finansieringskostnader är däremot inte sådana stödberättigande kostnader som avses i paragrafen.

I synnerhet när det gäller trådlöst bredband kan man vid bedömningen av om kostnaderna är stödberättigande beakta till vilka delar kostnaderna är nödvändiga för att tillhandahålla abonnemang på den plats där användaren är bosatt eller placerad och till vilka delar avsikten är att genom samma byggande erbjuda mobila anslutningar.

Enligt föreslagna 2 mom. kan Transport- och kommunikationsverket i sitt utbetalningsbeslut korrigera kostnaderna, om de kostnader som den sökande uppgett är oskäligt höga.

Enligt föreslagna 3 mom. 1 punkten beviljas stöd inte för kostnader för underhåll av kommunikationsnätet eller för hyra av delar av nätet. De är alltså inte stödberättigande kostnader.

Stödberättigande kostnader är enligt 3 mom. 2 punkten inte heller de kostnader som hänför sig till den del av accessnätet som finns på högst etthundra meters avstånd från den plats där abonnenten är bosatt eller verksam. Det kan anses skäligt att abonnenten själv bekostar den andel av accessnätet som faller inom en sträcka på hundra meter från hemmet eller verksamhetsstället.

Av de totala kostnaderna för accessnätet är således den andel stödberättigande som motsvarar den andel som överstiger hundra meter.

Enligt 3 mom. 3 punkten i lagförslaget är stödberättigande kostnader inte kostnader i områden som sträcker sig etthundra meter från en sådan anslutningspunkt där det kan tillhandahållas snabbt bredband. Syftet med villkoret är att säkerställa att stöd inte beviljas för områden där det redan finns förbindelser på motsvarande nivå.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska bestämmelser om minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är nödvändigt att föreskriva om minimihastigheten för att man ska kunna säkerställa att de förbindelser som stöds är avancerade och av jämn kvalitet. Genom hastighetskravet säkerställs också att stödordningen i enlighet med artikel 2.138 i den allmänna gruppundantagsförordningen stöder nästa generations accessnät, som bland annat levererar tjänster på ett tillförlitligt sätt med mycket hög hastighet per abonnent via optiska (eller tekniskt likvärdiga) stomnät som är tillräckligt nära användarnas lokaler för att garantera faktisk leverans med mycket hög hastighet.

Transport- och kommunikationsverket kan enligt föreslagna 5 mom. meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska delar i kommunikationsnätet som anses vara stödberättigande samt om beräkningen av stödberättigande kostnader.

13 §. Villkor för betalning av stöd. Ett villkor för utbetalning av det statliga stödet är enligt den föreslagna paragrafen att behövlig finansiering har anvisats i statsbudgeten. Det är ett normalt villkor när det är fråga om budgetbundna stöd. Stöd beviljas årligen inom ramen för den finansiering som står till förfogande i statsbudgeten.

I enlighet med 2 mom. kan på ansökan av den sökande 50 procent av det beviljade statliga stödet betalas ut när stödbeslutet har fattats. Särskilt små företag och nystartade företag skulle ha svårt att finansiera byggandet av ett stödberättigande nät om det statliga stödet betalas ut först när nätet är färdigbyggt. Om en del av stödet betalas ut innan nätet är färdigbyggt blir det lättare särskilt för små företag och nystartade företag att finansiera och genomföra ett bredbandsprojekt. Utbetalning av den återstående delen av stödet förutsätter att bredbandsprojektet har slutförts och att stödmottagaren har lagt fram en godtagbar redogörelse för samtliga stödberättigande kostnader till Transport- och kommunikationsverket samt att kommunen har betalat den betalningsandel som avses i 8 §. För att villkoret för utbetalning av stöd ska uppfyllas till denna del måste den sökande lämna Transport- och kommunikationsverket en utredning, t.ex. konto-utdrag, över att kommunen har betalat hela sin betalningsandel.

I enlighet med förvaltningslagen (434/2003) är Transport- och kommunikationsverket skyldigt att vid behov ge stödmottagaren råd om hur en godtagbar utredning ska uppgöras. Transport- och kommunikationsverket kan enligt föreslagna 12 mom. meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska delar i kommunikationsnätet som anses vara stödberättigande samt föreskrifter om ett närmare sätt för beräkning av kostnader som omfattas av stödet. Stödet betalas ut när utbetalningsbeslutet vunnit laga kraft.

Transport- och kommunikationsverket får enligt 3 mom. besluta att stödet betalas ut på basis av en ansökan som gjorts efter den tidpunkt för ansökan om utbetalning av stöd som anges i stödbeslutet, om sökanden lägger fram vägande skäl till att ansökan försenats, ansökan inte har försenats väsentligt, den omständigheten att utbetalning söks efter utsatt tid inte har inverkat på genomförandet av projektet, förseningen inte försvårar projektets genomförande och en utbetalning som sker på en försenad ansökan inte inverkar på kravet på likvärdig behandling av

sökandena. Det föreslås inte någon föreskriven tidsfrist för ansökan om utbetalning av den resterande stödposten, utan Transport- och kommunikationsverket fastställer tidsfristen i sitt stödbeslut med beaktande av den tidsplan för projektet som sökanden uppgett.

Som sådana tungt vägande skäl för försening av ansökan som avses i bestämmelsen kan anses t.ex. försening av någon annan orsak än den sökandes oaktsamhet, och som den sökande inte på förhand har kunnat förutse eller förhindra. Transport- och kommunikationsverket ska från fall till fall granska hur väsentligt dröjsmålet är och hur det förhåller sig till den tidsfrist för ansökan om utbetalning av resterande stöd som fastställts för projektet i verkets beslut.

En försenad utbetalningsansökan kan anses inverka på genomförandet av projektet, om den inte kan tas emot på grund av att det inte längre finns förutsättningar för utbetalning av stöd enligt föreslagna 13 § 1 mom. För bredbandsprojekt används det treåriga reservationsanslaget i moment 31.40.50 under kommunikationsministeriets huvudtitel. De allmänna villkoren för utbetalning föreligger till exempel inte om de tre åren för utnyttjande av reservationsanslaget har löpt ut. Transport- och kommunikationsverket kan således inte längre fatta beslut om utbetalning efter det att rätten att använda reservationsanslaget har löpt ut.

Statligt stöd enligt lagförslaget får inte betalas ut om beloppet av annat offentligt stöd överskrider projektets tillåtna maximistöd på basis av de faktiska stödberättigande kostnaderna. Stödmottagaren ska vid ansökan om utbetalning lämna tillräcklig utredning om finansieringen av projektet och om de offentliga stöd som anknyter till projektet. Maximibeloppet annat offentligt stöd uttryckt som en procentandel bestäms enligt kriterierna i föreslagna 9 §. I 9 § är det dock fråga om beviljande av stöd, medan 13 § gäller utbetalning av stöd. Det är möjligt att finansieringen av projektet och därmed också andelen annat offentligt stöd av de stödberättigande kostnaderna ändras under projektets genomförandetid. När stödet betalas ut är det därför nödvändigt att Transport- och kommunikationsverket granskar också andelen annat offentligt stöd.

Statligt stöd som avses i denna lag får enligt föreslagna 5 mom. inte betalas ut om Europeiska kommissionen har fattat ett i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsett beslut om återkrav av stöd, och sökanden i enlighet med detta har meddelats ett i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska gemenskapernas bestämmelser om statligt stöd (300/2001) avsett beslut om verkställighet av återkrav som sökanden inte har följt. Transport- och kommunikationsverket kan begära att stödmottagaren lämnar en försäkran om att det inte finns något i detta moment avsett hinder för utbetalning av stöd. I samband med ett tidigare bredbandsprojekt har kommissionen krävt att de finländska myndigheterna förbinder sig att avbryta utbetalningen av bredbandsstöd till alla företag som har fått stöd som genom kommissionens tidigare beslut har förklarats olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden, tills ifrågavarande företag har återbetalat det olagliga och oförenliga stödet helt, inklusive räntan för det.

I 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska gemenskapernas bestämmelser om statligt stöd bestäms om det nationella förfarandet i Finland när kommissionen fattar beslut om avbrott i utbetalningen eller återkrav av stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Kommissionens beslut ska utan dröjsmål verkställas i Finland genom ett beslut av den myndighet som ansvarar för återkravet. Ett beslut om verkställande av återkrav som fattats av en nationell myndighet kan verkställas i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) och ändring i beslutet får sökas på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Beslutet ska iakttas genast trots eventuellt ändringsökande. Situationer av det slag som avses i 5 mom. har i praktiken varit

sällsynta i Finland. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan Transport- och kommunikationsverket i samband med utbetalningen av stödet begära att stödmottagaren lämnar en försäkran om att det inte finns något sådant hinder för utbetalning av stödet som avses i momentet.

14 §. Äganderätt och överföring av skyldigheter. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska ett kommunikationsnät som byggts med hjälp av sådant statligt stöd som avses i den föreslagna lagen vara stödmottagarens egendom. Om ett kommunikationsnät som byggts med hjälp av stödet eller en del av kommunikationsnätet säljs eller på annat sätt överlåts vidare, övergår skyldigheterna till den nya ägaren av kommunikationsnätet. Ägarrätten till egendom som byggts med stöd är sålunda begränsad på så sätt att teleföretaget inte har helt fri rätt att disponera över egendomen, utan de särskilda skyldigheterna fortsätter att gälla egendomen. De skyldigheter som överförs på den nya ägaren är samma som för egendomens ursprungliga ägare, varför t.ex. giltighetstiden för skyldigheten att tillhandahålla tjänster bestäms på basis av det ursprungliga avtalet. Om den första stödmottagaren har tillhandahållit de tjänster som uppges i stödbeslutet under t.ex. sex års tid, gäller skyldigheten för den nya ägaren i fyra år framöver.

Om det statliga stödet återkrävs av stödmottagaren t.ex. vid eventuellt missbruk av stödet, förfaller även de särskilda skyldigheter som omfattar egendomen, eftersom det inte längre finns någon koppling mellan dessa.

Enligt 2 mom. ska Transport- och kommunikationsverket och den kommun som har deltagit i bredbandsprojektets kostnader utan dröjsmål underrättas om överföring av äganderätten. Bestämmelsen är nödvändig i synnerhet för att möjliggöra Transport- och kommunikationsverket tillsyn. Uppgiften är av betydelse också för en kommun som har deltagit i ett bredbandsprojekt med en betalningsandel enligt föreslagna 8 §.

15 §. Myndigheternas rätt att få information.

Enligt 1 mom. har kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket rätt att få den information som är nödvändig för utförande av uppgifterna enligt den föreslagna lagen av dem vilkas rättigheter och skyldigheter lagen gäller samt av aktörer som handlar för deras räkning. I och med nödvändighetskriteriet är myndigheternas rätt att få uppgifter bunden till skötseln av uppgifter enligt den föreslagna lagen, såsom bedömning av förutsättningarna för beviljande och utbetalning av stöd samt fastställande av stödberättigande kostnader och övervakning av att stödvillkoren iakttas. Myndigheterna föreslås få rätt att få den information som är nödvändig för utförande av sina uppgifter förutom av den som ansöker om stöd även och framför allt av andra teleföretag som är verksamma på ett område för vilket Transport- och kommunikationsverket utför en marknadsanalys enligt 4 §. I de nödvändiga uppgifter som avses i bestämmelsen ingår inte andra personuppgifter än sökandens, oftast aktiebolagets eller andelslagets, kontaktpersons namn och ställning i organisationen samt telefonnummer och e-postadress (till arbetet). Dessa uppgifter är nödvändiga för att stödmyndigheten ska kunna få kontakt med den som ansöker om stöd, antingen per telefon eller elektroniskt. Bestämmelsen om rätt att få information motsvarar till sitt syfte det som föreskrivs om myndigheternas allmänna rätt att få information i 315 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Enligt paragrafens 2 mom. är de vilkas rättigheter och skyldigheter den föreslagna lagen gäller samt aktörer som handlar för deras räkning skyldiga att på begäran samla in och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter lämna ut behövlig information till en behörig myndighet för skötseln av myndighetens uppgifter. Skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller endast uppgifter som är nödvändiga med tanke på myndighetens lagstadgade uppgifter, såsom styrning och tillsyn. I de nödvändiga uppgifter som avses i be-

stämelsen och omfattas av utlämningskyldigheten ingår inte andra personuppgifter än sökandens, oftast aktiebolagets eller andelslagets, kontaktpersons namn och ställning i organisationen samt telefonnummer och e-postadress (till arbetet). Myndigheternas rätt att få information begränsas dessutom av de allmänna rättsprinciper för god förvaltning som framgår av 2 kap. i förvaltningslagen, såsom proportionalitetsprincipen och principen om ändamålsbundenhet.

Enligt 3 mom. ska informationen lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begärt och avgiftsfritt. För en marknadsanalys enligt 4 § kan Transport- och kommunikationsverket med stöd av paragrafen t.ex. i samband med marknadsanalys av ett område förutsätta att uppgifter om befintliga och planerade kommunikationsnät som lämpar sig för tillhandahållande av snabba bredbandsförbindelser lämnas till en sådan central informationspunkt som avses i 5 § i lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinfrastuktur (276/2016).

I 4 mom. föreskrivs det att om teleföretaget trots kommunikationsministeriets eller Transport- och kommunikationsverkets begäran inte samlar in eller lämnar de uppgifter som avses i 1 mom. och inte trots uppmaning rättar till förfarandet inom en skälig tid på minst en månad, kan Transport- och kommunikationsverket ålägga teleföretaget att rätta till felet eller försummelsen. Efterlevnaden av skyldigheten kan förenas med vite i enlighet med viteslagen (1113/1990).

16 §. Återbetalning av avkastning i vissa fall.

I paragrafens 1 mom. hänvisas det först till de allmänna bestämmelserna om återkrav av statsunderstöd i 5 kap. i statsunderstödslagen. Utöver vad som i statsunderstödslagen föreskrivs om återkrav av statsunderstöd, kan Transport- och kommunikationsverket genom sitt beslut bestämma att stödmottagaren ska återbetala en del av avkastningen från ett bredbandsnät, om mer än 10 miljoner euro har beviljats i offentligt stöd för bredbandsprojektet i fråga. I enlighet med artikel 52.7 i den allmänna gruppundantagsförordningen ska medlemsstaterna införa regler om övervakning och om återbetalning, om det stödbelopp som beviljats för projektet överstiger 10 miljoner euro. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar därmed bestämmelsen i förordningen. I enlighet med gruppundantagsförordningen beräknas stödet per projekt, inte per stödmottagare. I praktiken är projekt som överstiger tröskelvärdet för offentligt stöd på 10 miljoner euro enligt nuvarande uppgifter inte att vänta i Finland, men den allmänna gruppundantagsförordningen förutsätter regler av det slag som föreslås.

I 2 mom. föreskrivs det att den andel som överstiger 12 procent av den årliga avkastningen för ett enskilt bredbandsprojekt som fått stöd kan återkrävas. Den andel som återkrävs får inte överstiga det belopp som betalats ut till stödmottagaren i offentligt stöd. Transport- och kommunikationsverket ska i efterhand för teleföretag som uppfyller villkoren i 1 mom. granska avkastningen för respektive år under tre års tid från det stödet betalats ut. Vid granskningen ska man beakta teleföretagets avkastning av nät- och kommunikationstjänster som levereras till abonnenterna i projektområdet. Avkastningen från projektområdet ska beräknas i förhållande till teleföretagets investeringskostnader i området. Det procentuella gränsvärde som fastställts för sådan avkastning av bredbandsnätet som kan anses oskälig tryggar stödmottagarens rättsskydd, eftersom det ur stödmottagarens synvinkel är entydigt och förutsägbart. Syftet med den procent-sats som nämns i paragrafen är dock inte att den allmänt ska representera en skälig avkastning från bredbandsnätet. Vid behov ska teleföretaget till Transport- och kommunikationsverket lämna in t.ex. en särskild kalkyl över projektets intäkter och investeringskostnader.

Enligt 2 mom. kan återkravet gälla högst den belopp som motsvarar den relativa andelen offentligt stöd av projektets stödberättigande kostnader. Det belopp offentligt stöd som betalats ut till stödmottagaren utgör en ovillkorlig övre gräns för vad som kan återkrävas. Det kan således inte bestämmas att mer än det utbetalda offentliga stödet för projektet ska återbetalas. Enligt 3 mom.

ska stödmottagaren ges en anmärkning och en möjlighet att sänka avkastningsprocenten innan avkastning kan återkrävas. Transport- och kommunikationsverket ska alltså varna teleföretaget om att villkoren för återkrav uppfyllts och ge teleföretaget möjlighet att t.ex. investera mera i det nät som byggs med hjälp av stödet så att avkastningsprocenten sjunker.

Enligt 4 mom. kan avkastning återkrävas för fem år från det att den sista posten av stödet betalats ut. På den avkastning som återkrävs ska ränta betalas räknat från det i 1 mom. avsedda beslutet av Transport- och kommunikationsverket och dröjsmålsränta från den förfallodag som satts ut i beslutet. Momentet innehåller en informativ hänvisning till 24 och 25 § i statsunderstödslagen, där det föreskrivs om ränta och dröjsmålsränta.

17 §. Uppföljningsregister.

Enligt 15 § i statsunderstödslagen ska statsbidragsmyndigheten övervaka statsunderstödet på behörigt sätt och tillräckligt genom att inhämta uppgifter om användning och uppföljning av statsunderstödet samt andra uppgifter liksom genom att vid behov utföra granskningar. I propositionen föreslås det att Transport- och kommunikationsverket ska vara statsbidragsmyndighet.

Transport- och kommunikationsverket följer enligt 1 mom. hur bredbandsprojekten framskrider och upprätthåller ett uppföljningsregister för detta ändamål. Transport- och kommunikationsverket är således personuppgiftsansvarig enligt artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (den allmänna dataskyddsförordningen). De uppgifter som ska föras in i registret är i praktiken alla sådana uppgifter om bredbandsprojektet, den sökande och stödmottagaren samt om användningen av stödet som är nödvändiga för utförandet av myndighetens lagfästa uppgifter.

Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten ska åtminstone den stödsökandes namn och kontaktuppgifter samt namn och kontaktuppgifter för den sökandes kontaktperson föras in i registret. Den som ansöker om stöd är oftast en juridisk person i aktiebolags- eller andelslagsform. Utöver namnet på den stödsökandes kontaktperson och eventuellt personens ställning i organisationen ska kontaktpersonens kontaktuppgifter innehålla telefonnummer och e-post (till arbetet). Det är nödvändigt att dessa uppgifter om kontaktpersonen förs in i uppföljningsregistret, till exempel för att stödmyndigheten vid behov ska få kontakt med den som ansöker om stöd. Uppgifterna om sökandens kontaktperson är personuppgifter. När de förs in i det uppföljningsregister som avses i paragrafen omfattas de med stöd av artikel 2.1 i den allmänna dataskyddsförordningen av förordningens tillämpningsområde. I enlighet med artikel 5.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen ska principen om uppgiftsminimering iakttas i fråga om uppföljningsregistret genom att endast ovan nämnda personuppgifter förs in i registret. I enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen är behandlingen av ovan nämnda personuppgifter nödvändig med tanke på verkställandet av Transport- och kommunikationsverkets lagstadgade uppföljnings- och tillsynsuppgift som personuppgiftsansvarig.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska också alla uppgifter om innehållet i, målen för och resultaten av bredbandsprojektet föras in. Sådana uppgifter är t.ex. uppgifter om hur många abonnenter man planerat att nätet kommer att omfatta och hur mycket antalet abonnenter har ökat varje år.

Enligt 1 mom. 4 punkten kan uppföljningsregistret också innehålla uppskattningar av bredbandsprojektets kostnader och totala finansiering samt uppgifter om hur dessa har realiserats. Med uppskattningar avses den sökandes egna uppskattningar av stödets storlek och projektets kostnader. Med uppgifter om realiseringen avses projektets faktiska kostnader.

RP 221/2020 rd

Enligt 1 mom. 5 punkten kan uppgifter om stöd- eller utbetalningsansökan och hur den avgjorts samt specificerande uppgifter om stödet föras in i registret. Sådana uppgifter är bl.a. projektets ankomstdatum samt projektets diarienummer eller andra kontaktuppgifter som identifierar projektet.

Enligt 1 mom. 6 punkten kan registret innehålla uppgifter om vilka stöd som har beviljats och betalats ut med stöd av den föreslagna lagen. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om vilket räkenskapsår stödutbetalningen hänför sig till och hur stor del av det beviljade stödet som redan har betalats ut.

Enligt 1 mom. 7 punkten kan uppföljningsregistret innehålla uppgift om huruvida det stöd som beviljats är sådant statligt stöd som avses i artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Enligt 1 mom. 8 punkten kan uppgifter om granskningar och vad som iakttagits vid dem lagras i registret. I bestämmelsen hänvisas till eventuella granskningar som Transport- och kommunikationsverket utför och som det föreskrivs om i statsunderstödslagen.

Enligt 1 mom. 9 punkten kan uppgifter om stöd som återkrävs av stödtagaren samt om hur återkravet utfallit föras in i registret.

Enligt 1 mom. 10 punkten kan dessutom andra nödvändiga uppgifter som erhållits vid behandlingen av ansökan lagras i uppföljningsregistret. De uppgifter som avses i bestämmelsen ska inte innehålla personuppgifter utan vara begränsade till uppgifter om den som ansöker om stöd, oftast ett aktiebolag eller ett andelslag. De uppgifter som avses i 1–9 punkten i den föreslagna paragrafen utgör i praktiken en uttömmande förteckning över de uppgifter som ska föras in i uppföljningsregistret. Det är dock motiverat att föreskriva om möjlighet att i registret föra in också någon annan uppgift om sökanden som är nödvändig för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter, dock inte personuppgifter.

Enligt 2 mom. ska uppgifterna i registret bevaras i tio år från utbetalningen av stödet. Tidsfristen på tio år är förenlig med artikel 12 om övervakning i den allmänna gruppundantagsförordningen. Enligt den artikeln ska en medlemsstat, i detta fall representerad av statsbidragsmyndigheten Transport- och kommunikationsverket, på begäran inom 20 arbetsdagar, eller inom en längre tidsfrist som får anges i begäran, förse kommissionen med all information och alla styrkande handlingar som kommissionen anser nödvändiga för att kunna övervaka tillämpningen av förordningen. I enlighet med artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen får personuppgifter förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast under så lång tid som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. De personuppgifter som ska föras in i det föreslagna registret ska begränsas till endast uppgifter om sökandens kontaktperson. Eftersom vissa skyldigheter som gäller den som ansöker om stöd enligt den föreslagna lagen varar tio år från utbetalningen av den sista stödposten, är det nödvändigt att Transport- och kommunikationsverket för skötseln av sina uppgifter i det uppföljningsregister som avses i paragrafen känner till stödsökandens kontaktperson under hela den tid som de skyldigheter som följer av lagen varar.

Transport- och kommunikationsverket kan förutom genom uppföljningsregistret vid behov också följa och övervaka hur projekten framskrider genom att göra sådana granskningar som avses i statsunderstödslagen. Enligt 16 § i statsunderstödslagen har statsbidragsmyndigheten rätt att i samband med utbetalningen av statsunderstöd och övervakningen av dess användning utföra nödvändiga granskningar som gäller statsunderstödstagarens ekonomi och verksamhet.

I fråga om Transport- och kommunikationsverkets skyldigheter som personuppgiftsansvarig och den registrerades rättigheter ska bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och den kompletterande nationella dataskyddslagen (1050/2018) tillämpas.

18 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring. Bestämmelsen är informativ till sin natur och hänvisar till tillämplig allmän lagstiftning. För att säkerställa tydligheten i fråga om ändringssökande är det motiverat att föga bestämmelsen till den föreslagna lagen.

Enligt den föreslagna paragrafen får omprövning av ett beslut som Transport- och kommunikationsverket har fattat med stöd av den föreslagna lagen begäras. Bestämmelser om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av landskapsförbundet finns dock i kommunallagen.

19 §. Offentliggörande av information. Den föreslagna paragrafen innehåller en skyldighet för Transport- och kommunikationsverket, som är statsbidragsmyndighet, att offentliggöra de uppgifter som förutsätts i artikel 9 i den allmänna gruppundantagsförordningen. Syftet med paragrafen är inte att begränsa Transport- och kommunikationsverkets av annan lagstiftning följande uppgifter angående offentliggörande och kommunikation, utan att uppfylla de villkor som den allmänna gruppundantagsförordningen ålägger medlemsstaterna, så att stöd som beviljas enligt den föreslagna lagen är förenliga med unionslagstiftningen.

Artikel 9 i gruppundantagsförordningen innehåller en förteckning över de uppgifter som ska offentliggöras på en webbplats för statligt stöd, i detta fall på statsbidragsmyndighetens, dvs. Transport- och kommunikationsverkets webbplats, eller på en separat webbplats för det nationella bredbandsprojektet. I enlighet med skäl 27 i gruppundantagsförordningen är det viktigt att alla berörda parter kan kontrollera om ett stöd beviljas enligt gällande regler, eftersom statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i princip är förbjudet. Bestämmelsens ordalydelse gör det möjligt för Transport- och kommunikationsverket att välja en ändamålsenlig elektronisk publikationsplats för de uppgifter som gruppundantagsförordningen förutsätter.

I enlighet med den föreslagna 1 punkten ska Transport- och kommunikationsverket på sin webbplats offentliggöra en sammanfattning i standardformat av den statliga stödordningen enligt den föreslagna lagen. Bestämmelsen motsvarar artikel 9.1 a i gruppundantagsförordningen. Där föreskrivs det om offentliggörande på webbplatsen för statligt stöd av den sammanfattande information som avses i artikel 11; informationen ska ges i det standardiserade format som anges i bilaga II eller en länk som ger tillgång till denna. Sammanfattningen ska bland annat innehålla uppgifter om det område för vilket stödet beviljas, den myndighet som beviljar stödet, namnet på stödåtgärden, den nationella rättsliga grunden, en länk till texten om hela stödåtgärden, typen av åtgärd, stödordningens varaktighet, sektor, typ av stödmottagare, stödinstrument och eventuell samfinansiering från EU-fonder. Skyldigheten att offentliggöra informationen kan också uppfyllas genom en webblänk till sammandraget.

Enligt 2 punkten ska Transport- och kommunikationsverket, i enlighet med artikel 9.1 b i den allmänna gruppundantagsförordningen, på sin webbtjänst offentliggöra en uppdaterad version av lagen om det ifrågavarande statliga stödet. Enligt förordningen ska medlemsstaterna offentliggöra hela texten eller en länk till hela texten för varje stödåtgärd, inklusive ändringar i den. Det vore ändamålsenligt att skyldigheten att offentliggöra informationen genomförs via en länk till en webbtjänst som är öppen för alla och som innehåller uppdaterad lagstiftning (finlex.fi). Därigenom kan man bland annat undvika att den uppdaterade författningstexten offentliggörs med fördröjning på en separat webbtjänst.

Enligt 3 punkten ska Transport- och kommunikationsverket i enlighet med artikel 9.1 c i den allmänna gruppundantagsförordningen på en webbtjänst offentliggöra uppgift om de statliga stöd som beviljats med stöd av den föreslagna lagen samt för varje beviljat individuellt stöd på över 500 000 euro de uppgifter som avses i bilaga III till gruppundantagsförordningen. Uppgifter enligt bilaga III till förordningen är bl.a. stödmottagarens namn och beteckning, typ av företag, NUTS-region där stödmottagaren är belägen (Nomenclature of Territorial Statistics), verksamhetsområde, stödinslag, stödinstrument, datum för beviljande av stöd, stödets syfte samt beviljande myndighet. I fråga om alla beviljade stöd som överstiger 500 000 euro offentliggörs uppgifterna också på kommissionens webbsida för offentlig sökning i modulen för stödtransparens.

20 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelse.

Enligt 1 mom. träder lagen i kraft 1.1.2021.

I 2 mom. föreskrivs att lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden upphävs genom den föreslagna lagen.

På bredbandsprojekt för vilka stöd utlysts före ikraftträdandet av den föreslagna lagen ska enligt 3 mom. de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas, dvs. lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden jämte ändringar. I och med övergångsbestämmelsen ska de projekt som inletts inom den tidigare stödordningen och som ännu pågår slutföras med tillämpning av reglerna för den tidigare ordningen. Tiden för ansökan av stöd inom den tidigare ordningen löpte ut vid utgången av 2018, varefter det inte längre har varit möjligt att inkludera nya projekt i den gamla ordningen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Statsrådets förordning om beräkningsgrunder och viktcoefficienter för fastställande av kommunens betalningsandel och om minimihastigheten för snabba bredbandsförbindelser.

Enligt 8 § 3 mom. utfärdas bestämmelser om kriterierna för beräkningsgrunderna och viktcoefficienterna för den kommunspecifika betalningsandelen (8, 22 eller 33 procent) genom förordning av statsrådet. I förordningen utfärdas bestämmelser om hur de kriterier som nämns i lagen ska ställas i relation till varandra och vilken vikt de ska ges.

Förordningen ska innehålla en beräkningsformel genom vilken kommunerna poängsätts och placeras i inbördes ordning. De kommuner som fått flest poäng med stöd av formeln anses vara sådana som belastas mest av bredbandsprojektet i förhållande till andra kommuner och vars betalningsandel på denna grund är lägre. De variabler som utnyttjas vid beräkningen är en statistisk kommungruppering som anger tätortsgrad och folkmängd samt överskottet eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare, vilket beskriver kommunens ekonomiska bärkraft.

På basis av de poäng som erhålls genom formeln placeras kommunerna i olika betalningsandelsklasser. De 40 kommuner som får flest poäng placeras i den klass där betalningsandelen är 8 procent. De kommuner som hamnar på platserna 41–100 placeras i den klass där betalningsandelen är 22 procent. Betalningsandelen för övriga kommuner är 33 procent. Antalet platser i varje betalningsandelsklass är samma som i den tidigare stödordningen Snabbt bredband.

Enligt det föreslagna 12 § 4 mom. ska bestämmelser om minimihastigheten för en sådan snabb bredbandsförbindelse som avses i lagen utfärdas genom förordning av statsrådet. I förordningen

fastställs minimihastigheten för uppladdning och minimihastigheten för sändning för stödberättigande förbindelser under normala förhållanden och under normala högtrafikförhållanden.

Kommunikationsministeriets föreskrifter om stödberättigande för tekniska delar av kommunikationsnätet samt om sättet att beräkna de kostnader som godkänns inom ramen för stödet.

Med stöd av föreslagna 12 § 4 mom. kan Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska delar i kommunikationsnätet som anses vara stödberättigande samt föreskrifter om ett närmare sätt för kalkylering av kostnader som omfattas av stödet.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2021.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

I riksdagen behandlas regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och av vissa lagar som har samband med den (RP 98/2020 rd), där det föreslås en ny 51 a § om geografisk kartläggning av kommunikationsnät.

I den proposition som nu överlämnas föreslås bestämmelser om att Transport- och kommunikationsverket ska beakta 51 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation när det utför marknadsanalyser.

Vid behandlingen av det förslag som nu lämnas ska det ändringsförslag som föreslås i proposition RP 98/2020 rd beaktas.

10.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den. Det föreslagna anslagstillägget av engångsnatur ökar statens utgifter med 5 miljoner euro.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Inledning

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag som gäller stöd för byggande av bredband. Innehållsmässigt motsvarar lagen mycket långt den gällande lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (1186/2009), som föreslås bli upphävd. Lagen behandlades i vanlig lagstiftningsordning.

I propositionen föreslås att kommunerna ska få nya uppdrag som är av betydelse med tanke på den kommunala självstyrelsen, som tryggas i grundlagens 121 §.

I förslaget finns en bestämmelse om återkrav av det statliga stödet. Bestämmelsen bör bedömas med avseende på den näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen.

I propositionen ingår en bestämmelse om ett uppföljningsregister som ska bedömas med tanke på skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter enligt 10 § i grundlagen.

Propositionen innehåller också normgivningsbemyndiganden som måste bedömas med hänsyn till grundlagens 80 §.

11.2 Kommunal självstyrelse

Enligt 121 § 1 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag.

Enligt 121 § 4 mom. i grundlagen bestäms om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner genom lag. I momentet uttrycks en möjlighet att organisera större självstyrande områden än kommuner, t.ex. landskap, i överensstämmelse med självstyrelsens principer.

Grundlagsutskottet har ansett det vanskligt om de kommunala samverkansorganens uppgifter ökas i en sådan omfattning och på ett sådant sätt att det väsentligt påverkar medlemskommunernas förvaltning och omkullkastar den i grunderna för kommunernas självstyrelse ingående principen att kommunernas beslutanderätt hör till de verksamhetsorgan som valts av kommunmedlemmarna. Utskottet har med anledning av frivilligt kommunalt samarbete inom regioner konstaterat (GrUU 11a/1984 rd, s. 2/I, GrUU 65/2002 rd, s. 3/I, GrUU 37/2006 rd, s. 5/II) att det med hänsyn till demokratiprincipen i den kommunala självstyrelse som värnas i 121 § i grundlagen vore besvärligt om kommunal beslutanderätt och kommunala uppgifter överfördes i stor skala till ett regionalt organ. Utskottet har ansett att denna aspekt gäller och i sista hand inskränker kommunernas möjlighet enligt kommunallagen att överföra sina uppgifter till samkommuner (GrUU 65/2002 rd, s. 2/II, GrUU 22/2006 rd, s. 2/II, GrUU 37/2006 rd, s. 5–6).

Utgångspunkten i propositionen är att vid behov även kommunerna deltar i finansieringen av bredbandsprojekt som genomförs i kommunens glesbygdsområde. Propositionen innebär ändå inte någon finansieringsskyldighet för kommuner, utan det sker enligt kommunens egen prövning.

Respektive landskapsförbund ska utlysa den andel av det statliga stödet som tilldelats landskapet. Varje landskap ska således inom sitt eget geografiska område välja ut de bredbandsprojekt som bäst uppfyller de kriterier som ställts i lagen och därför kan få statligt stöd. Det slutliga beslutet om ersättning av stödberättigande kostnader i enskilda projekt ska fattas av Transport- och kommunikationsverket.

Den samordningsuppgift som föreslagits för landskapsförbundet är motiverad, eftersom kommunikationsnät överskrider kommungränserna och det därför är tekniskt och ekonomiskt ändamålsenligt att planera och genomföra projekten inom ett större område än inom bara en kommun.

Ansökningsförfarandet kan i projekt som kräver även tekniskt kunnande förutsätta specialkunnande och personalresurser, vilket inte nödvändigtvis finns i varje kommun. Stödmottagaren kan också vara ett nätbolag som kommunen själv har bildat. Då kan ett offentligt ansökningsförfarande ordnat av landskapsförbundet bättre säkerställa ett objektiva bemötande av de sökande. Alla de nämnda omständigheterna motiverar att uppdraget åläggs landskapsförbunden.

Syftet med regleringen är att garantera lika möjligheter för landskapets invånare att få kommunikationstjänster. I dagens samhälle är kommunikationstjänsterna förutom nödvändiga också viktiga med tanke på att kommuninvånarnas grundläggande rättigheter, t.ex. yttrandefriheten. Propositionen ökar inte väsentligt kommunernas uppgifter och äventyrar inte den kommunala självstyrelsens principer.

Utifrån en helhetsbedömning av dessa omständigheter står regleringen inte i strid med grundlagens bestämmelser om kommunal självstyrelse.

11.3 Näringsfrihet

Det föreslagna bredbandsstödet kan anses vara en förmån med betydande förmögenhetsvärde för näringsutövarna. Avbrott i utbetalningen eller återkrav av stödet måste därför bedömas med avseende på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden ofta tagit ställning till bestämmelser om återkrav av olika statliga stöd. Ett obetydligt fel eller en obetydlig brist i stödmottagarens verksamhet kan enligt grundlagsutskottets praxis inte leda till återkrav av stödet (GrUU 41/2006 rd, s. 3/I). Det rubbar också enligt utskottet stödtagarens förtroende för att stödbeslutet står fast i ett läge där han eller hon för sitt vidkommande har uppfyllt sina förpliktelser oklanderligt och i god tro.

Grundlagsutskottet har med avseende på proportionalitetsprincipen fäst uppmärksamhet vid att det är möjligt att stöd har betalats ut till ett för stort belopp av orsaker som inte beror av stödtagaren eller på grund av något obetydligt fel, missförstånd eller en oriktig uppgift (GrUU 45/2006 rd, s. 3/I, GrUU 43/2006 rd, s. 3/I).

Grundlagsutskottet har i fråga om återkrav av olika stöd och återkallande av olika slags tillstånd ansett att åtgärden absolut måste ha samband med allvarliga och väsentliga förseelser eller försummelser och med att anmärkningar och varningar till den det gäller inte har lett till att brister i verksamheten skulle ha korrigerats. Återkrav bör enligt utskottet inte genomföras förrän den berörda personen har fått en chans att korrigera felet (GrUU 16/2003 rd, s. 2/II, GrUU 44/2004 rd, s. 2–3, GrUU 7/2005 rd, s. 7, GrUU 41/2006 rd, s. 3/I, GrUU 43/2006 rd, s. 3/II, GrUU 45/2006 rd, s. 3/II, GrUU 58/2010 rd, s. 5, GrUU 34/2012 rd, s. 2/II).

Enligt 16 § kan Transport- och kommunikationsverket i vissa situationer bestämma att stödtagaren ska återbetala en del av avkastningen från det bredbandsnät som byggts med hjälp av offentligt stöd. Bestämmelserna om skyldigheten att återbetala avkastning följer av den allmänna gruppundantagsförordningen och gäller enligt propositionen endast projekt där offentligt stöd har beviljats till ett belopp av mer än tio miljoner euro. I praktiken finns det i nuläget inget som talar för att något projekt skulle få så stort offentligt stöd. Av den årliga avkastningen från ett enskilt bredbandsprojekt som byggts med understödet kan återkrävas den andel som överstiger 12 procent, dock högst den andel som motsvarar det offentliga stödets relativa andel av projektets stödberättigade kostnader. Den andel som återkrävs får inte överskrida det belopp som betalats ut till stödmottagaren i offentligt stöd. Innan avkastningen kan återkrävas ska stödtagaren ges en anmärkning och möjlighet att sänka avkastningsprocenten.

Stödmottagaren har alltså enligt förslaget möjlighet att korrigera sin verksamhet på det sätt som grundlagsutskottet förutsatt i sin utlåtandepraxis. Det är i sig fråga om en orsak som inte beror på stödmottagaren, men förutsättningarna för att återbetala avkastningen ska vara på förhand noggrant fastställda i lag och stödmottagaren löper därmed ingen risk för att missta sig. Den avkastningsprocent som utlöser skyldigheten att återbetala avkastningen är relativt hög.

Bestämmelsen om återkrav av stödet är exakt och noggrant avgränsad och den följer grundlagsutskottets utlåtandepraxis och är därmed förenlig med grundlagsbestämmelsen om näringsfrihet.

11.4 Skydd för privatlivet och personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. När ett företag behandlar personuppgifter tillämpas i första hand EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen (1050/2018), som preciserar förordningen.

Grundlagsutskottet har efter ikraftträdandet av den allmänna dataskyddsförordningen behandlat skyddet av personuppgifter i sin utlåtandepraxis bl.a. i utlåtandena GrUU 14/2008 rd (lagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning) och GrUU 2/2018 rd (lagen om transportservice). Enligt grundlagsutskottet (GrUU 2/2018 rd, s. 5) bör skyddet för personuppgifter i och med ikraftträdandet av den allmänna dataskyddsförordningen i första hand grunda sig på förordningen och på en nationell allmän lag (dataskyddslagen). Enligt grundlagsutskottet bör man i detta sammanhang undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer där den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter.

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis begränsas lagstiftarens handlingsutrymme när det gäller att reglera behandlingen av personuppgifter förutom av 10 § 1 mom. i grundlagen också av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i det skydd för privatlivet som tryggas i samma moment. Enligt grundlagsutskottet är det fråga om att lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med beaktande av systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett det viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter att det föreskrivs åtminstone om registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsändamålen, inklusive om uppgifterna kan lämnas ut, förvaringstiden och rättssäkerheten för de registrerade. Utöver detta ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara omfattande och detaljerade (se t.ex. GrUU 14/1998 rd (lagen om polisens personregister), GrUU 25/1998 rd (personuppgiftslagen), GrUU 38/2010 rd (lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och lagen om Skatteförvaltningen), GrUU 46/2016 rd (transportbalken), GrUU 31/2017 rd (nationellt studie- och examensregister).

Transport- och kommunikationsverket följer enligt föreslagna 17 § 1 mom. hur bredbandsprojektet framskrider och upprätthåller ett uppföljningsregister för detta ändamål. De uppgifter som ska föras in i registret är i praktiken alla sådana uppgifter om bredbandsprojektet, den sökande och stödmottagaren samt om användningen av stödet som är nödvändiga för utförandet av stödmyndighetens, dvs. Transport- och kommunikationsverket lagfästa uppgifter. Transport- och kommunikationsverket är således personuppgiftsansvarig enligt den allmänna dataskyddsförordningen, vilket också framgår av den föreslagna bestämmelsens ordalydelse. I fråga om Transport- och kommunikationsverkets skyldigheter som personuppgiftsansvarig och den registrerades rättigheter ska bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpas.

Uppgifter som ska föras in i uppföljningsregistret är enligt 1 mom. 1 och 2 punkten åtminstone namnet på och kontaktuppgifterna för stödsökanden, i regel ett aktiebolag eller andelslag, samt den sökandes kontaktpersons namn och kontaktuppgifter, i praktiken telefonnummer och e-postadress (till arbetet). I enlighet med 1 mom. 10 punkten i den föreslagna paragrafen får i uppföljningsregistret dessutom föras in andra nödvändiga uppgifter om sökanden, i regel ett aktiebolag eller andelslag, som samlats in vid behandlingen av ansökan, men dessa uppgifter

innehåller dock inte personuppgifter på det sätt som beskrivs i detaljmotiveringen till bestämmelsen. I fråga om personuppgifter är de enda uppgifter som ska föras in i registret sådana uppgifter om stödsökandens kontaktperson som avses i 1 mom. 2 punkten. I enlighet med 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska de uppgifter som ingår i registret bevaras i tio år från det att stödet betalades ut. Vissa skyldigheter för den som ansöker om stöd enligt den föreslagna lagen varar tio år efter det att den sista stödposten har betalats ut. Därför är det nödvändigt att Transport- och kommunikationsverket för skötseln av stödordningens lagstadgade tillsyns- och uppföljningsuppgifter i sitt uppföljningsregister har tillgång till uppgifter om stödsökandens kontaktperson under hela den tid som de skyldigheter som följer av lagen varar.

De föreslagna bestämmelserna kan anses uppfylla de krav som grundlagsutskottet ställt i sin utlåtandep Praxis bl.a. i fråga om syftet med registreringen, innehållet i de registrerade personuppgifterna, deras användningsändamål samt förvaringstiden för uppgifterna och den registrerades rättsskydd. Således kan den föreslagna regleringen inte anses vara problematisk med tanke på det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas i 10 § i grundlagen.

11.5 Bemyndigande att utfärda normer

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Av grundlagen följer dessutom att de frågor som ett bemyndigande omfattar ska fastställas noggrant i lag.

Grundlagsutskottet har behandlat frågan bl.a. i utlåtandena GrUU 21/2018 rd (strålsäkerhetslagen), GrUU 10/2016 rd (tullagen), (GrUU 10/2014 rd (miljöskyddslagen), GrUU 58/2010 rd (avfallslagen), GrUU 19/2002 rd (läkemedelslagen), GrUU 21/2001 rd ((lagen om säkerhetsutredningar), GrUU 34/2000 rd (telemarknadslagen), GrUU 25/2000 rd (lagen om försäkringsbolag) och GrUU 23/2000 rd (lotterilagen). Grundlagsutskottet har angående tillämpningen av 80 § 2 mom. i grundlagen konstaterat att

ur ett grundlagsperspektiv kan myndigheter på lägre nivå än ett ministerium endast i undantagsfall bemyndigas att utfärda rättsnormer (GrUB 10/1998 rd, s. 22/I). I samband med grundlagsreformen nämndes teknisk reglering av smärre detaljer som inte inbegriper prövningsrätt i någon större utsträckning som exempel på myndigheters rätt att utfärda rättsnormer (RP 1/1998 rd, s. 133/I, se även GrUU 16/2002 rd, s. 2/I–II GrUU, 19/2002 rd, s. 5/I).

Jämfört med bemyndiganden att utfärda förordning ställs det större krav på exakt avgränsning av bemyndiganden för myndigheter att meddela föreskrifter, vilket betyder att de frågor som bemyndigandet gäller måste preciseras exakt genom lag (GrUU 19/2002 rd, s. 5/I, GrUU 32/2012 rd). Bemyndigandet ska dessutom enligt en uttrycklig bestämmelse i grundlagen ha ett exakt avgränsat tillämpningsområde (t.ex. GrUU 46/2001 rd, s. 3/I).

Grundlagsutskottet har också upprepade gånger betonat att 80 § 1 och 2 mom. i grundlagen direkt begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av bemyndigandena (t.ex. GrUU 48/2001 rd, s. 4/II, GrUU 58/2010 rd, s. 3/I, GrUU 34/2012 rd, s. 3/I, GrUU 10/2014 rd, s. 3/I, GrUU 10/2016 rd, s. 5, GrUU 21/2018 rd, s. 2). Det går därmed inte att genom förordning eller myndighetsföreskrifter

RP 221/2020 rd

utfärda allmänna rättsregler om exempelvis grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag (GrUU 16/2002 rd, s. 2/II, GrUU 58/2001 rd, s. 3/I–II, GrUU 10/2014 rd, s. 3/I, GrUU 10/2016 rd, s. 5, GrUU 21/2018 rd, s. 2).

Kommunikationsverket ges i lagförslaget bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska delar i kommunikationsnätet som ska anses vara stödberättigande. Transport- och kommunikationsverket kan därutöver meddela närmare föreskrifter om beräkningssättet för de stödberättigande kostnaderna. Verket ges alltså bemyndigande att meddela föreskrifter om tekniska och förhållandevis obetydliga detaljer, och bemyndigandet inbegriper inte prövningsrätt i någon större utsträckning.

Enligt 8 § i den föreslagna lagen om bredbandsstöd ska kommunens betalningsandel, som är ett villkor för statligt stöd, vara lägre i de kommuner som uppfyller vissa i lagen angivna kriterier. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om beräkningsgrunderna och viktcoefficienterna för dessa kriterier som fastställts i lagen. Denna lösning motsvarar förfarandet enligt lagen om statsandel för kommunal basservice.

Enligt definitionen i 3 § i den föreslagna lagen avser snabb bredbandsförbindelse en förbindelse som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet under normal högtrafik. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om det minimikrav för bredbandsförbindelsens hastighet genom vilket det kvalitetskrav som anges i lagen kan uppfyllas. Lösningen motsvarar det kvalitetskrav som anges i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och som gäller internetförbindelser som tillhandahålls som samhällsomfattande tjänster. Bestämmelser om minimihastigheten för internetförbindelser utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Bemyndigandet att utfärda normer har i propositionen bestämts så avgränsat och exakt som möjligt. Bestämmelserna är nödvändiga på grund av den tekniska karaktären hos föremålet för regleringen och den särskilda sakkunskap som regleringen kräver.

På de grunder som anges ovan står propositionens bemyndiganden att utfärda normer inte i strid med grundlagens 80 §.

11.6 Bedömning av lagstiftningsordningen

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om stöd för byggande av bredband

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att främja byggande av snabba bredbandsförbindelser och på det sättet trygga mångsidiga kommunikationstjänster i hela Finland.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas när Transport- och kommunikationsverket beviljar stöd för bredbandsprojekt av anslag i statsbudgeten.

Lagen tillämpas också på planeringen av bredbandsprojekt i landskap och på det offentliga förfarande genom vilket det statliga stödet förklaras ledigt att sökas i landskapets område.

De uppgifter som i denna lag har ålagts landskapsförbundet sköts i landskapet Åland av Statens ämbetsverk på Åland.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *offentligt stöd* understöd, lån och annan finansiering, räntestöd, borgen, betalningslättnad och andra med dessa jämförbara ekonomiska förmåner som ges av staten, en kommun eller något annat offentligt samfund eller en offentligrättslig inrättning eller stiftelse eller betalas av dess medel samt stöd som beviljas av Europeiska gemenskapens medel eller av andra medel från Europeiska unionen, dock inte stöd som ges via skattesystemet,

2) *snabb bredbandsförbindelse* en förbindelse som kan erbjuda en avancerad anslutning av jämn kvalitet under normal högtrafik,

3) *abonment* en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster,

4) *statligt stöd* ett understöd i form av ett penningbelopp som betalas ut på basis av de stödberättigande kostnaderna för bredbandsprojektet; det statliga stödet inkluderar inte andra stöd från staten som beviljas i form av exempelvis lån eller borgen,

5) *nättjänst* en tjänst som tillhandahålls av ett teleföretag för att ett kommunikationsnät som det äger eller på någon annan grund förfogar över ska kunna användas för överföring och distribution av meddelanden,

6) *kommunikationstjänst* en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av meddelanden i kommunikationsnät samt överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät.

4 §

Transport- och kommunikationsverkets marknadsanalys

Transport- och kommunikationsverket ska göra en marknadsanalys av ett projektområde, om landskapsförbundet framställer en motiverad begäran om det och.

- 1) begäran beretts i samråd med myndigheterna i den kommun där projektområdet är beläget,
- 2) bredbandsprojektet är ekonomiskt ändamålsenligt och främjar användarnas fördel på kommunikationsmarknaden, och
- 3) bredbandsprojekten har sammanförts så att de kan genomföras på det sätt som ekonomiskt är fördelaktigast.

Transport- och kommunikationsverket bereder teleföretagen på marknaden tillfälle att informera om sina befintliga nät och om kommersiella investeringsprojekt som de planerat för de följande tre åren.

Vid uppgörandet av marknadsanalysen ska Transport- och kommunikationsverket beakta resultaten av den geografiska kartläggning och den prognos som avses i 51 a § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

I marknadsanalysen fastställer Transport- och kommunikationsverket de stödberättigande områdena i projektområdet.

5 §

Offentligt ansökningsförfarande för statligt stöd

När Transport- och kommunikationsverket har gjort en i 4 § avsedd marknadsanalys av bredbandsprojektet ska landskapsförbundet utlysa det statliga stödet för bredbandsprojektet. Ansökningsförfarandet ska vara öppet för alla, objektivt och icke-diskriminerande. Tiden för ansökningsförfarandet ska vara skäligen med hänsyn till bredbandsprojektets omfattning, dock minst fyra veckor.

Ansökan om stöd ska vara skriftlig och riktas till landskapsförbundet. Ansökan ska innehålla åtminstone följande uppgifter och utredningar:

- 1) den sökandes namn,
- 2) antal anställda hos samt årlig omsättning och balansomslutning för den sökande,
- 3) den sökandes ägandeförhållanden, såsom eventuellt offentligt ägande och uppgift om dess andel,
- 4) byggnadsplanen för kommunikationsnätet och villkor som begränsar genomförandet, såsom villkor angående antalet abonnenter,

- 5) utredning av kostnaderna för bredbandsprojektet,
- 6) maximibeloppet för det statliga stöd som söks,
- 7) antalet abonnemang som kommer att tillhandahållas och priset och övriga villkor på vilka kommunikationstjänster enligt planerna ska tillhandahållas abonnenterna på den plats där de är bosatta eller verksamma,
- 8) tidsplanen för bredbandsprojektet,
- 9) sambyggnad i anslutning till installation av andra ledningar och konstruktioner som tjänar samhället,
- 10) den sökandes verksamhetsplan eller någon annan beskrivning av företagets verksamhet samt en likviditets- och lönsamhetskalkyl,
- 11) en analys av de operativa och ekonomiska riskerna och övriga risker som är förknippade med projektet samt en plan för att hantera dem.

6 §

Jämförelsegrunder för ansökningsförfarandet

Landskapsförbundets uppgift är att bland dem som ansökt om stöd välja den sökande som totalekonomiskt sett genomför projektet mest fördelaktigt enligt de jämförelsegrunder som nämns i utlysningen av stödet. Vid valet av stödmottagare ska åtminstone det ansökta statliga stödbeloppet användas som jämförelsegrund. Dessutom kan följande jämförelsegrunder användas:

- 1) de avgifter som tas ut hos abonnenterna,
- 2) den tid som teleföretaget förbinder sig att tillhandahålla abonnenterna tjänster,
- 3) andra motsvarande omständigheter som gäller tekniska, ekonomiska, kvalitativa eller funktionella egenskaper.

Jämförelsegrunderna och deras inbördes viktning ska ingå i meddelandet om att stöd kan ansökas.

Ett landskapsförbund kan samarbeta med ett annat landskapsförbund när det fullgör uppgifter enligt 5 § och denna paragraf.

7 §

Stödansökan till Transport- och kommunikationsverket

Den sökande som blivit vald i ansökningsförfarandet enligt 5 och 6 § ska skriftligen ansöka om stöd hos Transport- och kommunikationsverket. Utöver de uppgifter och utredningar som avses i 5 § 2 mom. ska ansökan åtminstone innehålla uppgifter om

RP 221/2020 rd

- 1) de nättjänster som kommer att tillhandahållas och priset och övriga villkor på vilka kommunikationstjänster tillhandahålls,
- 2) projektets stödberättigande kostnader och de betalningsandelar som avses i 8 § 1 mom.,
- 3) tekniska egenskaper i det planerade kommunikationsnätet och det tekniska genomförandet av kommunikationstjänsten,
- 4) samtrafiken med andra teleföretag genom sammankoppling av kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
- 5) bredbandsprojektets finansieringsplan inklusive uppgifter om annat offentligt stöd som eventuellt beviljats samt villkoren för finansieringen,
- 6) kommunens beslut enligt vilket den i enlighet med 8 § förbinder sig att finansiera bredbandsprojektet med vad som motsvarar dess betalningsandel.

8 §

Betalningsandel av stödberättigande kostnader

Med stöd av denna lag får offentligt stöd beviljas till högst 66 procent av de stödberättigande kostnaderna. En förutsättning för beviljande av stöd är att kommunen förbinder sig att finansiera projektet med den del som motsvarar dess betalningsandel.

Kommunens betalningsandel är 33 procent. I kommuner för vilka finansieringen av ett bredbandsprojekt annars skulle bli en oskälig ekonomisk belastning är kommunens betalningsandel 8 eller 22 procent. Som kriterier vid bedömningen används kommunens ekonomiska bärkraft samt folkmängd och tätortsgrad. Det statliga stödet beviljas till högst 58 procent av bredbandsprojektets stödberättigande kostnader om kommunens betalningsandel är 8 procent, och till högst 44 procent av de stödberättigande kostnaderna om kommunens betalningsandel är 22 procent.

Närmare bestämmelser om beräkningsgrunder och viktcoefficienter för de i 2 mom. nämnda kriterier som kommunernas betalningsandelar grundar sig på utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Annat offentligt stöd

Ett bredbandsprojekt kan i offentligt stöd få högst 100 procent av projektets stödberättigande kostnader. Annat offentligt stöd som överskrider det tillåtna beloppet minskar beloppet av det statliga stöd som beviljas med stöd av denna lag på så sätt att maximibeloppet för offentligt stöd inte överskrids.

Statligt stöd beviljas inte för kostnader för vilka det redan beviljats annat offentligt stöd.

10 §

Villkor för beviljande av stöd

RP 221/2020 rd

För ett bredbandsprojekt kan det beviljas statligt stöd enligt denna lag bara om den sökande förbinder sig att

1) i minst tio år från det att den sista stödposten betalats ut tillhandahålla sådana med hjälp av stödet uppbyggda nät- och kommunikationstjänster som uppfyller vad som föreskrivs i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och föreskrifter som meddelats med stöd av den eller tjänster som motsvarar dem och är förenliga med den lagen och sådana föreskrifter,

2) till skäligt pris och på icke-diskriminerande villkor till andra teleföretag i sju år från och med det att den sista stödposten betalats ut överlåta nyttjanderätt till det kommunikationsnät, de nätelement och den nätkapacitet som byggts med hjälp av stödet; överlåtelseskyldigheten gäller inte utrustning eller kapacitet som inte är i stödmottagarens egen användning eller behövs för stödmottagarens eget skäliga kommande behov,

3) i sju år från det att den sista stödposten har betalats ut på sin webbplats offentliggöra leveransvillkor för tjänsten och andra uppgifter av betydelse med tanke på skyldigheten att överlåta nyttjanderätt på ett sådant sätt att villkoren och uppgifterna ska vara lätta att upptäcka och få tillgång till.

Tidsbegränsningen enligt 1 mom. 2 och 3 punkten gäller inte kabelkanaler och stolpar som omfattas av stödet.

Bevisbördan för att prissättningen är skälig och villkoren icke-diskriminerande ligger på stödmottagaren. Om samma egendom också berörs av skyldigheten att överlåta nyttjanderätt eller tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, tillämpas bestämmelserna i denna lag på prissättningen av överlåtelse av nyttjanderätt och övriga villkor.

Kabelkanaler som omfattas av stödet ska vara tillräckligt stora för att möjliggöra flera kabelnät och olika nättopologier.

Statligt stöd kan beviljas endast om stödet inte bedöms orsaka mer än ringa snedvridning av konkurrensen och verksamheten på marknaden och om Europeiska kommissionen inte motsätter sig beviljande av stödet. Stöd kan endast beviljas för områden där det saknas snabba bredbandsförbindelser och där sådana på sannolika grunder inte kommer att byggas på kommersiella villkor under de följande tre åren.

Stöd kan endast beviljas för projekt vars totala kostnader uppgår till högst 70 miljoner euro. Stöd kan inte beviljas ett företag som enligt artikel 2 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget ska betraktas som företag i svårigheter.

11 §

Stödbeslut från Transport- och kommunikationsverket

Transport- och kommunikationsverket beviljar ett bredbandsprojekt statligt stöd, om projektet uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd enligt denna lag. Det statliga stödet beviljas på basis av projektets stödberättigande kostnader. I sitt stödbeslut fastställer Transport- och kommunikationsverket maximibeloppet för bredbandsprojektets stödberättigande kostnader och för det statliga stödet. De stödberättigande kostnaderna beräknas enligt uppgivna kostnader exklusive mervärdesskatt.

RP 221/2020 rd

Beviljat statligt stöd kan betalas endast på basis av bredbandsprojektets faktiska stödberättigande kostnader.

12 §

Stödberättigande kostnader

Stödberättigande kostnader är

- 1) kostnader som har uppstått efter inlämnandet av stödansökan,
- 2) kostnader som har uppstått av byggandet av ett kommunikationsnät som behövs för att tillhandahålla snabba bredbandsförbindelser,
- 3) är nödvändiga för att inom ett projektområde tillhandahålla abonnemang på den plats där användaren är bosatt eller placerad.

Transport- och kommunikationsverket kan i sitt betalningsbeslut korrigera kostnaderna, om de kostnader som den sökande uppgett är oskäligt höga.

Stödberättigande kostnader är inte

- 1) kostnader för underhåll av kommunikationsnätet eller för hyra av delar av nätet,
- 2) kostnader som hänför sig till den del av accessnätet som finns på högst etthundra meters avstånd från den plats där användaren är bosatt eller placerad,
- 3) kostnader i områden som sträcker sig etthundra meter från en sådan anslutningspunkt där det kan tillhandahållas snabba bredbandsförbindelser.

Bestämmelser om minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

Transport- och kommunikationsverket kan meddela närmare föreskrifter om vilka tekniska delar i kommunikationsnätet som anses vara stödberättigande samt föreskrifter om sättet för kalkylering av kostnader som omfattas av stödet.

13 §

Förutsättningar för betalning av stöd

För att det statliga stödet ska betalas ut krävs att behövlig finansiering har anvisats i statsbudgeten. Stöd beviljas årligen inom ramen för den finansiering som står till förfogande i statsbudgeten.

Av det statliga stöd som beviljats sökanden får på dennes ansökan 50 procent betalas ut när stödbeslutet har fattats. Utbetalning av den återstående delen av stödet förutsätter att bredbandsprojektet har slutförts och att stödmottagaren har lagt fram en godtagbar redogörelse för samtliga stödberättigande kostnader till Transport- och kommunikationsverket samt att kommunen har betalat den betalningsandel som avses i 8 §.

Transport- och kommunikationsverket får besluta att stödet betalas ut på basis av en ansökan som gjorts efter den i stödbeslutet utsatta tiden för ansökan om utbetalning av stöd, om sökanden lägger fram vägande skäl till att ansökan försenats, ansökan inte har försenats väsentligt, den omständigheten att utbetalning söks efter utsatt tid inte har inverkat på genomförandet av projektet, förseningen inte försvårar projektets genomförande och en utbetalning som sker på en försenad ansökan inte inverkar på kravet på likvärdig behandling av sökandena.

Statligt stöd enligt denna lag får inte betalas ut om beloppet av annat offentligt stöd överskrider vad som är tillåtet för projektet på basis av de faktiska stödberättigande kostnaderna. Stödmottagaren ska vid ansökan om utbetalning lämna tillräcklig utredning om finansieringen av bredbandsprojektet och om de offentliga stöd som anknyter till projektet.

Statligt stöd får inte betalas ut om Europeiska kommissionen har fattat ett i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsett beslut om återkrav av stöd och den sökande i enlighet med detta har meddelats ett i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska gemenskapernas bestämmelser om statligt stöd (300/2001) avsett beslut om verkställighet av återkrav som den sökande inte har följt. Transport- och kommunikationsverket kan begära att stödmottagaren lämnar en försäkran om att det inte finns något i detta moment avsett hinder för utbetalning av stöd.

14 §

Äganderätt och överföring av skyldigheter

Ett kommunikationsnät som byggts med hjälp av statligt stöd ägs av stödmottagaren. Om ett kommunikationsnät som byggts med hjälp av stöd eller en del av kommunikationsnätet säljs eller på annat sätt överläts vidare, övergår skyldigheterna enligt denna lag till den nya ägaren av kommunikationsnätet.

Transport- och kommunikationsverket och den kommun som har deltagit i bredbandsprojektets kostnader ska utan dröjsmål underrättas om överföringen av äganderätten.

15 §

Myndigheternas rätt att få information

Vid skötseln av uppgifter enligt denna lag har kommunikationsministeriet och Transport- och kommunikationsverket rätt att få för skötseln av sina uppgifter nödvändig information av dem vars rättigheter och skyldigheter regleras i denna lag eller av aktörer som handlar för deras räkning.

De vars rättigheter och skyldigheter regleras i denna lag och aktörer som handlar för deras räkning är skyldiga att på begäran samla in och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter lämna ut den information som är nödvändig för att en behörig myndighet enligt denna lag ska kunna utföra sina uppgifter.

Informationen ska lämnas ut utan dröjsmål, i den form som myndigheten begärt och avgiftsfritt.

Om teleföretaget trots kommunikationsministeriets eller Transport- och kommunikationsverkets begäran inte samlar in eller lämnar de uppgifter som avses i 1 mom. och trots uppmaning

RP 221/2020 rd

inte rättar till förfarandet inom en skälig tid på minst en månad, kan Transport- och kommunikationsverket ålägga teleföretaget att rätta till felet eller försummelsen. Föreläggandet kan förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

16 §

Återbetalning av avkastning i vissa fall

Utöver vad som i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om återkrav av statsunderstöd, kan Transport- och kommunikationsverket genom sitt beslut bestämma att stödmottagaren ska återbetala en del av avkastningen från ett bredbandsnät som har byggts med hjälp av offentligt stöd, om mer än tio miljoner euro har beviljats i offentligt stöd för bredbandsprojektet i fråga.

Av den årliga avkastningen från ett enskilt bredbandsprojekt som byggts med hjälp av stödet kan återkrävas den andel som överskrider 12 procent, dock högst det belopp som motsvarar det offentliga stödets relativa andel av projektets stödberättigade kostnader. Den andel som återkrävs får inte överskrida det belopp som betalats till stödmottagaren i offentligt stöd.

Innan avkastning kan återkrävas ska stödmottagaren ges en anmärkning och möjlighet att sänka avkastningsprocenten.

Avkastning kan återkrävas för fem år från det att den sista posten av stödet betalats ut. På den avkastning som återkrävs ska ränta betalas räknat från det i 1 mom. avsedda beslutet av Transport- och kommunikationsverket och dröjsmålsränta från den förfallodag som satts ut i beslutet. Bestämmelser om ränta och dröjsmålsränta finns i 24 och 25 § i statsunderstödslagen.

17 §

Uppföljningsregister

Transport- och kommunikationsverket (*personuppgiftsansvarig*) följer hur bredbandsprojekten framskrider och för ett separat register (*uppföljningsregister*) för detta ändamål. I uppföljningsregistret kan följande uppgifter lagras om bredbandsprojektet, den som söker stöd, stödmottagaren och användningen av stödet:

- 1) den sökandes namn och kontaktuppgifter,
- 2) namn och kontaktuppgifter för den sökandes kontaktperson,
- 3) uppgifter om innehållet i, målen för och resultaten av bredbandsprojektet,
- 4) uppskattningar av bredbandsprojektets kostnader och totala finansiering samt uppgifter om hur dessa har realiserats,
- 5) uppgift om stöd- eller utbetalningsansökan och hur den avgjorts samt specificerande uppgifter om stödet,
- 6) uppgift om stöd som har beviljats och betalats ut med stöd av denna lag,
- 7) uppgift om huruvida det stöd som beviljats är sådant statligt stöd som avses i artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

RP 221/2020 rd

- 8) uppgift om granskningar och vad som iakttagits i samband med dem,
 - 9) uppgift om stöd som återkrävs av stödmottagaren samt om hur återkravet utfallit,
 - 10) andra nödvändiga uppgifter som erhållits vid behandlingen av ansökan.
- Uppgifterna i registret bevaras tio år från betalningen av stödet.

18 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras i fråga om beslut som Transport- och kommunikationsverket har meddelat med stöd av denna lag. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av landskapsförbundet finns dock i kommunallagen (410/2015).

19 §

Offentliggörande av information

Transport- och kommunikationsverket offentliggör på sin webbplats åtminstone

- 1) en sammanfattning i standardformat av den statliga stödordning som avses i denna lag,
- 2) denna lag jämte ändringar, och

3) uppgift om de statliga stöd som beviljats med stöd av denna lag samt för varje beviljat individuellt stöd på över 500 000 euro de uppgifter som avses i bilaga III till kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden.

20 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (1186/2009).

På bredbandsprojekt för vilka det har offentliggjorts en ansökningsannons före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 12 november 2020

RP 221/2020 rd

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka

Utkast till förordning

Statsrådets förordning

om kommunens betalningsandel och minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse i bredbandsprojekt

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 8 § 3 mom. och 12 § 4 mom. i lagen om stöd för byggande av bredband (XXX/2020):

1 §

Fastställande av kommunens betalningsandel

För fastställande av kommunens betalningsandel enligt 8 § 2 mom. i lagen om stöd för byggande av bredband (xx/2020) poängsätts och rangordnas kommunerna enligt följande formel:

$$0,5 \cdot K_{\text{grupp}} + 0,5 \cdot K_{\text{eko}}$$

Med formelns koefficienter avses följande:

1) K_{grupp} är en koefficient som grundar sig på en statistisk kommungruppering och återger kommunens tätortsgrad och folkmängd; landsbygdskommuner har koefficienten 1 000, tätortskommuner koefficienten 500 och urbana kommuner koefficienten 0,

2) K_{eko} är en koefficient som återger kommunens ekonomiska bärkraft och beräknas på grundval av återstoden i kommunens balansräkning per invånare enligt följande formel:

$$1000 - ((A_{\text{kommun}} - A_{\text{minsta}}) / (A_{\text{största}} - A_{\text{minsta}})) \cdot 1000$$

Med storheterna i formeln avses följande:

1) A_{kommun} är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare,

2) A_{minsta} är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare i den kommun som har den allra minsta återstoden av alla kommuner. Om den ifrågavarande kommunens balansräkning visar underskott, anges det med negativt förtecken i formeln.

3) $A_{\text{största}}$ är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare i den kommun som har den allra största återstoden av alla kommuner. Om den ifrågavarande kommunens balansräkning visar underskott, anges det med negativt förtecken i formeln.

Betalningsandelen för de 40 kommuner som får flest poäng enligt formeln i 2 mom. är 8 procent. Betalningsandelen för de 60 kommuner som får näst flest poäng är 22 procent. Betalningsandelen för övriga kommuner är 33 procent.

2 §

Minimihastighet för en snabb bredbandsförbindelse

RP 221/2020 rd

Minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse som avses i 3 § i lagen om stöd för byggande av bredband (xx/2020) är 100 Mbit/s i inkommande trafik och 30 Mbit/s i utgående trafik.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. ska den uppnådda minimihastigheten för bredbandsförbindelser under normala högtrafikförhållanden vara 70 Mbit/s för inkommande trafik och 21 Mbit/s för utgående trafik.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Förteckning över kommuner per betalningsandelsklass:

Kommuner med 8 procents betalningsandel

Askola, Etseri, Haapavesi, Hankasalmi, Honkajoki, Humppila, Hyrynsalmi, Itis, Ilomants, Jorois, Jämijärvi, Kaavi, Kangasniemi, Keitele, Kihniö, Kiuruvesi, Kumo, Kyyjärvi, Kärkölä, Lapinlahti, Lappträsk, Lemi, Nousis, Oripää, Paltamo, Pertunmaa, Pielavesi, Rantasalmi, Reijjärvi, Rääkkylä, Sagu, Säkyä, Taipalsaari, Tohmajärvi, Vemo, Vesanto, Vesilahti, Vetil, Vindala, Östermark

Kommuner med 22 procents betalningsandel

Alavieska, Aura, Bötom, Enontekis, Evijärvi, Geta, Gustav Adolfs, Hausjärvi, Heinävesi, Ikaalis, Jockis, Joutsa, Juva, Karstula, Kaustby, Konnevesi, Kronoby, Kuortane, Kökar, Lappajärvi, Leppävirta, Libelits, Lumijoki, Malax, Multia, Muonio, Mörskom, Nykarleby, Pedersöre, Pello, Posio, Pudasjärvi, Pukkila, Puolanka, Pyhäjärvi, Pyhärinta, Pyttis, Päämark, Pöytyä, Rautalampi, Ristijärvi, Ruovesi, Saarijärvi, Savitaipale, Sievi, Siikalatva, Simo, Sundedeä, Soini, Sonkajärvi, Storå, Tervo, Toivakka, Tyrnävä, Urjala, Uurainen, Vaala, Vederlax, Vörå, Ypäjä.

Kommuner med 33 procents betalningsandel

Ackas, Alajärvi, Alavo, Asikkala, Birkala, Björneborg, Borgnäs, Borgå, Brahestad, Brändö, Eckerö, Enare, Enonkoski, Esbo, Eura, Euraåminne, Finström, Forssa, Fredrikshamn, Föglö, Grankulla, Gustavs, Haapajärvi, Halso, Hammarland, Hangö, Harjavalta, Hattula, Heinola, Helsingfors, Hirvensalmi, Hollola, Hyvinge, Högfors, Idensalm, Ijo, Ilmajoki, Imatra, Ingå, Jakobstad, Janakkala, Joensuu, Jomala, Juga, Juupajoki, Jyväskylä, Jämsä, Kajana, Kalajoki, Kangasala, Kankaanpää, Kannonkoski, Kannus, Karleby, Karlö, Karvia, Kaskö, Kauhajoki, Kauhava, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kempele, Kervo, Keuru, Kimitoön, Kinnula, Kides, Kittilä, Kivijärvi, Kolari, Kontiolax, Korsholm, Korsnäs, Koskis, Kotka, Kouvola, Kristinestad, Kuhmo, Kuhmois, Kumlinge, Kuopio, Kurikka, Kuusamo, Kyrkslätt, Kärsämäki, Lahatis, Laihela, Laitila, Lappo, Larsmo, Laukaa, Lemland, Lempäälä, Lestijärvi, Lieksa, Lundo, Limingo, Lojo, Loimaa, Loppi, Lovisa, Luhanka, Lumparland, Luumäki, Mariehamn, Masku, Merijärvi, Miehikkälä, Muhos, Muurame, Mäntsälä, Mänttä-Vilppula, Mäntyharju, Nakkila, Nivala, Nokia, Nurmes, Nurmijärvi, Nyslott, Nystad, Nådendal, Närpes, Orimattila, Orivesi, Oulainen, Outokumpu, Padasjoki, Pargas, Parikkala, Parkano, Pelkosenniemi, Pemar, Perho, Petäjävesi, Pieksämäki, Pihtipudas, Polvijärvi, Punkalaidun, Puumala, Pyhäjoki, Pyhäntä, Pälkäne, Raseborg, Ranua, Raumo, Rautavaara, Rautjärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Ruokolampi, Rusko, S:t Karins, S:t Michel, S:t Märten, Salla, Salo, Saltvik, Sastamala, Sastmola, Savukoski, Seinäjoki, Sibbo, Siikais, Siikajoki, Siilinjärvi, Sodankylä, Somero, Sotkamo, Sottunga, Storkyro, Sulkava, Sund, Suomussalmi, Suonenjoki, Sysmä, Taivalkoski, Tammela, Tammerfors, Tavastehus, Tavastkyro, Tervola, Toholampi, Torneå, Träskända, Tusby, Tuusniemi, Tövsala, Uleåborg, Ulvsby, Utajärvi, Utsjoki, Vasa, Valkeakoski, Vanda, Varkaus, Vieremä, Vichtis, Viitasaari, Villmanstrand, Virtdois, Virmo, Vittis, Vårdö, Ylivieska, Ylöjärvi, Åbo, Äänekoski, Övertorneå.